CONSTITUTIONES SYNODALES POTENTINÆ

SUB EXCELLENTIS. ET REVERENDIS. DOMINO

D. PETRO IGNATIO MAROLDA

CONGREGATIONIS SS. REDEMPTORIS

SACRAE THEOLOGIAE DOCTORE, ET MAGISTRO

EQUITE COMMENDATORE REGALIS ORDINIS

FRANCISCI I.

DEI, ET APOSTOLICAE SEDIS GRATIA

EPISCOPO

MARSICENSE, ET POTENTINO.

POTENTIAE MDCCCXXXV.
Typis Antonii Santanello.

Copia ec. — Ministero, e Real Segreteria di Stato degli Affari Ecclesiastici — 2.° Ripartimento — N.° . . — *Illustrissimo, e Reverendissimo Signore* — SUA MAESTA' *nel Consiglio ordinario di Stato del dì 8 del corrente mese si è degnata permettere, che Ussignoria Illustrissima e Reverendissima possa dar corso a' Sinodi celebrati nelle sue Diocesi : salvo il diritto del Regno, e la sua vegliante Polizia. — Nel Real Nome glielo partecipo in riscontro al suo rapporto de' 26 del trascorso mese di Settembre per sua intelligenza, ed uso corrispondente. — Napoli 10 Dicembre 1834.* — Firmato — D' Andrea. — *Monsignor Vescovo di Marsico, e Potenza.*

IN NOMINE D. N. J. C.

INDICTIO
DIOECESANÆ SYNODI POTENTINÆ.

PETRUS IGNATIUS MAROLDA
CONGREGATIONIS SS. REDEMPTORIS
SACRAE THEOLOGIAE DOCTOR, ET MAGISTER,
EQUES COMMENDATOR REGALIS ORDINIS
FRANCISCI I.
DEI, ET APOSTOLICÆ SEDIS GRATIA
EPISCOPUS MARSICEN. ET POTENT.

Perlustratis jam per duos supra decem annos Dioecesibus nostris Marsicen. et Potentin. inter se perpetuo, et canonice unitis, ad quas imparibus meritis, inscrutabili tamen Divinae Providentiae consilio, et miseratione fuimus evecti; quum propriis oculis diligentius perspexissemus, quid in Clero, quid in populo aedificare, et destruere, quid plantare, quid evellere; et quasi manus nostrae morum depravationem, et plagas profundas quippe nimis contrectaverunt, aedificium, destructionem, evulsionem, plantationem tandem aliquando aggredi, necnon medelam vulneribus, et mores instituere proposuimus. Non sine lacrymis, et cordis nostri moerore Vineam Domini fere destructam (aper enim de sylva, immo non unus, sed multi eam depasti sunt) saepe saepius dissipatam maceriam demolitam, et veluti in desolatione relictam

vidimus. Pigri non fuimus, sed potius juxta nostram fragilitatem solliciti, non incommodis, nec laboribus parcendo, quotannis secundum Canonum Constitutiones, Visitatione, Notificationibus, Edictis, monendo, minitando, arguendo, obsecrando minime destitimus. Sollicitudo nostra etiam praefulsit in renovando nostrae hujus Cathedralis Ecclesiae Capitulo, ut numeris omnibus esset absolutum; ejus Canonicis Cappa majori ornandis; in revocanda, ac restituenda, quoad potuimus, Ecclesiastica disciplina, atque ad meliorem frugem omnes de nostro Clero habitu, incessu, conversatione, honestate reducendos; Sacro hoc Seminario ad meliorem formam reficiendo; Sanctimonialium in Monasterio hujusce Civitatis, et Aviliani degentium, vitam revocando juxta Canones Concilii Tridentini, et Sacrae Congregationis Ep: et Reg: decreta, et observantiam ad Regulas reducendo, et paupertatem, Clausuram, ac Communitatem curando; necnon in Civitatis, et Dioecesis providendis Rectoribus, et Participantibus ad normam Brevis Apostolici » *Impensa* » Pii praeclarae memoriae Papae VII. sub die 13 Augusti 1819; denique in Episcopali Palatio propriis expensis a fundamentis majori ex parte excitando. Haec omnia, et alia non pauca minimi esse existimamus, nisi urticae, et spinae de agro Domini penitus evellantur, et lapidum moenia restituantur, ne inimicus homo seminare amplius zizania audeat, et colubro mordere facile non sit. Enimvero ob non ignotas rerum vicissitudines urticae germinarunt, spinae eruperunt, et maceria dissipata apparuit, et nonnisi Dioecesana Synodo omnia sarta tecta habere posse nemo vestrum ignorat. Quod cogitavimus, quod animo habuimus, quod per duodecim annos optavimus, corde magno, et opere,

absque mora implemus. Synodum ergo cogere intendimus, ut per discretas Constitutiones in ea evulgandas animabus mederi, peccatores e vitiorum coeno evocare, frumentum electorum in agro Domini, et semen bonum serere valeamus; ea spe ducti, quod Dominus, a quo omne bonum descendit, incrementum praestet, et terra nostra centuplum det fructum.

Omnes igitur, et singulos, qui gaudium, et corona nostra sunt de Capitulo Cathedralis Potentiae Dignitates, Canonicos., Mansionarios., ejusdem Civitatis, et Dioecesis Archipresbyteros, Beneficiarios, omnes qui ad nutum nostrum animarum curae sunt praepositi, omnes qui vices nostras singulis quoque in locis faciunt, qui Vicarii Foranei vocantur; omnes qui in Capitulis, seu Cleris aliqua praeeminentia gaudent, necnon omnes quibus Sacramentales Confessiones Fidelium excipere indulsimus; uniuscujusque Cleri Procuratores; omnes demum de Urbe, et Dioecesi qui convenire jure tenentur, vel consuetudine, hoc Edicto vocamus, requirimus, monemus, citamus, ut personaliter hanc Potentiae Urbem accedant, ut praesto sint diebus 25 mensis Maii, Dom. 1. post Pent: Sanctissimae, et Indiv: Trin: Die festo, in quo initium erit, ac 26, et 27 ejusdem mensis, Synodo interfuturi, eo habitu induti, quo Choro convenire solent, in hac nostra Cathedrali Potentina Ecclesia ad Omnipotentis Dei, B. Virginis in Coelum Assumptae, et S. Gerardi hujus Civitatis, et Dioecesis Ep: et Patroni, Sanctorumque omnium gloriam, et honorem habenda, et celebranda. Omnes igitur, et singuli sub poenis in Sacris Canonibus constitutis, et etiam trium librarum cerae albae interesse tenentur omnibus Synodi functionibus, et actionibus convenire, saltemque

per Procuratores, qui Nobis, vel Nostro Vicario Generali sint bene visi, et legitima causa, quae illos excuset, sit cognita, et probata. Nemo, nisi re penitus absoluta, discedat. Nulli demum ex vocatis fas sit ab ea se eximere sub poenis enunciatis, et ne ignorantiae clypeo se excusare praetendant, hoc Edictum publicis Locis solitis et consuetis affigendum esse volumus, ac mandamus. Hortamur interea, et in Domino obsecramus, ut e praesentis Edicti publicatione in omnibus Ecclesiis tum Cathedrali, tum Parochialibus in Civitate, et Dioecesi quinta quaque feria Missa de Sp: Sancto solemniter celebretur, et in Missis ab omnibus tam de Clero Saeculari, quam Regulari Oratio de eodem Spiritu Sancto addatur, et fideles sollicitentur ut die 24 ejusdem mensis Maii, quae Synodi coitionem praecedit, vere poenitentes, et confessi sumant sacram Eucharistiam, Deum luminum Patrem deprecantes, ut quae ad sui maximam gloriam, ad Ecclesiastici Ordinis decorem, omniumque salutem optime conferunt, in Synodo statuantur.

Datum Potentiae ex Episcopali Palatio die 6 mensis Aprilis anni 1834.

Petrus Ignatius Congregationis SS. Redemptoris Episcopus Marsicen. et Potentin.

SESSIO I.

DIE 25 MAII MDCCCXXXIV.

DE IIS, QUÆ AD RELIGIONEM SPECTANT.

Nihil antiquius Synodorum conventu, atque Patres omnes, ut Religioni prospicerent, Concilia pro universa Ecclesia, ac pro Dioecesibus Synodos habuerunt. Nos eorum vestigia sectantes, Dioecesanam Synodum in Spirito Sancto congregare ediximus. In ea de iis, quae ad Religionis officia servanda, ad Sacramenta, qua par est sanctitate, administranda, et suscipienda, necnon ad morum reformationem in nomine Jesu Christi tractaturi sumus. Procul tamen sit a nobis graviora onera, quae a levi quidem jugo Domini abhorrent, subditorum humeris imponere. Quapropter a censurarum laqueis, quibus Decessorum nostrorum sanctiones sunt circumretitae, praesenti Decreto ordinaria Auctoritate animos eximimus, censuras omnes revocando, ita ut illae paucae dumtaxat, quae hisce nostris confirmantur post tres menses ab harum promulgatione decursurae, vigorem habeant.

CAPUT I.

DE FIDE.

1. Cum fides sit initium, et fundamentum humanae salutis, virtutum omnium fons, ac origo, omnisque justificationis radix, summo studio, Fratres, Filiique dilectissimi, curare debemus, ut pura mente, atque conscientia bona perpetuo conservetur. Ea enim est petra angularis, super qua

ingentior moles exercta nulli inundationi, nullique tempestati cedat. Hinc est quod Sacrosancti Conc: Trid: (1) vestigiis inhaerentes, pro fidei tuendae cura, pro subditorum moribus moderandis, excessibus corrigendis, et malis omnibus emendandis, breviter statuenda, et decernenda censuimus.

2. Ut autem omnia, quae diximus, spiritu ferventi fiant, antequam ad edicendas Constitutiones gradum faciamus, fidem ipsam expresse profiteamur, oportet. Eamdem pariter omnes quotquot huc Clerici convenerunt, et quibusvis Ecclesiasticis beneficiis provisi, palam confitebuntur. Deinceps vero Dignitates, et Canonici nostrae Cathedralis, tum Archipresbyteri, seu Parochi, tum illi, qui alia quaevis beneficia simplicia assecuti fuerint, tum Vicarius noster pro tempore Generalis, ubi primum munus capessit; tum Confessarii recenti examine approbati, etsi Regulares, tum Concionatores cum primum in Ecclesia Nostra os aperient, coram Nobis, aut eodem Vicario juxta formulam Pianam Fidei professionem eliciant. Contumaces, si Beneficiarii fuerint, elapso bimestri, fructus non faciant suos. Dignitates vero, ac Canonici Cathedralis eorumdem fructuum amissione multabuntur, etiamsi coram Nobis tantum, non autem coram Capitulo professionem ipsam explicaverint, et quoque sub poenis in S. C. T. contentis, aliisque nostro reservatis arbitrio. Caeteris injunctum munus, donec huic decreto religiose paruerint, sit interdictum.

FORMA PROFESSIONIS FIDEI

juxta Pii Papae II. Constitutionem.

Ego NN. firma fide credo, et profiteor omnia, et singula, quae continentur in Symbolo Fidei,

---

(1) *Sess. VI. VII. VIII.*

quo Sancta Romana Ecclesia utitur, videlicet: Credo in unum Deum, Patrem Omnipotentem, Factorem Coeli, et Terrae, visibilium omnium, et invisibilium; et in unum Dominum Jesum Christum Filium Dei unigenitum; et ex Patre natum ante omnia saecula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero; genitum non factum consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt, qui propter nos homines, et propter nostram salutem descendit de Coelis, et incarnatus est de Spiritu Sancto ex Maria Virgine, et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus et sepultus est; et resurrexit tertia die secundum Scripturas; et ascendit in Coelum, sedet ad dexteram Patris; et iterum venturus est cum gloria judicare vivos et mortuos, cujus Regni non erit finis; et in Spiritum Sanctum Dominum, et vivificantem, qui ex Patre, Filioque procedit, qui cum Patre, et Filio simul adoratur, et conglorificatur, qui loquutus est per Prophetas; et unam, Sanctam, Catholicam, et Apostolicam Ecclesiam; confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum, et expecto resurrectionem mortuorum, et vitam venturi saeculi. Amen. Apostolicas, et Ecclesiasticas traditiones, reliquasque ejusdem Ecclesiae observationes, et Constitutiones, firmissime admitto, et amplector. Item Sacram Scripturam, juxta eum sensum, quem tenuit, et tenet Sancta Mater Ecclesia, cujus est judicare de vero sensu, et interpretatione Sacrarum Scripturarum, admitto, nec eam unquam nisi juxta unanimem consensum Patrum accipiam, et interpretabor. Profiteor quoque septem esse vere, et proprie Sacramenta novae Legis a Jesu Christo Domino Nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptismum, Con-

firmationem, Eucharistiam, Poenitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem, et Matrimonium, illaque gratiam conferre: et ex his Baptismum, Confirmationem, et Ordinem sine sacrilegio reiterari non posse. Receptos quoque, et approbatos Ecclesiae Catholicae ritus in supradictorum omnium Sacramentorum solemni administratione recipio, et admitto. Omnia, et singula, quae de peccato Originali, et de Justificatione in Sacrosancta Tridentina Synodo definita, et declarata fuerunt, amplector, et recipio. Profiteor pariter in Missa offerri Deo verum, proprium, et propitiatorium Sacrificium pro vivis, et defunctis; atque in Sanctissimo Eucharistiae Sacramento esse vere realiter, et substantialiter Corpus, et Sanguinem, una cum Anima, et Divinitate Domini Nostri Jesu Christi, fierique conversionem totius substantiae panis in Corpus, et totius substantiae vini in Sanguinem, quam conversionem Catholica Ecclesia Transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie totum, atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, Animasque ibi detentas fidelium suffragiis juvari; similiter, et Sanctos una cum Christo regnantes venerandos, atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum Reliquias esse venerandas. Firmissime assero Imagines Christi, ac Deiparae semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum habendas, et retinendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impertiendam. Indulgentiarum etiam potestatem a Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo. Sanctam Catholicam, et Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum Matrem, et Magistram agnosco, Ro-

manoque Pontifici Beati Petri Apostolorum Principis Successori, ac Jesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo, ac juro. Caetera item omnia a sacris Canonibus, et Oecumenicis Conciliis, ac praecipue a Sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, et declarata indubitanter recipio, atque profiteor, simulque contraria omnia, atque haereses quascumque ab Ecclesia damnatas, et rejectas, et anathematizatas, ego pariter damno, et rejicio, et anathematizo. Hanc veram Catholicam Fidem, extra quam nemo salvus esse potest, quam in praesenti sponte profiteor et veraciter teneo, eamdem integram, et inviolatam usque ad extremum vitae spiritum constantissime (Deo adjuvante) retinere, et confiteri, atque a meis subditis, vel illis, quorum cura ad me in munere meo spectabit teneri, doceri, et praedicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voveo, ac juro. Sic me Deus adjuvet, per haec sancta Dei Evangelia.

3. Non sunt ferendi, qui falsis dogmatibus Christi ovile corrumpere ausu temerario student. Nos igitur, ut debita occurramus provisione, omnibus et singulis tum Ecclesiasticis, tum Laicis praecipimus, et sub latae sententiae excommunicationis poena mandamus, ut si quem noverint erga fidem falsis decipi opinionibus, aut verba in eam blasphema, posthabita correctione, proferre, Nobis absque mora denuncient, ut eorum pravitati, prout muneris Nostri est, providere valeamus (1).

---

(1) *Ita ex Constitutionibus Gregorii IX., Innocentii IV., Nicolai IV., et Gregorii XV., et ad mentem Bullae Leonis XII. ex* 13 *Martii* 1825 *cum Regio placito ex* 29 *Aprilis* 1826.

4. Quoniam non omnes Doctores, ut ait Apostolus, non omnibus publice disceptare de Fidei veritatibus licet, sed iis tantum, qui Litterarum Sacrarum cognitione pollent: mandamus, ut nemo, nisi qui in Sacra Theologia, vel Pontificio Jure Doctoralem Lauream sit consecutus, vel saltem Licentiatus sub poenis in jure contentis, de iisdem tractare praesumat. Ut autem Nobis innotescat, omnibus Parochis injungimus, ut diligenter curent Nos facere certiores, si quicumque sit, hoc audeat; aut si impie, et minus religiose, quam Christianum decet, vitam ducat; si in Diebus Dominicis, vel Festis Ecclesiam adire contempserit, si jejunia observanda parvifaciat, si statuto tempore non fuerit confessus, et Sacra Synaxi refectus; si quis in majori excommunicatione tabescat, aliave censura, si diebus Veneris, et Sabato, aliisque ab Ecclesia esu carnis interdictis se non abstineat, nisi de utriusque Medici licentia id fiat: denique si quis inveterata consuetudine in Deum, B. Virginem, et Sanctos haereticales proferat blasphemias, ex quibus facile dignosci potest, si inter Christi oves, aut inter lupos sit habendus.

5. Dicente Apostolo (1), *quod erit tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt, sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros, et ad fabulas convertentur*, suspectorum librorum lectio omnino est vitanda, ne puritati Fidei, et morum sanctitati tenebrae effundantur, vel detrimentum inducatur. Mandamus igitur, ut nemo cujuscumque gradus sit, sexus, conditionis, dignitatis, haereticorum libros, vel haereses tam principaliter, quam incidenter continentes, vel a Romano Pon-

---

(1) 2. *Timoth. c. IV. v.* 3 4.

tifice damnatos, vel suspectos, vel prohibitos legere, vel retinere audeat, sub poenis in Bulla Pii Papae IV. fel. recor. et in corpore juris inflictis, immo duos inter menses Nobis, vel Nostro Vicario Generali tradere praecipimus, iterumque mandamus, sub poenis Nostro arbitrio infligendis.

CAPUT II.

DE VERBI DEI PRÆDICATIONE.

1. Quoniam *Fides ex auditu*, ait Apostolus, *et auditus per Verbum Christi*, necesse est bonum semen in agro patrisfamilias sine intermissione seminare. Per Verbum Dei Fides nostra in toto orbe terrarum effulsit, et Christi Ecclesia, quae Ejus Sanguine fundata est, dilatata existit. Quid erit, si qui vineam Domini excolere tenentur, perinde in foro stent, ac non conducti tota die maneant otiosi? Quomodo enim fideles audient sine praedicante? Quomodo praedicabunt, nisi mittantur? Episcopis ergo, qui in Ecclesia pro Patribus nati sunt filii, intonuit Isaias, ut clament, nec cessent, et annuntient populo Dei scelera eorum; et Christus ipse mittens Apostolos ad regendam Ecclesiam praecepit, ut irent, et docerent omnes gentes; quod et successoribus eorum impositum fuit ad Apostolicum munus usque ad mundi finem prosequendum. Quidquid autem Illis injunctum fuit, Nobis impositum fatemur.

2. Quamvis Nobis oves ab alto commissae sint, possibile non est, ut ubique locorum Vox Nostra perveniat. In partem Nostrae sollicitudinis, instar discipulorum Domini, Parochi sunt assumpti; ipsorum esse debet Verbum Dei etiam praedicare, instare opportune, importune, arguere, obsecrare,

increpare, cum omni patientia, et doctrina. Ipsis ergo hujusmodi debitum, quo nullo modo possunt excusari, in Domino injungimus juxta Sacros Canones, et S. C. T. Constitutiones, ut omnino singulis diebus Dominicis, aliisque festis, per se, vel si legitime fuerint impediti, per alios idoneos inter Missarum solemnia, pro ovium captu Sanctum Dei Evangelium exponant, et salutaria ab iis excerpta, pro animarum salute documenta tradant. Parochi vero, quos zelus Domini comedit, etiam in Missa aurorae, et post Vesperas Populum Catechismo instruere studeant, sive per se sive per alium; si enim multa sunt media ad salutem, unum, et efficax, quo Coeli firmati sunt, Religio propagata, et Ecclesia in terris aedificata, est Verbum Dei. Inexcusabiles igitur sunt, qui animarum cura gravantur, hujusmodi onus fastidire quocumque pretextu, etiam quia populus ad rura colenda festinet, aut quia, prurientibus auribus, auditum a voce Pastoris avertat; decernimus, quod si quis ex Parochis per tres festos dies, nisi legitime impeditus, quod Nobis constare debet, aut Nobis inconsultis, a Paroecia abfuerit, per dies decem spiritualia peragat exercitia.

3. Cum autem magni momenti sit, non tam Verbum Dei Christiano populo annuntiari; quam digne, competenter, et fructuose praedicandi munus exerceri; nulli unquam, exceptis Parochis, ne Regularibus quidem, in propriis Ecclesiis, liceat inscio Episcopo praedicare. Mandamus igitur, ut nemo audeat praedicationis munus aggredi, nisi praevio examine, aut aliis rationibus probatus, licentiam in Domino et Benedictionem a Nobis obtinuerit, et praecipue acceptabili tempore Quadragesimae, et in Sacri Adventus Dominicis Concionatores deligantur, et Nos adeant, ut mis-

sionem accipiant cum Facultatibus necessariis ad Poenitentiae Sacramentum administrandum; numquam enim talis Facultas praedicationi adnexa intelligitur, nisi expresse concedatur, et absque Nostris Litteris Patentalibus a Parochis non recipiantur. Volumus deinde, ut Concionatores sint in doctrina instructi, et non verbis inanibus, sed Sacrae Scripturae, et Patrum testimoniis Christum Crucifixum fidelibus praedicare conentur; sint sani in fide, in moribus integri, ne Ministerium Nostrum vituperetur; vita eorum sit sancta, et memorentur, ut sibi dictum a Domino, quod peccatori dixit (1): » *quare tu enarras justitias meas, et assumis testamentum meum per os tuum? Si videbas furem currebas cum eo, et cum adulteris ponebas portionem tuam: os tuum abundavit malitia, et lingua tua concinnabat dolos* » Videant, ne ulli dent offensionem, sed omnibus praebeant se exemplum, ut eos, qui Christo, Evangelio, et Virtutibus Sanctis ex adverso sunt, redarguant, et verbo, vita, et orationibus ad meliorem frugem perducant. Ipsos ergo per misericordiam Dei nostri rogamus, et monitos facimus, ut animarum, ad quas mittuntur, saluti consulentes, forma facti gregis ex animo, non peregrinam, sed Sanctorum scientiam, verbum sanum et irreprehensibile, et dictionem faciliorem, auribus omnium accomodent.

Gaudeant, si fideliter verbum Dei administraverint, quia partem habebunt cum Apostolis, et fructus eorum in aeternum manebit, sin autem timeant, et paveant, ne ovium sanguis de eorum manibus quaeratur.

---

(1) *Psalm.* 49 *v.* 17 19 20.

CAPUT III.
DE DOCTRINA CHRISTIANA.

1. Quamvis parentibus prolem suam in correptione, et disciplina Domini diligentissime erudire incumbat; Parochi tamen non cessabunt ipsos monere, ut moris fuit Divi Chrysostomi in omnibus suis concionibus meminisse parentibus, nam non latebat eum Ecclesiastici monitum » *filii tibi sunt, curva illos, et curva a pueritia eorum; adolescens enim juxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea* ». Non enim sine animi Nostri moerore ignorantiam, et socordiam eorum experti sumus, tantum munus facile post terga vertendo, ita ut filii ne quidem in iis, quae ad salutem pertinent, instructi sint. Item deploravimus non paucos servos a Dominis oblivioni datos, parum, nihil immo eos curare, ut Doctrinam Christianam, Fideique nostrae rudimenta addiscant. Quare S. C. T. Constitutionibus cautum legimus, ut Parochi pueros, ac puellas in divinis instruant, ut in timore erudiant, parentum negligentiam supplendo. Quod si Pastores negligant, *pietatis, ac Religionis paratur*, Augustinus ait, *exterminium*. Volumus proinde, ut Parochi in Dominicis, et festis diebus, Quadragesimae vero tempore, et etiam Sacri Adventus, uti variis nostris Edictis in S. Visitatione datis, pluries exortati sumus, quotidie, post sonum campanae cum Clericis (aliquo eorum Crucem praeferente) pias Cantiunculas, aut B. Virginis Litanias modulando, Paroeciam circumeant; secum non modo pueros, et puellas, sed adultos etiam utriusque sexus, necnon conjugatos levi exhortatione compellant, et ad Ecclesiam ducant, in varias classes distribuant, et ea, quae

necessaria sunt, doceant; ita tamen ut perfecte juxta eorum captum intelligant, exemplis, et comparationibus omnia explanando. Clerici Parochum adjuvabunt, tum Paroeciam circumeundo, ut innuimus, tum congregando, tum segregando, tum docendo. Ubi autem quispiam hujusmodi adjutorium negaverit, frustra Ordines petet: nec Parochi adjutorii sibi praestiti testimonium, quod inter requisita ad Ordines adnecti praecipimus, pro iis ferre audeant; aliter agendo, sciant, se Domini indignationem incurrere, et poenas suae negligentiae luere.

2. Quoniam magnam in parentibus experti sumus incuriam, tum filios non docendo, tum eos ad docentes mittere non curando; neque incumbunt, ut filii Sacramenta Poenitentiae, et Eucharistiae sumant; temporibus saltem praescriptis, curabit Parochus, praesertim Pascali, ut ipsi Parentes tamdiu ab Agni Coena procul sint, donec pueros, et puellas, aut instruant, aut instrui curent. Parochus ipse examen instituat in rebus necessariis necessitate medii, aut praecepti, ut qui instructi inveniantur, ad Poenitentiae, aut Eucharistiae Sacramentum pro eorum aetate, et captu admittantur. Curabunt diligentiori modo, ut pueri, et puellae ad ea suscipienda reverentius, et frequentius accedant, eorum dignitatem juxta captum suum patefaciendo, necnon peccati malitiam, et signanter blasphemiae in Deum, Deiparam, Sanctosque, et in animam atrocitatem exagerando; et etiam ab increpationibus, verbisque obscoenis eos avertendo. Haec omnia ad praecipuum Parochi munus pertinent, et si in eo oscitantes sint, Deum habebunt ultorem, ac ejecturi erunt, ne ultra pascant Gregem, immo cum hypocritis portionem habebunt.

3. Necessarium etiam ducimus, ut in pueris, et puellis instruendis curent Parochi, ut crimen dignoscant eorum, qui falsum dicunt testimonium, qui student superstitionibus, sortilegiis, maleficiis, vanisque observantiis, in concionando invehi, ut Sacrilegi, et praestigiatores demum a tanto errore desistant, nec amplius animam perdant cum maximo salutis, familiarumque detrimento, ac tam immane scelus, ut e medio tollatur, Nobis reservatum omnes sciant.

CAPUT IV.

DE SACRAE SCRIPTURAE LECTIONE.

1. Supremo Dei consilio ductum Sacrosanctum Concilium Tridentinum statuit, ut in omnibus Cathedralibus, et Collegiatis Insignibus Sacrae Scripturae, quae est Verbum Dei, et fidei norma, lectio non desit; proindeque alicui Canonico deputetur, qui ejusdem Textus ad Audentium fidem, et caritatem augendam explanet. Ut autem suum sortiatur effectum, eadem Constitutione decrevit, ut non solum Populus, sed etiam Clerus eum audire teneatur, ut nedum historias, parabolas, et monita intelligat, sed et sensum literalem, tropologicum, et moralem, ac omnes uno corde, et ore Dei mirabilia enarrent. Tali lectione Eunuchus Reginae Candacis meruit, ut bene advertit Chrysostomus, obscura, quae legebat, intelligere, ejusque fidem Dominus respiciens, Philippo ut se currui adjungeret, mandavit, qui de Redemptoris morte Isaiae prophetiam intelligendam esse enucleavit.

2. Canonicus Theologus igitur, alternis saltem diebus Dominicis, ob Praebendae deficientiam, post

Vesperas Chorali habitu ornatus, Suggestum conscendens, secum sacrum Codicem deferat, Textum, qui a Nobis, vel a Nostris successoribus fuerit designatus, stans capite detecto legat, eumque uti notavimus, explanet, atque omnia, quae ad Textum pertinent, Sanctorum Conciliorum Decreta, et Sanctorum Patrum Sententias pandat, ac resolvat.

3. Exhortamur autem ut omnes de Capitulo, et Clero, tam Saeculari, quam Regulari, si in eorum Coenobiis haec lectio non habeatur, lectioni a Canonico Theologo exequendae praesto sint. Mensibus vero Julii, Augusti, et Octobris licebit feriari. Extra tempus feriarum, si munus suum neglexerit, pro rata non faciat suos fructus portionis, quae uti Praebenda, ipsi conceditur. In diebus, in quibus lectionem exequitur, et Choro non intersit, uti praesens habeatur. Tandem ut Canonico digniori tam praeclarum munus tribuatur, Concursus juxta S. C. T. (1) et Constitutionem Benedictinam instituatur, ac meritis aequa lance perpensis, moribus, ac doctrina commendabilior eligatur.

CAPUT V.

DE SACROSANCTIS ECCLESIIS.

Templa, quae Domus Dei sunt, Domus Orationis, et Portae Coeli, cum in Altissimi, ac Sanctorum ejus venerationem, et cultum sint fundata, religioso, ac sublimi decore omnino debent effulgere. Et quemadmodum in veteri lege Tabernaculum a Moyse cum mensa, Altari, et sacra

**

(1) *Sess. V. Decret. de Reformat. Cap. 1.*

supellectili aedificatum legimus (1): et augustius a Salomone cum Altaribus, aliisque ad divinum cultum necessariis ingenti sumptu, et mirabili opere, Deo jubente, perfectum audivimus (2): ita nos decet Ecclesias Deo dicare, et Altaribus, Vasis, Vestibus, aliisque ad divinum cultum pertinentibus ornare, et sacrare, praesertim quia in nostris Templis structura, divitiisque inferioribus, longe tamen augustioribus, divina peraguntur mysteria, et corporaliter est praesens Christus Rex Regum, et Dominus Dominantium, et ipse Deus cum hominibus habitans, qui de excelso solio gloriae suae supplicantium preces exaudit, nihil inordinatum, nihil indignum, et indecorum, quod reverentiam, ac debitum honorem offendat, in eis committatur. Dominus enim sanctitatem Templi sui, licet Mansuetudinis exemplar, facto de funiculis flagello vindicavit, mensas nummulariorum evertit, et vendentes ejecit. Quae omnia ut recte fiant, quantum nostra Episcopalis cura patitur, summatim statuimus.

1. Nulla Ecclesia tam Parochialis, quam simplex, nullum Oratorium, vel Sacellum, quod Capellam dicunt, nec Confraternitates, Loca pia, vel Monasteria Regularium cujuscumque Ordinis, vel Instituti (3), aedificetur, nullumque Altare de novo erigatur, aut erectum destruatur, nisi facultatem scripto concesserimus; et alia, quae in novissimo Pacto-Convento statuta sunt, exacte serventur. Nec fabricae, nec picturae, si quae sint, sine Nostro consilio, et auctoritate innoventur: Ecclesiae vero, quamvis majori ex parte nostra

(1) *Exod. c.* 31.
(2) 3. *Reg. C. VII.*
(3) *Conc. Trid. Sess.* 25 *cap.* 3.

cura, et vigilantia, quo potuimus, in meliorem formam sint redactae; tamen si quae sint ruinam minantes, sive vetustate collabentes, cito reparentur. Ecclesiae veteres, et Capellae in toto, vel in parte dirutae, si ex proventibus, et eleemosynis reparari nequeant, profanis, sordidisque usibus non destinentur, sed lapidibus sepiantur; immo ad praescriptum laudati Concilii Crux erigatur in signum loci Sacri (1).

2. Nullae sint in quavis Ecclesiae parte fenestrae, vel minimae, e quibus extrinsecus introspici possit, ac si quae pateant usui alicujus, etiam Ecclesiastici, muro obstruantur. Fenestrae omnes vitro, vel saltem tela cera illinita praecludantur. Ecclesiae in superiori parte tecta sarta habeantur, ne imbres intromittantur. Externi muri ab hederis, vepribus, virgultis omnibus expurgentur: intrinsecus vero tam in corpore, quam in Capellis sint lacunaria lignea bene compacta, et elaborata, vel depicta, nisi Ecclesia ipsa concameratas fornices habeat. Omnia sint ita disposita, et perpolita, ut meminerimus, Dominum elegisse eam in habitationem sibi (2).

3. Portae cujuscumque Ecclesiae sint firmae, et stabiles, bene claudantur, et tectis seris, clavibusque sint munitae.

4. Octavo die, et frequentius in Festis pavimentum emundetur a sordibus, et saltem semel in mense Altaria, et muri a telis araneorum, fuliginibus, et pulvere mundentur; et si in his Sacrista, vel alius Minister deputatus negligens fuerit, pro qualibet vice, ad nostrum arbitrium mulctetur.

5. Ubi opus fuerit, muri, et fornices dealben-

(1) *Ses.* 21 *cap.* 7 *de Reform.*
(2) *Ps.* 131 *v.* 13.

tur, et si decrustati fuerint, reficiantur, aliter Parochi negligentes punientur.

6. Sepulturae subtus Altaria non sint; et bene clausae lapideis operimentis cum calce, vel aptiori coemento ad compellendum foetorem semper existant.

7. In Ecclesiis, sicut in omnibus aliis locis Deo dicatis, nihil prophanum, vel sordidum retineatur, veluti ligna, calces, coementa, arenae, tegulae, nisi sint in ejusdem Ecclesiae actualem, vel proximam reparationem, vel aedificationem praeparata, et praecipue ne frumenta, aliaque victui necessaria in iis congerantur, et asserventur.

8. Omnis Ecclesia habeat Sacrarium, itemque Fontem Aquae benedictae a parte dextera Ædis, non longe ab ipso ingressu positum; et Lustralis Aqua semel in hebdomoda benedicatur, ac vetus in Sacrarium, vel per Ecclesiam proicjiatur.

9. Ecclesias aperire ante auroram, vel post solis occasum apertas habere non liceat; peractis Sacris claudantur. Solummodo Cathedralis; et Ecclesiae Parochiales die pateant. Nocte numquam aperiantur, nisi pro necessaria administratione Sacramentorum, et tunc in egressu claudantur, vel Sacrista, aut alius Clericus custos remaneat.

10. Altaria praeter Iconem, et Crucem, decentibus candelabris, tabellis, pulvinaribus, tribusque mappis albis sint ornata. Desuper illa, dum Missa celebratur, biretum, pelvis, et ampullae vitreae non ponantur. Circa Aram maximam Praesbyterium defendatur marmoreis, ferreis, vel saltem ligneis cancellis.

11. In quavis Ecclesia, praesertim dum divina celebrantur Officia, vel SS. Sacramentum adoratur expositum, vel Concio habetur, juxta Decretum Alexandri VIII. prohibemus indecore ambulare;

immoderate confabulari, maxime cum mulieribus, negotiari, aliaque committere, quae domum orationis dedecent, et a Concilio Tridentino (1) sunt prohibita.

12. In Sacristia, et Choro, quando Divina celebrantur Officia, Laici non morentur, et in Sedibus ad Confessiones audiendas destinatis non sedeant.

13. In omni Collegiata, et Parochiali Ecclesia adsit Armarium bene elaboratum, et in Sacristia servandum cum capsis ductilibus ad longitudinem Casularum, seu Planetarum quinque colorum, quibus Ecclesia utitur, et ubi conserventur omnia paramenta, praesertim Dalmaticae, et Pluvialia consimilia bene disposita et integra. In parte superiori sint loculi pro conservandis Calicibus, Missalibus, caeterisque Vasis sacris. In parte inferiori vero alia Paramenta, et Utensilia ad Divina Officia, vel ad celebrationem necessaria asserventur. Et Armarium praedictum seras habeat cum clavibus bene aptatis. Sit Altariolum in loco separato extructum cum Crucifixo, vel alia quavis pia Imagine, in quo Sacerdos rem sacram facturus ab omni strepitu remotus, aliquandiu valeat meditare; vel saltem sit Genuflexorium cum Cartulis orationum praeparationis ante Missam, et gratiarum actionis post illam.

14. Vasculum argenteum, vel aeneum pro aspersione aquae benedictae non desit. Nec quoque deficiat lavacrum lapideum muro affixum pro abluendis manibus et prope pendeant mantilia munda pro abstergendis: nec pelvis pro abluendis Purificatoriis et Corporalibus, quae laventur a constitutis in Sacris, et loturae projiciantur in sacrarium.

---

(1) *Sess. 22 cap. de obser. et evit. in celeb. Mis.*

15. Sint parva tintinnabula pulsanda in elevatione Sacramenti, necnon crepitacula pro pulsandis tenebris in Hebdomoda Majori, et pro dandis signis ad officia eodem tempore celebranda.

16. Item sint opercula pro extinguendis candelis, et intorticiis, sicut et virgae cum parvis candelis, vulgari voce *Cerini*, pro illis accendendis.

17. In Sacristia fenestrae sint lucidae, crate ferrea, et vitris occlusae; Laici in ea non versentur; colloquia, rixae, tumultus, aliaque indecentia penitus eliminentur.

18. In eadem Sacristia sit Archivium, sive Arca firma cum duabus clavibus, quarum una sit penes Parochum, et altera penes Ecclesiae Cancellarium quovis anno a Clero eligendum die 31 Mensis Decembris ad praescriptum generalium Statutorum in Collectione actorum Pacti-Conventi Anni 1818. In ea asserventur scripturae omnes ad eandem Ecclesiam pertinentes.

19. In ejusdem Sacristiae muris fixae permaneant duae Tabellae. In prima sint adscripta onera Missarum, et Anniversariorum cum assignatione dierum, Altarium, et pro quibus celebrari debent, ita ut quoties Missae, quae certa in Ecclesia, certo Altari, certove die rite sint celebrandae, et juxta benefactorum voluntatem non adimplentur, pro non satisfactis habeantur. In secunda sit catalogus Presbyterorum, Clericorum, et Novitiorum, et in quo nemo describatur sine Nostra expressa licentia sub arbitrariis poenis. Habeatur etiam liber, in quo Missae unoquoque die celebrandae sint adnotatae, ac quisque Sacerdos propria manu diem satisfactionis signet, ut tempore S. Visitationis praesentetur, ac probetur.

20. In nullis Ecclesiis, vel Capellis publice

exponatur Ss. Eucharistia, exceptis diebus, qui sunt de ritu, aut inveterata consuetudine, nisi expressa Nostra, vel Nostri Vicarii Generalis licentia praecesserit, neque ex publica causa, nisi a Nobis approbanda. Quod pariter Regularibus est prohibitum ex Decreto S. Cong. Rituum (1).

21. Tam Parochi, quam Capellani, sive perpetui, sive adventitii, qui Missam celebrant in Capellis, in diebus Dominicis, et festis, vel post Evangelium, vel in fine doceant populum occurrentia festa de praecepto, ad quae ex obligatione, vel ex consuetudine tenentur.

22. Praecise renovamus, et ad plenam executionem volumus demandari caput decimum de Sacros. Eccl. Syn. Dioec. Antecessoris nostri Episcopi Cardosa ad extirpandos abusus, ad quorumdam hominum licentiam coercendam, qui rixas, clamores, et etiam injurias promovent; hinc denuo praecipimus, ut nullus etiam in Dignitate constitutus alios Presbyteros, vel Clericos, sive in Sacris, sive in Minoribus Ordinibus promotos, vel prima Tonsura initiatos, in Sacristia, in Ecclesia, vel quovis alio loco verbis, vel facto injurioso audeat affligere sub poenis Nostro arbitrio infligendis.

23. Campanae, praesertim si sint benedictae, ad nullos prophanos usus adhibeantur, sed solummodo ad populum, et Clerum convocandum pro sacris peragendis, et pro Divini Officii recitatione, et pro aliis usibus in Episcoporum Coerimoniali expressis. Hinc turris Campanaria sit clausa, cujus claves solummodo a personis Ecclesiasticis detineantur, ne Laici ad importunas pulsationes accurrant. Congruis tamen horis pro Deipara salu-

---

(1) *De die* 17 *Aug.* 1630 *in Neapolit.*

tanda pulsentur in Aurora, Meridie, et post Solis occasum ad Indulgentias lucrandas juxta Breve Benedicti Papae XIII. Et etiam pro Defunctis circa primam noctis horam: item hora vigesima prima cujusque diei triginta ictibus in memoriam Dominicae Passionis. In Sabato Sancto nemo, etiam Exemptus, et Regularis, campanas pulsare praesumat, nisi in Civitate Cathedralis Ecclesia Nostra prius sonum emiserit. In aliis Dioecesis Ecclesiis, sive Saecularibus, sive Regularibus campanae non pulsentur ante Ecclesiam majorem, h. e. Parochialem sub arbitrariis poenis. Pro agonizantibus, per fidelium orationes juvandis ad bene moriendum, et pro mulieribus parturientibus pulseretur. Denique unum Horarium, tam in Cathedrali, quam in aliis Ecclesiis Nostrae Dioecesis ut uniformitas sit, pro Matutino, et Vesperis, observari mandamus; ac etiam in Civitatis Ecclesiis observetur.

24. Turpe, et indignum est in nostris Ecclesiis, ut propriis perspeximus oculis, nullam fere reverentiam servari, et praecipue ob numerum puerorum, et puellarum sine disciplina per eas discurrentium, et quasi in vicis, et plateis morantium, ita ut non Ecclesiam Dei, sed latronum speluncam esse deploravimus. Pluries zelo domus Dei armati clamavimus, arguimus, institimus, et indignationem Dei, et Nostram permagno spiritus moerore minari debuimus. Omnes quotquot in sortem Domini sunt vocati, si curassent, et admonere non neglexissent, timorem, et amorem in eis erga Deum excitassent quidem, in Sacrosanctis Ecclesiis ad Dei majestatem adorandam, precesque fundendas, atque ita omnes Christifideles essent in Ecclesiis, sicut Angeli in coelo, ad divinam misericordiam impetrandam, et iram furoris

sui avertendam. Scriptum est enim (1): *elegi, et sanctificavi locum istum, ubi qui invocaverint nomen meum, deprecati me fuerint, exquisierint faciem meam, et poenitentiam, egerint a viis suis pessimis, exaudiam de coelo, et propitius ero peccatis eorum, et terram eorum sanabo.*

25. Mandamus denique Parochis, Sacristis, caeterisque sacrae supellectilis Custodibus, ut ejus munditiei, et reparationi studeant. Quaecumque ad Dei cultum pertinent, sub poena excommunicationis ferendae sententiae, profano usui, aut spectaculis etiam sacris, mutui titulo dari vetamus. Volumus, atque hortamur ne alio transferantur, et de omnibus ab eo, cui Ecclesiarum cura demandata est, Inventarium infra duos menses solemniter conficiatur, illiusque transumptum, authenticum in Episcopali Archivio reponatur. Sacra Supellectili Pontificis ornamento reservata, nullus eo inferior, ut Sacrorum Rituum Scriptores docent, unquam utatur. Sacra supellectilia a Nobis, vel ab iis, qui in Dignitate constituti facultate Nostra gaudent, benedicenda praescribimus. In omnibus Ecclesiis praesto sint pro externis Sacerdotibus a Nostra Curia bene cognitis, Paramenta ad Sacrosanctum Missae Sacrificium conficiendum, cum satis inconveniens sit, et indecorum, si Paramentorum commodum, et omnia alia necessaria Sacerdotibus alienae Dioecesis desint, ut eam ob causam celebrari nequeant.

---

(1) 2 *Paralip. C. VII.*

CAPUT VI.
DE DIVINIS OFFICIIS.

Quemadmodum in triumphanti Ecclesia superna Beatorum Sede ante conspectum Dei, et Agni divinae laudes a Spiritibus Coelestibus continuo decantantur; ita in hac Militanti viatorum Patria Hymni, et Psalmi noctu, et diu a Ministris Deo dicatis per diversa intervalla persolvuntur. Quae consuetudo non nova est, et nuper inventa, sed in Ecclesia Dei semper custodita: « *media nocte surgebam ad confitendum tibi ... septies in die laudem dixi* . . . Coronati Prophetae verba sunt ista (1). Non dissimili modo legimus in novo Testamento Apostolos fuisse unanimiter perseverantes in oratione, et in Templum ad horam nonam ascendisse (2): hinc ab ipsis Apostolis est repetenda, et ad nos perpetua traditione delata consuetudo celebrandi Matutinas et Vespertinas preces. Modus vero pro temporum varietate a Summo Pontifice Gelasio I. usque ad Urbanum VIII., plene recognitus, et auctoritate probatus in Horarum recitatione adamussim servari debet, ita ut a praescripta forma, et a Rubricis nullo modo recedere liceat. Qui solemnis orandi modus, inquam, psalmis, hymnis, aliisque precibus auctoritate Ecclesiae contextus, et per certas diei partes distributus, ut laudis Sacrificium indesinenter Deo offeratur, Divini Officii nomen sortitur, quia continet quidquid Christianus erga Deum pro collatis gratiis, et beneficiis agere oportet. *De pluribus vero vocibus una fiat, ut in*

(1) *Ps.* 118.
(2) *Act. C. III. v.* 1.

unum fidelium mentes, ait S. Athanasius, *conspirent*. Deum vero laudantes, et Psalmos canentes, daemones fugant, auxiliares Angelos advocant, et Almae Sionis Aemuli, Sedi Coelesti junguntur, ac jugi canore Deum Trinum, et Unicum praedicant. Voce ergo psallentes, mente nec domum, nec forum circumeant, diverse enim facientes *homines fallunt*, inquit Concilium Moguntinum, *ac Deum irrident. Nihil prodest*, ait Augustinus, *strepitus labiorum, si mutum est cor:* proindeque omnes, etiam extra Chorum, non perfunctorie, non deambulando, non scribendo, non intuendo, non decumbendo, sed reverenter, distincte, attente, ac devote divinum Officium, ut diei onus, Deo persolvant.

1. Omnes Sacerdotes, vel Clerici, qui Divinum Officium, persolvere tenentur, determinatis horis juxta Tabellam horariam, post tertium campanae signum in Sacristia congregati, Rocheto, et Cappa, aut Almutia ornati, si sint Canonici, et alii Superpelliceo, et suis Insignibus, si habeant, induti, ab ipsa devote egredientes coram Altari genuflexi paullum orent; dehinc ordinate, prout cujusque gradus postulaverit, ad Chorum accedant, et propriis Sedibus insedeant, nec dum Officia celebrantur, recedere audeant, nisi ex justa causa per Superiorem Chori cognoscendam, ut ex Syn. Potentin. sub Cl. nostro Anteces. Episcopo Cardosa. Dato per Hebdomadarium signo, singuli qua decet reverentia, gravitate, attentione, et devotione psallant, facta decenti pausa in medio versiculi, ubi est asteriscus; verba integre, et distincte proferant clara, intelligibili, et unisona voce: unus Chorus non incipiat versum, nisi alter compleverit suum: dum leguntur lectiones, singuli illas submissa voce percurrant,

vel auscultent, aliter non satisfaciant. Ad versum *Gloria Patri* caput inclinent, et in Hymnis assurgant.

2. In Choro nihil indecorum, immodestum, aut Loco Sancto non dignum adsit, non colloquia, nugae, risus, divagationes, strepitus, tumultus admisceantur; sed serventur omnia quae servanda praecepit S. Pius V. (1). Delinquentes tanquam absentes puniantur.

3. Canonici optima pars Cleri, et Consiliarii Nostri meminerint verba Concilii Later. V. sub Leone X. (2) statuentis, quod si Choro addicti interfuerint quidem, sed non recitaverint, quamvis consuetudo, vel statuta loci id indulgerent, solamque requirerent corporis praesentiam, tamen mortalis delicti declarantur rei, et fructus, et distributiones restituant.

4. Ut Divinum Officium, quo laudes, gratesque Omnipotenti Deo persolvuntur, non solum interiori, sed etiam exteriori, ac sensibili cultu recitetur, mandamus Canonicis, Hebdomodariis, omnibusque Ecclesiasticis ad hoc obligatis, ut quando in Choro conveniant ad Officium, vel ad Missas cantandas, rigide observent alibi dispositum, nempe Vestibus talari, et Chorali sint induti; nec alias, quae Clericali modestiae adversantur, adhibeant.

5. Quicumque ad Matutinas Horas ante finem primi Nocturni; ad Missam ante finem Epistolae; et ad Vesperas ante absolutionem secundi Psalmi non venerit, pro absente reputetur (3).

6. Qui servitio Chori addicti, praeter tempora

(1) *In Costit.* « *Cum primum*.
(2) *Sess.* 9.
(3) *Ut in praelaudata Synodo Cardosa*.

jure concessa, ac praeter casus jure probatos, vel toto die, vel aliqua illius parte se subtrahant, sciant praeter culpam, defectionibus hisce propositam esse poenam, ut pro earum singulis, distributionum portio absenti subtrahatur, et iis, qui Choro actu intersunt, accrescat. Haec poena omnino est infligenda, quin locum habeant collusiones, remissiones, vel pacta, non obstantibus quibuscumque statutis, et consuetudinibus (1).

7. Ob hanc rationem quotannis tam in Cathedrali, quam in omnibus Ecclesiis Civitatis, et Matricibus Dioecesis secretis suffragiis eligantur Punctatores, quibus ad praescriptum S. C. T. (2) in Episcopali Curia, aut penes Nostrum Vicarium Foraneum, qui ad praelaudatam Curiam referat; jusjurandum de partibus suis fideliter, et accurate obeundis praestare mandamus; Librum punctorum diligenter, fideliterque custodiant, Episcopo, Capitulo, vel Clero exhibituri, quoties illum petierint; et Nota punctorum quaque Dominica die palam exponatur.

8. Punctator, sub poena suspensionis ferendae sententiae, puncta describat; quam poenam eum incurrere quoque volumus, qui Librum punctorum expungere, vel addere attentaverint; et eadem poena constringimus Punctatores, qui Clericos destinatos pro Hebdomodae servitio deficientes, aut imperfecte servientes non punctaverint; et si abfuerint non legitime impediti, volumus puniri poena unius *tareni* pro qualibet vice applicanda in servitium Ecclesiae. Et ut majori observantia haec omnia fiant, mandamus sub poenis Nostro arbitrio, quod qualibet anno ante fructuum Ec-

---

(1) *Trid. Sess.* 24 *cap.* 12 *de Refor.*
(2) *Loc. cit.*

clesiae, et redituum divisionem ad Nos Liber punctorum afferatur, ut constet de transgressoribus, et ne in posterum desint, curemus. Punctator, sive a Nobis, sive ab unoquoque Clero electus, omnes a Choro absentes, vel assistentes cum irreverentia, vel confabulantes, vel non recitantes, vel a Choro sine licentia Praesidentis exeuntes, vel de una ad aliam partem Chori transeuntes, sine ulla distinctione punctet. Similiter eos, qui extiterint extra suum proprium Stallum, et sine Bireto (exceptis Inservientibus qui stantes erunt circa Agnosterium) aut sine Superpelliceo, et propriis Insignibus, aut sine Breviario, et sine debita Psalmodiae reverentia, quamvis hi omnes subjecti sint ex Decretis existentibus in Synodo Clarissimi nostri Praedecessoris Fratris Didaci Lozano (1) suspensioni ipso facto incurrendae; mitius tamen volentes cum novissimis agere, sub poena tantum quinque assium a Punctatoribus multari mandamus.

CAPUT VII.

DE SACRIS RITIBUS, ET CELEBRATIONE MISSARUM.

1. Pro divino, et admirabili Missae Sacrificio excedente quotquot sub Veteri Testamento fuerunt oblationes, et holocausta, in quo Deus ipse immolatur, et sumitur, multa, et gravia Sacrosancta Tridentina Synodus sancivit (2). Ministerium hocce tam Sanctum sancte quoque est tractandum, et ideo Sacerdotes Sacrificantes maxi-

(1) *Sub die* 5 *Novembris* 1678.
(2) *Sess.* 22 *c.* 1 *et seq.*

ma animi reverentia, cordis veneratione, summa conscientiae puritate, ac singulari devotione, et pietate omnino debent nitere, ut misericordiam a Deo consequantur, et gratiam inveniant in tempore opportuno. Unde Sacrificium hoc facturi, et tales non se agnoscentes, abstineant potius, ne cadant in terribiles poenas ab ipsomet Deo contra indigne sumentes comminatas. Scientes non posse esse participes mensae Domini eos, qui participatione mensae daemoniorum sunt polluti, juxta Apostolum (1). Cogitent ergo, se illum, quem in Coelis Seraphim, et Cherubim trementes adorant, de sinu Patris esse revocaturos, manibus contrectaturos, et in visceribus realiter recepturos ad propriam Sanctificationem, ac pro fidelium vivorum peccatis satisfaciendis, aliisque necessitatibus, necnon pro defunctis in Christo nondum plene purgatis. Hinc curent Sacerdotes, ut antequam tremenda mysteria aggrediantur, suam conscientiam diligenter excutiant, ut cordis habitaculum evacuetur vitiis, et virtutibus repleatur; si aliqua mortifera peccati labe se inquinatos senserint confessione *prius*, *orationibus*, *jejuniis*, *vel eleemosinis*, ait Divus Augustinus, *studeant mundare conscientiam suam, et sic Eucharistiam praesumant accipere.*

2. Nullus Sacerdos ad Altaris ministerium accedat, nisi prius Matutinum cum Laudibus persolverit: orationes, et Missam antea perlegat, ne in Sacra Actione ulla mora, vel haesitatio cum audientium scandalo contingat. Et quoniam non sine animi nostri moerore audivimus nonnullos Sacerdotes tam cursim, et raptim sacrosanctum i-

(1) 1 *Ad Cor. C.* 10.

stud Mysterium perficere, et saepe horae quadrantem non excedere, et sacras coeremonias vel libere omittere, vel indecore involvere; omnibus, et singulis in Domino commendamus, ut Rubricas, et coeremonias Missalis Romani teneant, et alte, quae voce alta, et submisse, quae voce submissa dicenda praescribuntur juxta institutionem S. Matris Ecclesiae ad unquem observent; et ea qua decet animi, corporisque compositione Sacrificium conficiant.

3. Ad mentem S. C. T. (1) importunas, atque illiberales eleemosynarum exactiones, aliaque hujusmodi, quae a Simoniaca labe, vel certe a turpi quaestu non longe absunt, pro Missis omnino prohibemus; praeterea neminem lateat sequentium propositionum proscriptio: *Licere Sacerdoti, ex Missae adventitiae eleemosyna sibi aliquid reservare; necnon posse Sacerdotem sacrificii partem sibi propriam alteri applicare; aliudque pro ea stipendium exigere, et licere Missam anticipate applicare pro eo, qui deinceps oblaturus est eleemosynam.* Qui eas sequi sibi permittit, utpote Sacerdotali ministerio indignus, pro Nostro arbitrio ab Ordinis exercitio suspendetur.

4. Ex Decreto S. C. T. (2) nullatenus in Ecclesiis Nostrae jurisdictionis admittantur ad Missae celebrationem Sacerdotes peregrini, exteri, ignoti, et vagi sine Nostra, vel Nostri Vicarii Generalis expressa licentia, quoad Saeculares, nisi cognitis litteris dimissorialibus suorom Ordinariorum, dummodo incedant cum pileo presbyterali,

---

(1) *Sess. 22 in Dec. de obser. et evit. in cel. Miss.*

(2) *Loco cit.*

Tonsura, et habitu decenti; quod Regulares vero, nisi praesentatis suorum Superiorum obedientiae litteris, sub poenis in Jure inflictis. Si Sacristae citra praefatam cautionem quid permiserint, rigide punientur.

5. In Sanctimonialium Ecclesiis nullus celebrare praesumat absque Nostra licentia sub poena suspensionis; et in approbatione Sacerdotum ad celebrationem haec conditio semper apposita censeatur. Similiter in Oratoriis, et Capellis domorum privatarum non possit celebrari, nisi sint fundata facultate Apostolica Regio exequatur munita; exceptis tamen festis solemnioribus Natalis domini, Epiphaniae, Paschatis, Pentecostis, Annunciationis, et Assumptionis B. M. V., SS. Petri, et Pauli, et omnium Sanctorum, ut ex Declar. S. Congreg. Rituum (1). Non prohibemus autem celebrari in Oratoriis, seu Capellis campestribus, vel ruri aedificatis; cum obbligatione tamen celebranti, ut post Evangelium, vel in fine Missae rudes doceat, saltem ea, quae scitu necessaria sunt necessitate medii ad salutem, non praetermissa brevi explicatione ejusdem Evangelii, ne Verbi Divini ulli desit unquam pabulum.

6. Quamvis in Sancta Ecclesiarum Visitatione in singulis annis opportune provideri curavimus decori, et munditiei tam necessariae in Sacris Vestibus, et Vasibus in Missae celebratione; tamen praesenti Decreto praecipimus, ut Vestes pro Sacrificii ministerio, nempe Casulae, Stolae, Manipuli, et Vela omnium colorum non sint lacera, attrita, corrosa, vel contaminata, sed integritatem, et honestatem in omnibus exhibeant: Amictus, Alba, Cingulum, Pallae, Corporalia, et

**

(1) *De die* 17 *Novembris* 1607.

Purificatoria sint linea, nitida, et saepe dealbata. Calices sint argentei; vel saltem cupae ex puro argento, et a parte interiori inauratae. Patenae sint intigrae, et deauratae; non luridae, neque obnubilatae.

7. In Parochialibus Ecclesiis, ubi plures Missae celebrantur, nullus Sacerdos in festis diebus ad Altare celebraturus accedat, nisi prope finem praecedentis, et successive ad majorem populi commoditatem. Hinc praesenti Decreto mandamus, Missas ita distribui a Parochis, vel ab aliis, ad quos spectat, ut ex intervallo a primo mane usque ad meridiem celebratio non desit, nisi necessitas, tempus, et populi moltitudo in majoribus Solemnitatibus aliud efflagitet.

8. Cum in Sancta Ecclesiarum, ac Dioecesis Visitatione audiverimus, oves proprio Pastori concreditas, Missam diebus Dominicis, et Festis audire in Capellis intra Parochiae limites, Dei Verbo, aliisque piis exercitiis, quae singulis illis diebus laudabiliter fiunt, omnino destitui, ac privari, praesenti Constitutione prohibemus sub poenis arbitrio Nostro infligendis, ut nullus Sacerdos in Capellis tam intra, quam extra Parochialem Ecclesiam, dum Instructioni, et Concioni populus interest, audeat celebrare.

CAPUT VIII.

DE PROCESSIONIBUS.

Ad imitationem populi Israelitici ante Arcam Domini solemniter proficiscentis Catholica Ecclesia a Spiritu Sancto edocta Processionum, seu Supplicationum usum retinuit, suisque Fidelibus re-

ligiose commendavit, et Nos dilectissimo Nostro Clero, sive Saeculari, sivo Regulari devote commendamus.

1. Ad Nos solummodo spectat Sacras Supplicationes, seu Processiones publicas indicere, ut ex Bened. XIV. (1). Quare praeter eas de Romanae Ecclesiae mandato, vel de peculiarium Ecclesiarum consuetudine, quam retineri omnino volumus, institutas, nullae aliae habeantur ob quamcumque Populi necessitatem nisi de Nostra, aut Nostri Vicarii Generalis licentia.

2. Volumus, et mandamus, omnes publicas, solemnesque Supplicationes, quae sunt de ritu generali, vel de mandato Sanctae Romanae Ecclesiae, aut a Nobis dispositas, proficisci a Cathedrali in hac Civitate, et a Parochialibus Ecclesiis in Civitatibus, et Terris Dioecesis, et sic reverti. Intersint omnes de Clero Saeculari, nempe Canonici Rocheto, Cappa, et Bireto ornati; Presbyteri, Diaconi, et Subdiaconi, et Clerici Superpelliceo, induti, suisque Insignibus si habeant, omnes item ex Regularibus cujuscumque sint Ordinis, nec non piarum Sodalitatum Confratres sacci vestem habentes. Attamen dignior locus detur antiquiori Confraternitati Regio Placito munitae, bini, et bini, et nullus solus, et si numero impares sint, postremi terni. *Solitarius enim*, S. Bernardus advertit, de iis agens, *actionem turbat*, *et mysticum*, *ac vetustum ritum ab Ecclesia praescriptum spernit*; eo magis quia Dominus binos ante faciem suam, quo erat ipse venturus, misit. Ab Altari, facta ei debita reverentia ordinate, et graviter procedant, ac certam inter se distantiam servent: quisque juxta locum suum cum modestia, et

(1) *Const. quemadmodum ec.*

magis magisque si Augustissimum Sacramentum deferatur ; ac ut , quo par est cultu , illud ante omnia bini utroque genuflexo , et capitis inclinatione adorent , dum in medio Altaris Sacerdos ipsum Sanctissimum utraque manu elevatum tenet. Omnes cum incedunt , alternatim psallant , et a mutuis colloquiis se abstineant , oculos huc , et illuc non conjiciant, non inania colloquia faciant, ordinem non perturbent , et id unum , ad quod Processio instituitur , corde agant . Viae , per quas transiturus est , comitatus , mundentur , et floribus , viridibusque frondibus , necnon parietes sericis , decoris , ac honestis paramentis adornentur . Omnes officinae ita sint clausae , ut nullus strepitus audiatur .

3. In apparatu funebri omnes pari modo compositi , et graves se gerant , psalmodiam adimpleant flebilem , ut memoriam mortis fidelibus innuant, et quisque recogitet corde vitae brevitatem, et ad aeternam se praeparet. Tam haec, quam superius dicta, sub arbitrariis poenis mandamus .

CAPUT IX.

DE DIERUM FESTORUM OBSERVANTIA .

In divina lege dierum Festorum sanctificatio gravissimum praeceptum est, cujus transgressio semper severe fuit vindicata. Tremendum extat exemplum in libro Numerorum (1) de homine ligna colligente die Sabati , et Dei oraculo ad mortem damnato « *moriatur homo iste ; obruat eum lapidibus omnis turba extra castra* » . Ecclesia

(1) *C. XV. v.* 35.

vero dies praescripsit, in quibus cultus peculiaris Deo dari debet: non in sola ab operibus servilibus abstinentia consistit sanctificatio, sed in spiritu, et veritate, in fide non ficta, et in corde puro. Optime, et perbelle Origines expressit quid sit Festa percolere. Ait enim » *si desinas ab omnibus operibus saecularibus, et nihil mundanum agas, sed operibus spiritualibus vaces, ad Ecclesiam convenias, lectionibus divinis aurem praebeas, de coelestibus cogites, de futura spe sollicitudinem geras, venturum judicium prae oculis habeas, ad praesentia, et visibilia non respicias, sed ad futura, et invisibilia* ». Ecquid aliud sibi vult, quod Deus praecepit » *Sabata sanctifices*? Mandavit diei Sabati requiem esse, Sanctum vocari, nullumque opus fieri. Ob inobservantiam populum suum peste, bello, fame, tempestatibus multavit omni tempore Deus: ut autem vere sanctificetur, haec edicimus.

1. Dies festi comuni Ecclesiae more incipiunt a noctis dimidio, et porriguntur ad dimidium alterius noctis, quae proxime sequitur. Hoc tempore prohibitum est quodcumque servile opus exercere. Si tamen vera necessitas postulet, vel pietatis ratio suadeat, ut aliquando regulae fiat exceptio, juxta sacros Canones indulgentiam faciemus. Non tamen his causis se urgeri quisque facile putet, nec omnino audeat operari, nisi Ecclesiae auctoritate facta sit venia.

2. Parochi ergo, Curati, Concionatores, et Confessarii omnes de Festorum observantia instruant fideles; et moneant juxta Decretum Tolet. III. (1) graviter peccare eos, qui audita tantummodo Missa, otio se dedentes totum diem absumunt in

(1) *Can*, 13.

ludis, aleis, choreis inhonestis, ebrietatibus, comessationibus, aliisque vanitatibus in maximam animarum suarum perniciem. Insuper eos ex animo moneant, ut diebus omnibus Deo consecratis spiritualibus vacent; Ecclesias religiosius adeant, pluribus intersint Missis; Sacramenta suscipiant; sacras Conciones audiant; doctrinam Christianam sive tradant, sive discant; actus fidei, spei, et caritatis, praesertim ante divinam Eucharistiam iterent; vesperis adsint; sacrum B. V. Rosarium alternis recitent; ac ferventius se in pietatis operibus exerceant. Pari modo cum S. Vincentio Ferrerio hortentur Dominicam diem, aliaque festa servantes moereri fructum camporum, vinearum, olivetorum, gregum, magis quam ex totius anni labore.

3. Cum ad nauseam usque hisce temporibus impietas excrevit; Parochi, et Vicarii Foranei, qui Festa violari vident, saecularis Potestatis opem implorent, in Concionibus continuo arguant, tanti sceleris reos absolvi non posse a Confessariis, nisi ex Nostra speciali facultate concessa, Nobis, ut infra cum de Poenitentiae Sacramento sermo erit, casum hunc reservantes.

CAPUT X.

DE SANCTORUM RELIQUIIS.

Mirabilem esse Deum in Sanctis suis quotidiana quae per ipsorum intercessionem obtinentur beneficia, comprobant, qui regnantes cum Christo in coelis orationes suas pro hominibus offerunt, Advocati Nostri, et Tutores sunt, nosque suae felicitatis consortes fieri procurant. Doceant ergo

Parochi contra Iconomachos h. e. imaginum impugnatores, praecipuum Catholicae Religionis specimen effulgere in cultu, ac veneratione Reliquiarum, et Imaginum Sanctorum, qui per fidem vicerunt regna, et adepti sunt repromissiones. Catholica enim doctrina, ab Apostolicis usque temporibus, prout Tridentina Synodus docet (1), haec est » *sanctorum Martyrum, et aliorum cum Christo viventium sancta corpora, quae viva membra fuerunt Christi, et templum Spiritus Sancti ab ipso ad aeternam vitam suscitanda, et glorificanda, a fidelibus veneranda esse: per quae multa beneficia a Deo hominibus praestantur . . . Imagines Christi, Deiparae Virginis, et aliorum Sanctorum in Templis praesertim habendas, et retinendas, eisque debitum honorem, et venerationem impertiendam* ». Haec vero laudati Concilii doctrina proposita, ut debitus, purus, et saluberrimus cultus a populo Christiano sanctis Reliquiis, sacrisque Imaginibus exhibeatur, quae sequuntur ex Nostro munere praecipienda censemus.

1. Omnis superstitio in Sanctorum invocatione, Reliquiarum veneratione, et Imaginum sacro usu tollatur, omnis lascivia vitetur, ita ut procaci venustate Imagines non pingantur nec ornentur (2).

2. Ecclesiarum Ministri sive Saeculares, sive Regulares publicae venerationi nullatenus exponant novas Reliquias Sanctorum, nisi a Nobis sint recognitae, et approbatae (3). Antiquae habeantur ea veneratione, qua hactenus sunt habita; et quando exponuntur in Festis solemnioribus, vel

---

(1) *Sess.* 25 *de Invoc. et Vener. reliq. san.*
(2) *Ibidem.*
(3) *Trid. ibidem.*

Sanctorum, quorum sunt Reliquiae, panno serico apti coloris sint circumamictae, et cum quatuor cereis, seu candelis ardentibus, inquit S. Carolus (1): vel saltem duabus (2).

3. Nulla Reliquia honoranda ponatur in Altari, in quo expositum sit Sanctissimum Eucharistiae Sacramentum (3): decet enim Dominum sedere supra Sanctos suos, nec unquam educantur e thecis earum, vel capsis. Qui illam ad Altare affert aut inde refert, sit omnino Ecclesiasticus Superpelliceo indutus, ac plerumque Sacerdos Stola humeris adjecta. Si Reliquia sit Insignis, veluti integrum Caput, vel Crus, vel Brachium in publicum afferenda est, ac suo tempore recondenda, cum aliqua ornamentorum, Ministrorum, cereorum, et Hymnorum pompa fiat (4).

4. Districte prohibemus, ne quis Reliquiarum, quae ad Ecclesiam pertinent, vel minimam partem a thecis extrahere, aut alteri donare audeat.

5. A Laicis cujusvis ordinis numquam tractentur, nec horum ope coronae admoveantur Reliquiis, ut eas tangant. Ita S. Carolus (5).

6. De uno ad alium locum non transferantur, nisi justa de causa, et Nostra facultate in scriptis data.

7. Parochi nunquam permittant Sacras Reliquias, quae ad Ecclesiam pertinent, asservari apud Laicos, vel in privatis aedibus (6). Bene vero in Oratoriis privatis de Nostra tamen expressa licentia.

---

(1) *Conc. Mediol. IV.*
(2) *S. R. C. An.* 1701.
(3) *Dec. Clem. XI.*
(4) *S. R. C. an.* 1628.
(5) *Loc. sup. cit.*
(6) *Conc: Trid: Sess:* 25 *de Ven: Reliq.*

CAPUT XI.

DE JEJUNIO.

1. Jejunii necessitas pro ingruentibus malis, atque ad evitandum Dei ultionem, et bona omnia impetranda in omnibus fere Sacrae Scripturae paginis, et praesertim per Joelem Prophetam Nobis inculcatur. Ipse namque Sacerdotes incitat ad planctum, et ejulationem, cunctis indicit sanctificare jejunium, quod tunc digne persolvitur, et mens ab iniquitate revocetur « *non enim in sola abstinentia cibi stat nostri summa jejunii*, ait S. Leo Papa, *sed cum fructuose corpori esca subtrahitur*. Et D. Gregorius ita concionabatur « *Illud jejunium approbat Deus*, *quod ad ejus oculos munus eleemosynarum levat*, *quod cum proximi dilectione agitur*, *quod cum pietate conditur* ». Jejunium ergo sanctificare est adjunctis aliis bonis operibus dignam Deo abstinentiam carnis ostendere. Cesset ira, sopiantur jurgia, incassum ergo caro atteritur, si a pravis voluptatibus animus non refraenetur, cum per Prophetam Dominus dicat : *in die jejunii vestri invenitur voluntas vestra*.

2. A Parochis igitur, a Concionatoribus, et a Confessariis Fideles instruantur talibus doctrinis, et confirmentur exemplo. Constitutiones de jejunio satisfaciendo, quas Benedictus Papa XIV. Sanctae mem. evulgavit, omnibus ad amussim servandae proponantur, tum quoad abstinentiam a carne, ovis, et lacticiniis, tum quoad unicam comestionem, tum quoad horam; et ubi urgeat necessitas, consulere debent utrumque Medicum, spiritualem nempe, et corporalem, et cum Christiana humi-

litate licentiam petere. Omnibus innuatur, quod quibus caro indulgetur, nequaquam pisces insimul cum carne, ne in Dominicis quidem diebus, manducare licet. Item refectiunculam nullus sibi paret de carne, aut ovis, sed in rigorosa modicitate, et in cibis, quos timoratae conscientiae Fideles jejunantes adhibere solent, aliter facientes peccabunt.

3. Insuper Concionatores, et Confessarii jejunium Quadragesimale ab Apostolorum usque temporibus traditum, peculiari modo inculcent, uti salutare animabus corporibusque medendis institutum. Ab Elia, Moyse, et ipso Christo Domino nostro edocti, ac exemplo roborati non sine lethali peccato tale jejunium violare possumus, necnon Vigiliarum, et quatuor Temporum. « *Jejunium enim*, ait S. Hieronymus, *non solum perfecta virtus est, sed caeterarum virtutum fundamentum, atque sanctificatio pudicitiae, et prudentiae, sine qua nemo videbit Deum.*

4. Ne autem populus unquam ignoret dies, quibus jejunii praeceptum urget, jejunia, si qua sint, per hebdomoda peragenda, Parochi die Dominico publice, et voce clara significent, indicantque nominatim dies, quibus agenda erunt.

5. Interdicimus, ne in hospitiis diebus exurialibus dapes vetitae publice exponantur, ne fideles scandalum patiantur.

6. In Domino hortamur, et obsecramus fideles omnes, ne choreae, seu tripudia, seu ludi publici; seu scenicae actiones, seu alia hujusmodi profanae laetitiae spectacula in jejunii diebus celebrentur. Haec enim manifeste opponuntur moerori, et luctui, quem certo prae se ferunt dies, quibus Ecclesia voluntaria carnis afflictatione se subjcit Deo, quosque praecipua quadam ratione satisfactioni justitiae Dei pro peccatis exhibendae, iracundiae

ipsius mitigandae, per adjectas demisissimas preces addixit.

CAPUT XII.

DE COERIMONIARUM MAGISTRO.

Cum ea sit conditio humana, ut ex visibilibus ad invisibilia rapiatur, ex Apostolica traditione, et disciplina quidam ritus, et coerimoniae in Sacrosancto Missae Sacrificio, aliisque Religionis functionibus Sancta Mater Ecclesia instituit, ut per haec externa signa divinus cultus eluceat, et Fidelium mentes ad coelestia desideria erigat, et ad rerum Altissimarum meditationem elevet. Ut autem hujusmodi coerimoniae rite persolvantur, Magistri Coerimoniarum in Ecclesia sint deputati, qui eas perfecte calleant, easque ad Altissimi Dei gloriam, et laudem servari doceant.

1. Praecipimus ergo, ut in omnibus, et singulis hujusque Nostrae Dioecesis Ecclesiis sint Coerimoniarum Magistri a Nobis designati, qui munere suo prudenter, caute, et pro Personarum qualitate fungantur: pro rei opportunitate conficiant tabellam in qua singulis praescribatur, quid sit agendum, et in sacris functionibus diligenter incumbant, ut rite, et debito ordine fiant, et omnes sive de Capitulo, sive de Clero eis obedientiam praestare tenentur.

2. Saltem semel in mense praxis per illos instituatur alicujus sacrae actionis, quae ad officia pertineat, vel ad Missam, vel ad Processiones, vel ad Sacramentorum administrationem, vel ad solemnem Sacramenti expositionem, ut omnia recte, quando opus est, agantur.

Haec autem praesertim serventur in Nostra Cathedrali, ut qui in Seminario educantur Clerici, instruantur, et cum suos remigaverint ad lares, alios erudiant.

3. Omnes demum de Clero hortamur rememorantes illud Spiritus Sancti, quod sancta sancte tractanda sint, et cum divina peragent mysteria, ita se gerere debent, ut declinent maledictiones a Domino in eas jaculatas, qui opus Dei faciunt negligenter.

SESSIO II.

DIE 26 MAII MDCCCXXXIV.

DE RECTA ADMINISTRATIONE, ET SUSCEPTIONE SACRAMENTORUM.

Sacramenta instituta sunt ad animarum salutem, et eorumdem susceptio quum sit omnis boni fons, et origo, de illis tum in genere, tum in specie breviter agamus, oportet.

CAPUT I.

DE SACRAMENTIS IN GENERE.

Christus, qui Ecclesiam fundavit, Sacramenta immediate instituit, ut virtutem suae Passionis, quam Illa continent, Nobis comunicaret; et hinc omnis Sacramentorum efficacia a Christi Domini meritis proficiscitur. Ex hoc intelligant Parochi, caeterique Sacramentorum Ministri, quanta animi puritate sint administranda, ne lethali culpa implicati, dum aliis spiritualem vitam praebent, aeternam mortem sibi certo consciscant. Hinc ante oculos habeant illud Matthaei (1). *Nolite mittere margaritas ante porcos*. Idcirco nisi maxima necessitas urgeat, quae moram non patiatur, et grave scandalum adsit, Minister, priusquam ministerium aggrediatur, Sacramentali se abluat Poenitentia, vel saltem Actum contritionis e-

(1) *Math. C.* 7 *v.* 6.

liciat, et quamprimum confiteatur. Et quoniam; uti Eugenius IV. exposuit (1): omnia Sacramenta tribus perficiuntur, videlicet rebus tanquam materia, verbis tanquam forma, et persona Ministri conficientis Sacramentum; Parochi, sive alii de eorum licentia materiam, caeteraque ad Sacramentorum essentiam pertinentia adhibeant; nec fas sit quidpiam addere, quidpiam detrahere, quidpiam commutare de illis; formam vero Sacramenti cujuslibet, quo tempore adhibetur ejus materies, articulatim, atque distincte pronuntient; ac in ipsa administratione actualem intentionem habere studeant, aut saltem virtualem faciendi quod facit Ecclesia (2). Et ut omnia recte fiant, praecipimus.

1. Claves Tabernaculi Ss. Eucharistiae, Fontis Baptismalis, et Sacrorum Oleorum a Parochis caute custodiantur, ne quis ad maleficia, vel ad superstitionem rebus sacris impie utatur.

2. Nemo in aliena Parochia Sacramenta administrare audeat, nisi de Parochi proprii, et in ejus absentia, vel in casu necessitatis, sine Nostra, vel Nostri Vicarii Generalis licentia.

3. In Sacramentorum administratione Parochi, caeterique Sacerdotes habeant vestem talarem, sintque induti Superpelliceo, et Stola, ad praescriptum laudati Ritualis Romani, cui reverenter inhaeremus, et semper cum omni modestia et gravitate se gerant, sicut Dei Ministros decet; quod item in Sacramenti Poenitentiae administratione observari mandamus.

---

(1) *Concil. Floren. in Decr. Union.*

(2) *Rit: Rom: de Sacram: admin:* ***Et Conc.*** *Trid: Sess. 7. de Sacram. Can. XI.*

4. Omnes Sacerdotes sive diu, sive noctu ad Sacramenta ministranda vocati, nulla prorsus interposita mora (praesertim si necessitas urgeat), suum praestent ministerium (1), nulla habita incommodi ratione sub poenis Nostro arbitrio reservatis, et si quem absque Sacramentorum susceptione decedere ex hac vita permittant, sciant ante Æterni Judicis Tribunal gravissimi sceleris reos esse, et a Nobis severissimis poenis plectentur. Omnibus Parochis proponimus Conc. Trid. Doctrinam his verbis conceptam (2) « *Ut fidelis populus ad suscipienda Sacramenta majori cum reverentia, atque animi devotione accedat, praecepit S. Synodus Episcopis omnibus, ut non solum cum haec per se ipsos erunt populo administranda, prius illorum vim, et usum pro suscipientium captu explicent, sed etiam idem a singulis Parochis pie, prudenter, etiam lingua vernacula, si opus sit, et commode fieri poterit, servari studeant* ». Denique Sacramenta administraturi ad amussim addiscant ex Rubricis sacros ritus, et Coeremonias ad rectam illorum administrationem necessarias; non enim pro libito a Ministris omitti, vel variari possunt, quemadmodum sub anathematis poena prohibet praelaudatum Concilium (3).

---

(1) *Rit. Rom. de Sacram. adm. gener. servan.*
(2) *Sess. XXIV. c.* 7 *de Reform.*
(3) *Ses. VII. Can.* 13.

CAPUT II.

DE SACRAMENTO BAPTISMI.

1. Baptismus est Sacramentum regenerationis per lavacrum aquae in verbo vitae. Jordanis, ac Probaticae Piscinae aquae fuerunt figura hujus Sacramenti; quia sicut illae mirabilem vim habuerunt post Angeli motum curandi corpus sive a lepra, sive a quacumque infirmitate, ita sacrum Baptismatis lavacrum, non Angelica manu, sed Divina virtute corpus abluens, animam a quovis peccato emundat.

2. Hujus Sacramenti effectus sunt I. *Remissio omnis peccati, sive originalis, sive actualis*, ut ex definitione Conc. Florentini (1), ubi de Baptismo dicitur « *hujus Sacramenti effectus est remissio omnis culpae originalis, et actualis* ». II. *Relaxatio omnis poenae* non solum aeternae, sed etiam temporalis, ut ex cit. Conc. in eod. Dec. « *Sacramenti* (Baptismi) *effectus est remissio. . . omnis quoque poenae* ». III. *Infusio gratiae*, per quam filii Dei nominamur, et sumus, dicente Apostolo (2) « *Omnes enim filii Dei estis per fidem, quae est in Christo Jesu. Quicumque enim in Christo Baptizati estis, Christum induistis* ». Haec autem gratia est habitualis, seu sanctificans (omnibus novae legis Sacramentis communis), permanenter manet in subjecto, illudque reddit Deo gratum, quousque per peccatum mortale illam non expellat a corde; et est Sacramentalis (cuique Sacramento propria) et necessaria, ad finem

---

(1) *In Decr. Union.*
(2) *Ad Gal. C.* 3 *vers.* 26.

Sacramenti consequendum. IV. *Infusio virtutum* gratiam habitualem comitantium, ut colligitur ex Apostolo (1): *nunc autem manent Fides, Spes, Charitas, tria haec, major autem horum est Charitas*, necnon donorum Spiritus Sancti, ut ex Isaia (2) « *Requiescet super eum Spiritus Domini* » V. *Impressio characteris*, qui ex Trid. (3), est signum quoddam spirituale, et indelebile, impressum animae, eoque veluti tessera fidelis ab infideli discernitur; hinc iterari non potest; et hoc ubique, et constanter tenuit Ecclesia, adeo ut atroces poenas contra rebaptizantes indixerit.

3. De nominibus, quae Baptizandis imponi solent, statuimus, ne iis imponantur obscoena, fabulosa, ridicula, vel inanium deorum, vel impiorum Ethnicorum hominum (4), sed Sanctorum, Sanctarumque Dei, a quibus, et praesidium in Coelis, et exempla virtutum habeant in terris.

4. Baptismus nati infantis, ultra triduum non differatur sine rationabili causa, ob periculum, et differentes eum, acriter corripientur.

5. Curent Parochi juxta antiquissimam consuetudinem, cujus meminerunt prima Concilia, et Ss. Patres, ut in Baptismo solemni, non autem in privato, praeter baptizantem, et baptizandum, sit aliquis sub Patrini nomine, qui baptizatum e Sacro Fonte levet. Hujusmodi Ecclesiasticum praeceptum graviter obligat, et hinc si absque tali susceptione Baptismus solemniter celebraretur, validus esset quidem, sed illicitus; quia adhi-

**

(1) 1. *Ad Cor. c. XIII. v.* 13.
(2) *Cap. XI. v.* 2.
(3) *Sess. VII. Can.* 9.
(4) *Conc. Nicaen. can.* 30 *et Rit. Rom.*

bitio Patrini est una ex coeremoniis praecipue reputanda. Patet ex Trid. (1)« Parochus antequam ad Baptismum conferendum accedat, diligenter sciscitetur quem, vel quos elegerint, et statuit » *ut unus tantum sive vir, sive mulier, juxta Sacrorum Canonum instituta, vel ad summum unus, et una Baptizatum de Sacro fonte suscipiant* ».

6. Officia Patrinorum sunt: I. Baptizandos Ecclesiae offerre. II. Pro illis promittere. III. Illorum loco respondere, si ii per se nequeant, Symbolum recitare, Fidem profiteri, et Satanae abrenuntiare. IV. Baptismi testes esse, et dubio occurrente, fidem facere. V. Debitum contrahere imbuendi Susceptum Fidei praeceptis et morum, si a parentibus, vel ab aliis non fiat; nam Patrinus idem sonat, ac Pater spiritualis.

7. Munere Patrini fungi non debent. I. Qui confirmationis Sacramentum nondum susceperint, quia ut recte inquit S. Antoninus« *debilis non est idoneus ad suscipiendum alium debilem, ne ambo simul cadant*». II. Ecclesiastica censura publice innodati. III. Notorie flagitiosi, et infames, vel excomunicati, aut interdicti. IV. Qui sana mente non sunt, et qui fidei rudimenta ignorant. V. Non minores annis quatuordecim; nam etsi non sit determinata aetas, ut quis valide sit Patrinus, tamen non omnes promiscue sunt admittendi, sed tantum qui vices paedagogi, et magistri in rebus Fidei implere valeant. VI. Clerici sine expressa Episcopi, vel ejus Vicarii licentia; congruum enim est divino cultui mancipatos arcere ab omni occasione, quae familiaritatem cum foeminis inducere possit. VII. Parentes, ne Matrimonii usus

---

(1) *Sess. 24 de Refor. Matrim. c. 2.*

inter eos interdicatur. VIII. Monachi, Moniales, aliique cujusvis Ordinis Regulares a saeculo segregati, ut ex Rit. Rom. colligitur.

8. Parochi post Baptismum tenentur. I. Monere Patrinos de cognatione spirituali, quae ex Trid. (1) contrahitur tantum inter Patrinum, ac ipsum Baptizatum, et illius Patrem, et Matrem; necnon inter baptizantem, et Baptizatum, Baptizatique Patrem, ac Matrem, ne ulla ignorantia cognationis, quam contraxerint, excusari valeant; quod si alii ultra designatos Baptizatum tetigerint, cognationem spiritualem nullo pacto contrahunt. Si Parochi culpa, vel negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarii, uti S. Synodus Trid. eodem loco disponit, punietur; itemque monere de eorum obligationibus. II. Matribus inculcare, et nutricibus, ne cum infantibus ob periculum suffocationis decumbant (2). Est hoc quidem divino naturali jure praeceptum, in cujus transgressores etiam Ecclesiasticae regulae poenas statuunt: ideoque Casum hunc Nobis reservavimus. III. Diligenter notare in libro diem, et horam nativitatis; necnon Parentum, et Patrinorum nomina. IV. Si Baptismus sub conditione vel sine coeremoniis sit collatus. V. Quo infans sit repertus, si publice fuerit expositus. In hoc casu Parochus, nisi certo ei constet de Baptismo collato, illum addita conditione baptizet, idque etiamsi schedula apud puerulum inventa testetur, Baptismum eidem administratum fuisse; nisi certo pateat, cujus manu sit exarata (3). Ne tamen commutet nomen ibi indicatum, schedulam asser-

(1) *Sess.* 24 *in Decr. de Refor. Matrim.* c. 2.
(2) *Rit. Rom. de Bap. Parvul.*
(3) *Cap. Parvulus.* 110.

vet, remque totam in libro Baptizatorum describat. Si haec neglexerint, culpa non levi reos esse sciant ob incomoda, et damna, quae oriri possunt.

9. Denique quamvis necessitate urgente baptizare ubique nihil impediat, tamen proprius Baptismi administrandi locus est Ecclesia. Ait enim Conc. Trullanum (1) « *In Ecclesiis, non in domibus, aut in privatis Oratoriis Baptismus celebretur: contra faciens Clericus deponatur, Laicus excommunicetur* » Et ad rem inquit Silvius « *Bene advertant Parochi, nequaquam sibi licere ad instantiam eorum Nobilium, qui neque sunt Reges, neque Principes, ipsorum pueros vel in domo, vel in Capella domestica baptizare solemniter* » Hinc statuimus, ut excepta vera necessitate, Baptismus in privatis domibus, vel Oratoriis nunquam administretur; sed solummodo, licet raro, in aliqua viciniori Capella, si adsit juxta, et rationabilis causa per Nos, vel per Nostram Curiam cognoscenda, et de intelligentia Parochi, et cum aqua ex Fonte baptismalis suscepta.

CAPUT III.

DE CONFIRMATIONE.

1. Sicut *anima*, Tertulliano docente (2); *emaculatur, cum caro Baptismi lymphis abluitur: ita et Confirmatione consacratur, quum caro ungitur* » Hinc Apostolorum sollicitudo in Petri, ac Joannis Samariam missione, ut qui recepissent

(1) *Can.* 13.
(2) *Lib. de resur. Carnis, cap.* 8.

verbum Domini, et Christi fidem per Apostolicam impositionem manuum, unctionemque, praemissa oratione, Spiritum Sanctum acciperent. Confirmatio igitur dici debet Sacramentum a Christo institutum, quo baptizatis datur Spiritus Sanctus ad fidem constanter, et intrepide profitendam: unde juxta Divum Thomam ad spirituale robur datur: et per hujusmodi unctionem, ut S. Augustinus advertit, luctatores adversus diabolum fideles evadunt; et S. Cyprianus inquit, *signaculo Dominico fideles consummantur.* Olim immediate post Baptismum conferebatur; nunc parvulis, et adultis indiscriminatim confertur. Sub variis nominibus apud Patres legitur, nempe *Confirmatio*, quia Christi Milites adversus omnes carnis, mundi, et diaboli impetus confirmat, atque corroborat: *Impositio manuum*, quia manuum impositione tanquam materia confertur: *Sacramentum unctionis*, quia per Chrismatis Sancti unctionem ministratur: et *Sacramentum plenitudinis gratiae* ab Angelico Doctore, quia gratia divina abunde per Spiritum Sanctum diffunditur.

2. In primis Ecclesiae saeculis illis administrabatur, quibus Baptismus solemnis, nempe in Sabato Paschalis, et Pentecostes, et in quibusdam Ecclesiis etiam in festivitate Epiphaniae, et Natalis Domini, ubi nullum esset in mora periculum. Ut autem crevit fidelium numerus, sicut oportuit, ut Baptismus quavis die conferretur, ita necesse fuit, ut a Baptismo separaretur Confirmatio, et quocumque tempore pro Episcopi opportunitate conferebatur. Praeterea quamvis ex Synodo Mediolanensi V. laudetur praxis Episcoporum, qui sacra Pentecostes die, et quidem hora tertia praecipue confirment, quia nempe hac hora Spiritus Sanctus descendit in Apostolos, tamen

invaluit mos, ut Sacramentum hoc conferatur quocumque die Festo, aut feriali, et quacumque hora, sive post prandium, sive vespere: hoc autem intelligitur tantum, si gravis urgeat necessitas, et si adsit magnus Confirmandorum numerus, praesertim quod non pueri adeant Episcopum, sed Episcopus statis anni temporibus ob distantiam, et asperitatem locorum, Dioecesim suam perlustrat; et ob eamdem causam nec hodie semper datur, ut olim, a jejuno, et jejunis juxta consuetudinem, quae vigebat in saeculo XII, et ultra, ut ex Conc. Rothomag. (1). In quovis autem loco Apostoli Neophytos confirmabant, vigente persecutione; at data Ecclesiae pace in solis Cathedralibus; deinde in singulis Parochialibus; denique etiam in locis non sacris ob Confirmandorum moltitudinem, quam non capit Ecclesia; et etiam in domibus privatorum, si ita Episcopo videatur. Haec omnia habentur ex rubrica Pontificalis dicente: « *hoc Sacramentum potest conferri minus solemniter quocumque die, hora, et loco, ex causa, et ad arbitrium Episcopi* ».

3. Circa ordinem in administratione servandum antiqui Canones nihil statuerunt; at S. Carolus in laudata Synodo Mediolanense hodiernam praxim his verbis describit « *Mares in Ecclesia a parte sua, foeminae ab altera sint, sicque separatim distincti, manibus ante pectus junctis, suo quisque ordine, pie ac religiose orent, et quod veteris est ritus, primum mares, deinde foeminae confirmentur, nisi aliquando aliter fiori Episcopus censuerit* ».

4. Hujus Sacramenti quatuor effectus numerantur. I. Cum caeteris Sacramentis communis, quod

(1) *Anno* 1702 *cap.* 7.

novam gratiam sanctificantem tribuat. II. Ei peculiaris, quod singulare robur ad fidem firmiter tenendam, et intrepide profitendam confert. III. Quod Deus hujus Sacramenti virtute non solum in Nobis id confirmat, quod in Baptismo operari coepit, sed insuper augumentum praestat ad gratiam. IV. Quod imprimat characterem, quo fit, ut nulla ratione iterari possit.

5. Parochorum ergo, omniumque curam animarum habentium munus est, ut quamprimum ex Nostris litteris intellexerint, hoc Sacramentum in eorum Parochiis administrandum esse, ejusdem vim, dignitatem, et mirabiles Divinae bonitatis profusiones uberius declarent, quae facile dignosci possunt ex eo, quod a solis Episcopis, tamquam ordinariis Ministris dispensatur, ut ex Act. (1), ubi fertur, quod cum audissent Apostoli Philippum Diaconum multos in Samaria baptizasse, miserunt, ut innuimus, Petrum, et Joannem Apostolos (ac proinde Episcopos, quatenus Apostolorum Successores) ut baptizatis a Philippo imponerent manus, et robur Spiritus Sancti manuum impositione conferrent. Populum ergo instruant super necessitate tanti Sacramenti. Quamvis enim Confirmatio non sit absolute necessaria necessitate medii ad salutem; tamen, ait Catechismus Romanus (2): « *A nemine praetermitti debet, sed potius maxime cavendum est, ne in re Sanctitatis plena, per quam nobis divina munera tam large impertiuntur, aliqua negligentia committatur. Quod enim omnibus communiter ad Sanctificationem Deus proposuit, ab omnibus etiam summo studio expetendum est* ». Hinc fideles hoc Sa-

(1) *Cap.* 8 *v.* 14.
(2) *Part.* 2 *de confirm.* §. 16.

cramentum non negligere, sed sive in re, si possint, sive in voto suscipere tenentur ex praecepto divino, quod quamvis expresso non legatur in Scripturis, tamen colligitur ex Traditione, et praxi Ecclesiae, quae ab Apostolorum tempore sollicita fuit, ut non modo adultis, sed parvulis baptizatis hoc Sacramentum statim conferretur; itemque ex praecepto Ecclesiastico, ut patet ex Conciliis, quae id stricte imponunt; et Mediolanense IV. sub S. Carolo addit, quod « *qui hoc neglexerit Canonicis subjaceat disciplinis* » praeter grave peccatum, ut ex Bened. XIV. patet. (1).

6. Nomen Confirmandi immutari potest, « *Si turpe, ridiculumve sit, nec plane conveniens homini Christiano* (2) », vel ad pium votum, ac desiderium Confirmandi, dum tamen fraus, et dolus absit (3).

7. Patrinum Confirmationis designent Parentes, et in eorum defectu Episcopus. Nullus praesentet, nisi unum, ut in Pontificali Romano habetur, aut duos, non plures, nisi aliter necessitas suadeat, arbitrio Episcopi. Quales vero esse debent Patrini, easdem qualitates habeant ac illi, qui in Baptismi Sacramento adhibentur, ut (num. 7) dictum est.

8. A munere Patrini in Confirmatione excluduntur omnes ii, quos supra exclusimus loquendo de Baptismo (eodem num. 7). Item nondum Confirmati, quia alioquin non vere Patrini sunt. (4). « *In Baptismate, vel in Chrismate non potest alium suscipere in filiolum ipse, qui non est baptizatus, vel confirmatus* ».

(1) *Constitut. Etsi Pastoralis*...
(2) *Conc. Mediol. V.*
(3) *Syn. Carnoten. an.* 1525.
(4) *Cap. Non plures distin.* 4.

9. Praeterea quia adultus, qui confirmatur, debet ponere pedem suum super pedem dexterum Patrini sui praescribit Pont. Rom. « *Ut neque masculi foeminis Patrini*, *neque foeminae masculis Matrinae esse debent* ».

10. Doceant praeterea Parochi, quod cognatio, quae ex hoc Sacramento contrahitur, Confirmantem, et Confirmatum, ejusque Patrem, et Matrem, ac Tenentem non egreditur (1). Denique omnes curam animarum habentes in Librum referre debent tum nomina Confirmatorum propter ordines suscipiendos, quia qui Clericali Tonsura initiari volunt, tenentur sub gravi praecepto, saltem Ecclesiastico, praemittere Confirmationem, ut in requisitis de Sacramento Ordinis dicetur: tum nomina Patrinorum, et Parentum Confirmatorum, inter quos contrahitur cognatio spiritualis, et dum celebrantur matrimonia, inquirant, an contrahentes fortasse impediantur cognatione contracta, ut in Sacramento Matrimonii exponetur: tum magnopere ut innotescat, quinam Sacramentum hoc receperint, ad evitandam iterationem.

11. Ante haec omnia autem Parochi efficiant, ut Confirmandi rite praeparati accedant; et sciant non posse, sine gravi sacrilegio Confirmationem accipere, qui sibi lethalis peccati sunt conscii. Satagant itaque, ut quantum pro cujusque aetate licet, animam Poenitentiae Sacramento expient.

12. Quemadmodum diligentissime faciendum est, ut Confirmandi adsint (adesse autem tenentur) precibus, quibus descensum Spiritus Sancti, suorumque donorum in ipsos publice implorat Episcopus, ita quoque faciendum est, ne discedant

---

(1) *Trid. sess. XXIV. de reform. matrim. cap.* 2

a Templo, quin Pontificalem, postremo impertiendam, benedictionem acceperint (1).

13. Haec de Confirmationis administratione publica, et solemni. Verum cum in Civitate, aut Dioecesi morabimur, privato etiam ritu, aegrotantibus praesertim, quotiescumque opus fuerit, ipsam conferre nunquam denegabimus. Immo Parochis, et omnibus Animarum Curam habentibus, si quis infirmus non Confirmatus periclitetur, Nos faciant certiores, ut eo Sacramento muniri possit, mandamus.

CAPUT IV.

DE SANCTISSIMO EUCHARISTIÆ SACRAMENTO.

1. Ex hoc mundo ad Patrem reversurus Christus Dominus, cum dilexisset suos, in finem dilexit eos, ineffabile mysterium excogitando, quo nobiscum esset omnibus diebus usque ad consummationem saeculi, nempe Ss. Eucharistiae Sacramentum in ultima Coena, quae Passionem ejus praecessit, in memoriam suorum mirabilium instituit, et Carnem Suam vere cibum, et Sanguinem Suum vere potum Nobis dedit, hinc jure, meritoque Sanctum Sanctorum, amor amorum, et dulcedo omnium dulcedium a Divo Bernardo nuncupatur.

2. Eucharistia definitur: Sacramentum Divini Corporis et Sanguinis, sub speciebus panis, et vini ad spiritualem animae refectionem a Christo Domino institutum. Sumi potest I. *Sacramentali-*

(1) *Pont. Rom. de Confir.*

ter, si homo viator, et Baptizatus ore sumat, et in stomacum demittat, hocque fieri potest vel cum fructu, si sumat digne, et cum debitis dispositionibus; nam Christus inquit apud Joannem (1) « *Qui manducat meam carnem, et bibit meum sanguinem, habet vitam aeternam* » vel sine fructu, si manducet indigne, dicente Apostolo ad Cor. (2) » *Qui manducat, et bibit, indigne judicium sibi manducat, et bibit, non dijudicans corpus Domini* ». II. Sumi potest *spiritualiter*, si viva fide excitatus Sacramentum hoc digne suscipere desideret.

3. Effectus hujus divinissimi Sacramenti partim ad animam, et partim ad corpus referuntur. Qui ad animam spectant sunt I. *Augmentum gratiae sanctificantis*, de qua loquitur Conc. Flor. in Dec. Eugen. IV. ad Armenos. Hujusce Sacramenti effectus, quem in anima operatur digna salutis, est « *adunatio hominis ad Christum, ita ut interius perfectior, et modo spirituali Deo conjunctior evadat* » II. *Gratiae actuales*, quibus homo suo tempore, et loco excitatur vel juvatur in operando utiliter ad salutem, et hinc in Dei amore fit fervens, quoniam Eucharistia specialiter Sacramentum charitatis nuncupatur. III. Quod *defendat animam a peccato mortali* juxta illud Joannis (3). *Hic est panis de Coelo descendens, ut si quis ex ipso manducaverit, non morietur.* IV. *Remissio peccatorum venialium* directe per se, et ex opere operato, ut patet ex Conc. Trid. (4), ubi de Eucharistia dicitur sumi » *tamquam Antidotum, quo liberamur a culpis quotidianis* »

---

(1) *Cap. VI. v.* 55.
(2) *Cap. XI. v.* 29.
(3) *Cap. cit. v.* 50.
(4) *Sess. XIII. cap.* 2.

quae certe sunt peccata venialia. V. *Remissio poenae peccatis debitae*, secundum modum devotionis, et fervoris, inquit Angelicus Doctor, causat in Nobis actus perfectos, quibus alicujus poenae remissio respondet, saltem ex opere operantis. VI. Denique *aeterna gloria*, et quia causat gratiam, quae est pignus gloriae; et quia Christus per Eucharistiam dat speciale jus ad gloriam.

4. Effectus vero, qui ad corpus attinent, sunt I. *Cordis dilatatio*, *vultus laetitia*, *oculorum modestia*, *linguae refrenatio*, *et totius corporis reformatio*. Haec mediate operantur, quia ex fervore charitatis, et ex virtutibus in anima sequuntur. II. *Imminutio fomitis peccati*, sive concupiscentiae; et licet directe non ordinetur ad hoc, diminuit tamen fomitem ex quadam consequentia, in quantum auget charitatem, ait S. Doctor supra laudatus. III. *Summa unio* corporis nostri cum Corpore Christi secundum illud Joan.(1) » *Qui manducat meam carnem*, *et bibit meum sanguinem in me manet*, *et ego in illo* » hinc efficimus caro illius, qui pro amore nostri factus est caro. IV. *Gloriosa resurrectio corporis*, quae non solum causatur ratione gratiae, sed etiam speciali modo ab Eucharistia, nam inquit Christus (2) « *Qui manducat meam carnem* . . . . *ego resuscitabo eum in novissimo die* ».

5. Quum in Dei Ecclesia nihil dignius, nihil sanctius, et nihil sit admirabilius Ss. Eucharistiae Sacramento, in quo maximum Altissimi donum continetur, et Ipsemet omnis gratiae, et sanctitatis Fons Christus Dominus, Parochi summum studium in

(1) *Cap.* 6 *v.* 57.
(2) *Ex eod. Joan. ibid. v.* 55.

eo ponant, ut eximia veneratione colatur, maxima reverentia tractetur, et summo decore adservetur. Hinc quae sequuntur, ad amussim impleantur.

6. Tabernaculum sit affabre laboratum, vel ex marmore, vel ex ligno exterius inaurato, bene firmo, et undique clauso, intus vero tegumentis sericis ab omni parte, et saltem in posteriori, non alterius coloris, nisi albi, vel rubri contectum decentibus conopoeis e nobiliori materia, vel alba, vel ad rubricam colorata in honorem Christi viventis, coopertum, et collocatum in Altari Majori; at in Cathedrali, in alio, quod venerationi, et cultui hujus tanti Sacramenti commodius videatur, et ita ut nullum Ecclesiasticis officiis impedimentum afferatur. Illius Ostiolum firma sera, et clavi argentea, vel saltem deaurata, ex qua sericus floccus pendeat, sit munitum: et continuo, ac diligenter servetur penes Parochos.

7. In Tabernaculo nihil aliud, quamvis Sacrum, praeter Augustissimum Sacramentum, custodiatur in Pixide argentea, saltem ex parte superiori intus auro illita, exterius vero conopoeis albi coloris contecta, substrato semper nitidissimo Corporali in planitie, saepe saepius mutando. Foris sit vas parvum cum aqua ad digitos, Sacramento administrato, abluendos, et purificatorium ad eos abstergendos. Ante Tabernaculum in signum reverentiae, et amoris, quo omnes fideles hoc Sacramentum prosequi debent, dieque, noctuque lampas ardeat illi Deo, qui purissimi ignis Amoris est dispensator. Si Parochorum negligentia extincta permaneat, vel quod gravius est, accensa non fuerit, condigne, et rigide punientur. Habeant quoque Parochi parvam Pixidem pro Infirmorum communione, quae in bursa pretiosa inclusa, et ad collum appensa ad dissita loca commode deferri possit; ac

in administrando hoc Coelesti Pane Infirmis, ordinem in Rit. Rom. praescriptum ad unguem teneant. Sacrae Particulae numquam desint, et pro Fidelium communione, et pro aegrotantium necessitate; et ne corrumpantur, in qualibet hebdomoda, vel feria quinta in memoriam Institutionis, vel die Dominico innovandae erunt, et fragmenta diligentissime collecta insumi debent.

8. Sanctissimum Viaticum comitenter Novitii, Clerici, et in Sacris Constituti, et in eorum defectu, saltem quatuor Sacerdotes, vel per turnum, vel per hebdomodam cum cereis, seu intorticiis, aut cum lanternis, vulgo *lampioni*, quae adversus imbrium, ventorumque vim colluceant.

9. Per Parochos monendi sunt omnes, et singuli Christifideles utriusque sexus, quod juxta Sanctae Matris Ecclesiae praeceptum tenentur singulis annis, saltem in Paschate, ad communicandum, cum ad annos discretionis pervenerint (1), quod praeceptum est quoque divinum, ut constat ex Christi verbis apud Joann. (2) » *Nisi manducaveritis Carnem Filii Hominis, et biberitis ejus Sanguinem, non habebitis vitam in vobis.* » Jure Parochi igitur, ut alio diximus, in rebus fidei, et morum singulis anni Dominicis, et Festis diebus pueros, et puellas instruant, aut per idoneos Sacerdotes, aut saltem per alios in Sacris constitutos, et sic ab anno decimo ad Communionem disponantur, quando hujus Sacramenti cognitionem, et gustum habere praesupponitur, nisi naturalis perspicacia aetatem superet. Nullius autem Communio differatur ultra decimum quartum annum, et si id Parochorum negligentia contingerit, Dei

(1) *Conc. Trid. Sess. XII. can.* 9.
(2) *Cap. VI. v.* 54.

grave Judicium non effugient. Alios vero, qui post Paschae Octavas saepius admoniti, et propriae salutis immemores huic tanto praecepto non obtemperaverint, Ordinario denuntiabunt, qui de eorum spirituali salute opportuniora, et efficaciora remedia capesset.

10. Aegroti Parochiales etiamsi aliis anni temporibus communionem sumpserint, in diebus Paschalibus hoc Angelico Cibo erunt reficiendi.

11. Parochi, omnesque alii, quibus Animarum cura commissa est, ad sacram Synaxim non admittere, immo arcere debent publice indignos, nempe nominatim excommunicatos, interdictos, foeneratores, magos, sortilegos, blasphemos, manifeste infames, veluti meretrices, concubinarios, aliosque hujusmodi peccatores, nisi de eorum poenitentia, et emendatione constet, et publico scandalo prius satisfecerint (1). Parochi vero, et Cathechistae omnes Christifideles admoneant, quod nemo sibi conscius mortalis peccati, quantumvis sibi contritus videatur, absque praemissa Sacramentali confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat: et ut quantum in Nobis est, tanti sacrilegii etiam periculum avertamus, omnibus alta voce edicimus cum Apostolo Paulo (2)« *Quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indigne, reus erit Corporis, et Sanguinis Domini. Probet autem seipsum homo, et sic de pane illo edat, et de calice bibat. Qui enim manducat, et bibit indigne, judicium sibi manducat et bibit, non dijudicans Corpus Domini* ».

(1) *Rit. Rom. de Euch. Sacram.*
(2) 1. *Cor. Cap. XI. v.* 27 28 29.

12. Denique in quacumque sive Saecularium, sive Regularium Ecclesia divinam Eucharistiam extraordinarie, et publice exponere prohibemus, nisi justa, et a Nobis probanda intercesserit causa, et facultate Nostra in scriptis data.

CAPUT V.

DE SACRIFICIO MISSAE.

1. Celebrato veteri Paschate cum Agno, quem in memoriam exitus ab Ægypto multitudo filiorum Israel immolabat, Christus Dominus Novum Pascha, scilicet Se Ipsum Agnum sine macula a Sacerdotibus sub visibilibus signis immolandum, et a Fidelibus comedendum, instituit. Sacrificium certe, in quo ipse fuit Sacerdos, et Victima. Sacrificium, quod in Ara Crucis pro nobis de Se Ipso obtulit, et satisfecit non modo perfecte, sed superabundanter. Sacrificium, inquam, quod sub speciebus Panis, et Vini obtulit in ultima cum suis Discipulis Coena, et quotidie offert per ministerium Sacerdotum, quibus teste Apost: (1) dixit « *hoc facite in meam commemorationem* » Sacrificium hoc unum idemque esse fatemur et quod nunc in Missa offertur, et quod olim in Cruce oblatum fuit, eadem quippe est utriusque Hostia, idemque praecipuus Sacerdos Christus, sola offerendi ratione diversa. Ex hoc ergo intelligant Sacerdotes quanta reverentia, et quibus animi dispositionibus ad Sacramentum Altaris sit accedendum. Hinc nulli Sacerdoti cujusvis criminis reo Sacra operari liceat; at potius cum S.

(1) *Ad Cor. Cap. II. ver.* 24.

Carolo imponimus omnibus, et singulis, etiam severioris vitae, ut sua singulis saltem Dominicis peccata confiteantur, et sic divino Pane se reficiant.

2. Cunctos in Domino hortamur, et obsecramus, ut memores Characteris, quo Spiritus Sancti gratia honestantur, Angelos se esse perpendant, ut Malachias edocet, adeoque in carne juxta Divum Chrysostomum, Angelis ministerio praestare, proindeque populis lumen praebere teneri. *Nugas ergo, quae nugae tantum Laicis sunt, Sacerdotibus*, ut ait S. Bernardus, *blasphemiae*. Dignitatis suae memores sint, muneri suo sanctius vacent; severam vitam, singulare pondus, sobriam a turbis gravitatem studeant sibi vindicare.

3. Quisquis ergo in Sacerdotum albo cooptari meruerit, ad Aram Sacra operaturus non veniat, nisi a Nobis licentiam obtinuerit, licet gratis, postquam testimonio Coerimoniarii Canonici Nostrae Cathedralis coerimonias didicisse, et quae memoriter recitandae sunt, perfecte callere probaverit; nec ea facultas suffragabitur ei, nisi per octo saltem dies sibi adstante perito Sacerdote omnino bene peregerit.

4. Externus Sacerdos ad Sacrificium celebrandum non admittatur, nisi Ordinarii sui, aut Vicarii loci litteras firmatas exhibuerit, quibus recognitis, Nostra Curia licentiam impertietur, observatis omnibus, quae alio loco diximus, atque praecepimus.

5. Omnis Sacerdos Sacrum facturus, antequam Divinam rem aggrediatur, Matutinum saltem cum Laudibus recitasse; necnon mente orasse, Psalmos, Orationesque devote legisse, et Missae Sacrificium conficiendi intentionem determinasse, oportet. Deinde lotis manibus sacra indumenta superinduat,

**

Orationes ad singula praescriptas recitans voce submissa, ac cum nullo postea loquatur. Rem faciens Divinam, agat, quod agit, mysterium perpendat; cum populum salutet, oculis praeter suppedaneum, non circumspiciat. Sacristiam rediens eundem teneat ordinem, et sacris exutus vestibus, manibusque ablutis, saltem per unius quadrantis horae spatium Domino gratias agat. Hinc qui Sacristiae praesunt, silentium ibi servare studeant, ut omnes Sacerdotes praesertim ante, et post Missam se colligant. Missa vero, quae minus quam unius horae trientis spatio peragitur, non sine gravi culpa expletur.

CAPUT VI.

DE SACRAMENTO POENITENTIÆ.

1. Justus, et misericors Deus, qui Angelis peccantibus non pepercit, hominibus saepe relapsis Viscera Bonitatis suae aperire dignatus est, Sacramentum Poenitentiae instituit, a Ss. PP. nuncupatum Secunda post naufragium deperditae gratiae Tabula, et quae sola superest ad Portum in tempestate vitae tenendum. Poenitentia a Graecis *Exomologesis* nuncupata, est Sacramentum a Christo Domino institutum ad delenda peccata post Baptismum commissa per actus poenitentis, et absolutionem Sacerdotis. Hoc Sacramentum eo diligentius est administrandum, quo frequentior est usus, et quo plura requiruntur ad illud recte, digneque tractandum, ac suscipiendum. Cum autem ad illud constituendum tria concurrant, nempe materia, forma, et Minister cum in tentatione faciendi, quod facit Ecclesia; hinc breviter dicimus, quod materia remota sunt peccata post

Baptismum commissa ; materia vero proxima sunt actus Poenitentis , videlicet *oris confessio* , *cordis contritio* , *et satisfactio* , quae a Conc. Trid. (1) *partes poenitentiae appellantur*. Forma sunt illa absolutionis verba : *Ego te absolvo . . .*

2. Hujus tanti Sacramenti effectus sunt I. *Remissio cujuscumque peccati mortalis*, ut ex Christi verbis apud Matth. (2) *Quaecumque solveritis super terram erunt soluta et in Coelo*. Hinc nullum est peccatum , quod per veram poenitentiam reparari non possit. Et quamvis in permultis Sacrae Scripturae locis , aliqua peccata , praesertim contra Spiritum Sanctum , dicantur non posse remitti in hoc , neque in futuro saeculo ; tamen hujusmodi locutiones aut pertinaciam , et obstinationem in peccato , aut remissionis difficultatem, non omnimodam impossibilitatem exprimunt . Nullum est enim tam grave , et nefarium scelus , quod poenitentiae Sacramento non quidem semel , sed iterum , et saepius non deleatur , ut inquit Cath. Conc. Trid. (3) . II. *Remissio culpae, et poenae aeternae , et quandoque poenae temporalis pro ratione poenitentiae susceptae , et fervore contritionis.* III. *Remissio peccatorum venialium*, si eorum etiam peccatorem poeniteat. IV. *Restitutio gratiae , et virtutum*, quemadmodum testatur Deus per os Ezech. (4) « *Si impius egerit poenitentiam ab omnibus peccatis suis , quae operatus est. . . . vita vivet , et non morietur , omnium iniquitatum ejus non recordabor* » V. *Reviviscen-*

---

(1) *Sess. XIV. can.* 4.
(2) *Cap.* 18 *v.* 18.
(3) *Part.* 2 *n.* 18 *de Sacr. Poenit.*
(4) *Cap.* 18 *v.* 12.

tia meritorum, quae per peccatum mortificata fuerunt juxta illud ejusdem Prophetae (1) « *Impietas impii non nocebit ei in quacumque die conversus fuerit ab iniquitate sua* ».

3. In primis ergo a Parochis instruendi sunt Fideles in singulis Dominicis Festis, et Sacratissimae Quadragesimae diebus ex praecepto S. Matris Ecclesiae, et sub poenis in Conc. Later. IV. sub Innocentio III. inflictis, quemque utriusque sexus, postquam ad discretionis annos pervenerit, teneri ad Confessionem peccatorum proprio Sacerdoti, saltem semel in Anno, et praecise intra Quindenam Paschalem h. e. a Dominica Palmarum ad Dominicam in Albis ex pia consuetudine merito retinenda, ut loquitur Conc. Trid. (2) 2. Fideles usum rationis habentes non modo semel in Anno, et quoties mortis periculum imminet, sed saepe saepius, et quod summopere optandum est, statim ac ceciderint, culpas suas confiteantur.

4. Doceant qua methodo examinanda est conscientia, ut Fideles juxta mentem Conc. Trid.(3) confiteantur omnia, et singula sua peccata mortalia, quorum memoriam cum debita, et diligenti sui discussione habeant, et circumstantias, quae peccati speciem mutant. Doceant confessionem Sacramentalem inter alias dotes debere esse *integram*, quae videlicet peccatorum speciem, numerum, et circumstantias speciem mutantes evolvant; at non semper materialiter integram, nempe per adaequatam accusationem omnium peccatorum, utpote quandoque physice, vel moraliter impossibilem, sed formaliter integram, nempe per accusationem

(1) *Cap.* 33 *v.* 12.
(2) *Sess.* 14 *C. V.*
(3) *Sess.* 14 *Can.* 7.

eorum, quae post diligens conscientiae examen redeunt in memoriam, ut ex Trid. (1). Debere esse *simplicem*, non artificiose compositam, ut loquitur Cathechis. Rom. (2); nec historicam narrationem, uti fit a nonnullis, qui potius vitae suae rationem exponere, quam peccata confiteri videntur. Debere esse *humilem*, nempe rei humiliter deprecantis veniam, deposito omni saeculari fastu, oculis in terram demissis, exemplo Pubblicani, aperto capite, flexis genibus ect. et demum *paratum Confessario* imponenti poenitentiam, remedia, aliasquae obligationes, parere.

5. Doceant cum PP. Conc. Trid. (3) contritionem, quae primum locum inter Poenitentis actus habet, quovis tempore necessariam ad impetrandam remissionem peccatorum, esse animi dolorem, ac detestationem de peccato commisso cum proposito non peccandi de caetero. Hujusmodi dolorem esse *perfectum*, si ex motivo charitatis, nempe ob Deum super omnia dilectum propter Seipsum, suamque Bonitatem: et *imperfectum*, si ex motivo inferiori eliciatur, quamvis supernaturali h. e. ex peccati turpitudine, vel ex gehennae, et poenarum metu: hinc unus ab altero differet, et ratione motivi, ut dictum est; et ratione effectus, quia dolor perfectus, seu contritio per se remittit peccata, et justificat extra Sacramentum, quamvis non sine voto Sacramenti Poenitentiae, et dolor imperfectus, seu attritio per se non sufficit ad remissionem peccati mortalis sine Sacramento Poenitentiae in re suecepto, sed ad illud disponit.

6. Doceant Parochi hujusmodi dolorem debere

(1) *Sess.* 14 *C.* 5.
(2) *Part.* 2 §. 50 *de Sacr. Poenit.*
(3) *Sess.* 14 *C. IV.*

esse. I. *Internum* juxta illud Joel (1) ; *Scindite corda vestra*, hinc non ab ore tantum, sed ex intimo cordis affectu profluere debet « *sicut de corde exeunt cogitationes malae, homicidia, adulteria, fornicationes, furta. . . .* » ut apud Math. (2), et Marc. (3). II. *Supernaturale*; nempe ex supernaturali motivo per auxilium gratiae intus operantis. III. *Universalem*, ita ut dolor se extendat ad omnia mortalia, nullo excepto; ut aperte colligitur ex verbis apud Ezech. (4) : « *Convertimini, et agite poenitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris : et projicite a vobis omnes praevaricationes vestras* ». IV. *Efficacem*, nempe ut includat voluntatem non peccandi de caetero, et contineat firmum propositum servandi omnia praecepta, et adhibendi omnia media ad fugam peccati, et ad observantiam mandatorum.

Hinc non modo exigitur cessatio, et odium peccati, sed novae vitae peccatis contrariae institutio. Inquit enim Trid. (5) « *Declarat S. Synodus hanc contritionem non solum cessationem a peccato, et vitae novae propositum, et inchoationem, sed veteris etiam odium continere* » V. *Appretiative summum*, ita ut homo sit paratus ; quodvis malum pati potius, quam mortaliter peccare juxta illud Deuter. (6) « *Cumque quaesieris ibi Dominum Deum tuum invenies eum, si tamen toto corde quaesieris, et tota tribulatione animae tuae* ».

---

(1) *Cap.* 2 *v.* 13.
(2) *Cap.* 15 *v.* 19.
(3) *Cap.* 7 *v.* 12.
(4) *Cap.* 18 *v.* 30 31.
(5) *Sess.* 14. *Cap. IV.*
(6) *Cap. IV v.* 29.

7. Doceant denique operis satisfactionem, ut vocatur a Conc. Flor. esse executionem poenitentiae impositae a Confessario; ideoque esse partem hujus Sacramenti essentialem, quoad intentionem, in executione vero integralem, sine qua differenda, vel neganda est absolutio, aperte colligitur ex Rit. Rom. (1): quibusvis enim peccatum, vel proximam peccandi occasionem relinquere abnuentibus, veluti concubinariis, meretricibus, conjugibus illicite inter se separatis, usurariis, odia, et inimicitias non deponentibus, excommunicatis, interdictis, et recidivis vera poenitentiae signa non dantibus, absolutio est deneganda, nisi in periculo mortis sint constituti, et impoenitentiae signa non dederint. Absolutionis vero beneficium denegetur iis etiam, qui differunt, cum possint, restitutionem rei alienae, vel famae.

8. Quoniam Confessarius in Tribunali Poenitentiae gerit officium Judicis, Medici, et Doctoris ex Trid. (2), moneat, corrigat, et opportune det medicamenta salutis in Confessione Sacramentali, ideo saltem sit instructus circa communiora, et frequentiora peccata; et prae oculis habeat criminibus, etsi gravibus, numquam publicam imponere poenitentiam.

9. Ne autem Confessarius pro pisce scorpionem, et pro ovo lapidem porrigat, Poenitentes sollicitando (scelus enorme, et horribile dictu) ultra casum Nobis cum excommunicatione reservatum, ut infra in Casuum Tabella, praecipimus omnibus, et singulis, quod si forte in Sacramentali Confessione audiat Poenitentem sollicitatum ad inhonesta ab alio Confessore, eum admoneat de rigorosa obligatione denunciandi Sollicitantem juxta Apostolicas

(1) *De Sacr. Poenit.*
(2) *Sess. 14 de Poenit.*

Constitutiones Xisti V. Greg. XV., et praecipue Benedicti XIV. de anno 1741, quae incipit « *Sacramentum Poenitentiae ... renuentes nullo modo absolvat, secus poenas a jure statutas incurrat* ». Hinc Confessionalia sint in loco conspicuo, et non in Ecclesiae angulis; habeant fenestrellas ab utroque latere cum ferrea lamina minutis foraminibus terebrata, et exterius ligneis cancellis munitas, ita ut Poenitens audiri possit, non discerni, et cum asserculo versatili, ita ut Confessarii facies populo occultetur. Caveat item Confessarius, ne quovis pretextu, sive summae utilitatis, sive urgentissimae necessitatis, quidquam ex auditis in Confessione, voce, scripto, signis, factis, directe, vel indirecte revelet, ne gravissimis poenis juxta Sacrorum Canonum Decreta, sit obnoxius.

10. Denique quia ad Christiani populi disciplinam summopere pertinet, ut atrociora quaedam, et graviora crimina non a quibusvis, sed a summis dumtaxat Sacerdotibus absolvantur; tum ut exactius judicentur, iisque efficacius remedium adhibeatur, tum ut fideles ab iis committendis ob difficultatem obtinendae absolutionis arceantur, inhaerentes facultatibus Nobis a Sacros. Conc. Tr. concessis(1), Casus infra sequentes auctoritate tantum Nostra absolvendos reservamus, praecipientes omnibus Confessariis tam Saecularibus, quam Regularibus, ne quem a casibus, et censuris vel Summo Pontifici, vel Nobis reservatis, sub quovis pretextu, nisi in mortis articulo, aut impetrata facultate absolvant sub poenis (praeter nullitatem absolutionis) per Apostolicas Constitutiones sancitis; et praesertim suspensione a Confessionibus. Confessarius vero simili facultate non munitus Poe-

---

(1) *Sess.* 14 *c.* 7 *de casuum reserv.*

nitentibus persuadere nitatur, ut ad Superiores, et legitimos Judices pro beneficio absolutionis accedant, aut facultatem impetrent.

PRO CASUUM MORALIUM CONFERENTIA.

Ad dandam scientiam salutis plebi ejus in remissionem peccatorum eorum, Dominus Jesus Christus apud Math. (1) Sacerdotes salem terrae, lucemque mundi noncupat, quia eos elegit ad Populos in Fidei veritatibus erudiendos, et in morum regulis dirigendos; imo Deus ipse per os Malach. praeceperat (2) « *Labia Sacerdotis custodient scientiam, et legem requirent ex ore ejus* ». At ad tantum opus apprime exsequendum instituta est casuum conscientiae Conferentia, in qua per Moralis, seu practicae Theologiae exercitationes, opiniones in diversis materiis discutiantur, quaestiones elucidentur, ut quod vel magis probabile, vel conscientiae tranquillitate consonum est, sequi possit. Methodus erit eadem, nempe in quolibet anno in directorii Officii calce, apponentur casus practici de iis, quae frequenter accidunt, solvendi tam in Cathedrali, quam in omnibus Ecclesiis Parochialibus Nostrae Dioecesis, in diebus quolibet Mense assignatis. Omnes Sacerdotes parati, necnon in Sacris constituti suam opinionem pro viribus exponent, et qui per tertiam vicem sine rationabili causa per Praefectum Conferentiae cognoscenda, absens erit, poenis arbitrio Nostro subjacetur. Clericos quoque et Novitios hortamur, ut intersint,

(1) *Cap. V. v.* 13 14.
(2) *C.* 2 *v.* 7.

et quae ad statum Ecclesiasticum pertinent, addiscere incipiant, et eos, qui frequentes erunt, ad Ordines libenter promovebimus, quoniam inter alia requisita, hoc certe maximum Nobis cordi est, scitos Operarios in vineam Domini mittere.

APPENDIX DE INDULGENTIIS.

1. Quanta sit Indulgentiarum virtus, satis apparet ex Angelico Doctore, qui docuit, peccatores a reatu poenae in Purgatorio juxta Dei infallibile judicium luendae absolvendos esse. Haec fuit semper Ecclesiae doctrina; aliter potestas per Dominum nostrum Jesum Christum Petro data dimittendorum criminum, vana esset, ubi quae in Terris per Sacerdotes non sunt remissa, in Coelis remitterentur: eo magis, quod hujusmodi condonatio fit in Christi Persona, et propter Redemptoris merita, quae infiniti sunt valoris, nullus haesitandi remanet locus, quin integra sit satisfactio, atque completa; *aquas hauriendo*, ait Isajas, *in gaudio de fontibus Salvatoris*.

2. Parochi vero, et Concionatores omnes, et etiam Regulares non audeant Indulgentias evulgare, nisi certas, et Apostolico Indulto concessas; idque si validum sit, a Nobis, aut Successoribus Nostris cognoscendum. Ad eas lucrandas excitentur Fideles, earum vim, et necessitatem declarando. Profecto si sola Martyrum merita, tanti pendebant Christicoli primitivi, uti observat Cyprianus, ut plurimum valere apud Deum Judicem expresse profiteri non dubitarint; quid dicemus cum Ecclesia de thesauro meritorum Christi, B. Virginis, Sanctorumque omnium gratias, et In-

dulgentias ad reatum poenae luendum animabus nostris large concessas? Instruatur tamen populus, non solum lucrari Indulgentias, sed magis opera et fructus facere poenitentiae opus est. Instruatur frustra appeti Indulgentiarum bona, si in peccato mortali degant; nullam namque poenae remissionem aliquis assequi potest, nisi a Dei misericordia sit eam consecutus. Instruatur, ut omnes, qui Indulgentias lucrari cupiunt totis viribus, et peculiari sedulitate ad satisfaciendum Divinae Justitiae congruis, et diuturnis laboribus conentur. Denique meliori, quo possit, studio opera injuncta ad amussim, neque addendo, neque diminuendo adimpleantur; et nemo audeat sub poenis Nostro arbitrio infligendis eas modo non disposito evulgare, aut tenorem immutare.

CASUS RESERVATI

CASUS CUM EXCOMUNICATIONE FERENDÆ SENTENTIÆ.

1. Magias, Veneficia, Maleficia, Sortilegia, Divinationes, et cujuscumque Superstitionis opera scienter perpatrantes.

2. Deponentes falsum testimonium, utentes falsis testibus, vel istrumentis, vel scripturis falsis in alicujus praejudicium, Judices, Actuarii, Notarii, Commissarii non sinceram dolo capientes informationem, vel non integra testium dicta describentes, in causis tam civilibus, quam criminalibus.

3. Exercentes publice usuram; ac scribentes,

stipulantes , vel mandantes conscribi , aut stipulari contractus expresse, vel tacite usurarios.

4. Sponsorum carnalis Copula ante Matrimonium contractum per verba de praesenti; vel post tertiam vicem Sponsi accessus Sponsae domum , necnon Parentes , vel alii, ad quos Sponsae cura pertinet , id permittentes .

5. Colloquentes cum Monialibus, Novitiis, vel Educandis, vel Conversis , in Monasterio degentibus, sine expressa licentia, exceptis in 1. , et 2. Consanguinitatis , aut in 1. affinitatis tantum gradu conjunctis ; praeterea , qui obtenta , vel non obtenta a Nobis licentia obscena cum iisdem colloquuntur, et in hoc tantum casu subjiciuntur Excommunicationi latae sententiae ; item ad turpia commoventes sive scriptis , sive quibuscumque actibus externis .

6. Confessarii omnes ad inhonesta Personam quamcumque , sive in actu Confessionis , etiam non immediate ante , aut non immediate post , pretextu , vel occasione Confessionis , vel extra Confessionem in Confessionalibus , aut in loco ad Confessiones audiendas deputato , sollicitantes , aut quomolibet cum iisdem impudice tractantes , seu colloquentes; et haec etiam cum Excomunicatione latae sententiae .

7. Parentes , aliique , qui filios , caeterosque suae curae commissos , neque per se , neque per alios instruunt in Fidei rudimentis; nec satagunt, ut ad Christianam doctrinam addiscendam diebus saltem Festis in Ecclesiam conveniant.

CASUS ABSQUE EXCOMMUNICATIONE.

1. Homicidium voluntarium, ejusque consilium, vel mandatum, et veneni propinatio dolosa; et abortus, effectu etiam non sequuto: si vero sit secutus abortus, casus est reservatus cum excommunicatione tam pro viris, quam pro mulieribus, juxta Constitut. Xisti V. et Bullam Greg. XIV.

2. Conjugati in eodem lecto cum pueris suis ante annum, aut post quinquennium dormientes.

3. Blasphemantes Deum, vel Jesum Christum, aut BB. Virginem post tertiam Confessionem; aut daemoni sanctitatem appropriantes.

4. Concubinarii post secundum cohabitationis mensem, et post tertium sine cohabitatione.

5. Bestialitas, vel Sodomia activa, vel passiva cum quovis sexu.

6. Incestus in 1. gradu consanquinitatis, et affinitatis. Stuprantes Virginem, vel Viduam vi, vel metu, vel ficta Matrimonii promissione.

7. Quicumque, ad quos spectat, non fatentes veritatem in attestationibus circa promotionem ad Ordines, Collationem, et Institutionem Beneficiorum, officiorumque Ecclesiasticorum; et etiam Patrimonium fictum tam in Ordinato, quam in consilium, favorem, vel consensum dantibus.

8. Mulieres scandalosae vanitatis causa, pectore, aut brachiis non coopertis incedentes.

9. Exercentes, aut mandantes opera servilia absque necessitate, et sine Superiorum permissu in diebus Festis.

Hisce tamen Casibus, et Censuris non comprehenduntur adoloscentes utriusque sexus, nisi post pubertatem.

Qui vero Confessarius sive Saecularis, sive Re-

gularis attentaverit, extra mortis articulum, absolvere ab aliquo ex his Casibus, et Censuris reservatis, amplius non audeat et ipso facto sentiat se esse suspensum ad Fidelium Confessiones excipiendas sine Nostra nova facultate: sicut etiam, qui eleemosynam, aut Missas ab ipso alicui pro poenitentia impositas, sibi attribuit.

CAPUT VII.

DE SACRAMENTO EXTREMÆ UNCTIONIS.

1. Si omni vitae tempore adversarius diabolus circuit quaerens, quem devoret, ut praesertim suae nequitiae vires extricat in extremo vitae nostrae discrimine, ex quo terribili momento pendet aeternitas vel beata, vel infelix. At Dominus Jesus Christus tantae necessitati sapientissime consulens, Sacramentum Extremae Unctionis instituit. Hoc Sacramentum, a Conc. Trid. (1) totius vitae Christianae consumativum appellatur, apud D. Marcum innuitur (2) « *ungebant oleo multos aegros, et sanabantur* » et per Jacobum Apostolum fuit (3) fidelibus commendatum, ac promulgatum » *Infirmatus quis in vobis? Inducat* . . . Est ergo Extrema Unctio Sacramentum a Christo institutum ad conferendum aegroto de vita periclitanti gratiam ad resistendum tentationibus, ferendum patienter dolores, et peccati reliquias abstergendas, atque etiam ad corporis sanitatem, si

(1) *Sess.* 14 *de Doctr. de Sacram. Extremae Unct.*

(2) *Cap. VI. v.* 13.

(3) *Jacob. C. V. v.* 14.

expediat, restituendam per Unctionem Olei benedicti, et Orationem Sacerdotis. Hinc juxta Conc. Trid. (1) *haec sacra Unctio infirmorum instituta est tamquam vere, et proprie Sacramentum Novi Testamenti a Christo Domino nostro*, ac praeter singulares praedictos effectus, etiam *si* infirmus *in peccatis sit*, *dimittentur ei*. Hoc inquam Sacramentum in primis Ecclesiae Saeculis fuit appellatum *Oleum Sanctum*, *Oleum Benedictionis*, *sacrati Olei Unctio*, *et Unctio infirmorum*, et sub finem saeculi XII. *Extrema Unctio*, non quia ultimo loco, et post omnia Sacramenta aegris conferatur, sed quia haec est ultima omnium Unctionum, quibus Ecclesia in Sacramentis ministrandis utitur.

2. Materia hujus Sacramenti remota est Oleum olivarum ab Episcopo benedictum, ut colligitur ex Conc. Trid. (2), et quod singulis annis, renovari debet, vetere combusto. Materia vero proxima est Unctio quinque corporis sensuum, et renum, quamvis renum Unctio in Foeminis propter honestatem omittitur, et quoque in viris cum ea morbi vis est, ut infirmus commode moveri non possit. Unctio enim Spiritus Sancti gratiam, qua invisibiliter aegrotantis anima inungitur, aptissime designat. Forma est solemnis illa precatio, quam Sacerdos ad singulas Unctiones adhibet, cum inquit « *Per istam Sanctam Unctionem* . . » si vero periculum sit, ne infirmus decedat antequam omnes Unctiones fiant, cito sensus ungantur formam sic proferendo » *Per istam S. Unctionem, et suam piissimam misericordiam indulgeat tibi*

(1) *Sess. XIV. de Sacr. extr. Unct. Cap.* 1.
(2) *Cap. cit.*

Dominus quidquid per visum, auditum, odoratum, gustum, et tactum deliquisti » Deinde si adhuc supervivat, repetantur Unctiones singulorum sensuum, et addantur Orationes praetermissae.

3. Effectus, seu fructus hujus Sacramenti ex Jac. (1), et Conc. Trid. (2), multi numerantur. At ejusdem Concilii Cathechismus (3) quinque recenset, et I. remittit *peccata leviora*, et quae nomine communi *venialia* appellantur: exitiales enim culpae Poenitentiae Sacramento tolluntur, et quamvis S. Jacobus simpliciter dicat « *Si in peccatis sit* . . . . ut diximus, et forma hujus Sacramenti est « *quidquid deliquisti* . . . . tamen cum Angelico Doctore intelligi possunt mortalia inculpabiliter non remissa per priora Sacramenta, vel commissa post illa, si ingnorentur; ac proinde verum est, quod hoc Sacramentum non primario loco ad graviorum criminum remissionem est institutum, sed Baptismus tantum, et Poenitentia vi sua hoc efficiunt. II. Liberat animam a languore, et infirmitate, quam ex peccato contraxit. III. Efficit, ut laeto animo Domini adventus expectetur. IV. Allevat, et erigit aegrotantium animum spe Divinae Bonitatis eo potissimum tempore necessaria. V. Corporis sanitatem, dum haec animae saluti non adversatur, restituit. Hinc patet hujus Sacramenti necessitas, ita ut omnes Fideles ex praecepto Divino, et Ecclesiae in infirmitatibus Oleo Sancto inungi debent. Et sub gravibus poenis caveant Parochi, ne segnes sint in administratione hujus Sacramenti, sed quacumque hora, sive diu, sive noctu vocati fuerint, et etiam non vocati, quoties alicujus periculosa

---

(1) *Cap.* 5.
(2) *Sess. XIV. c.* 2. *de effec. hujus Sacram.*
(3) *Part.* 2 §. 14.

decumbentis infirmitas innotescant, nec temporis injuria, nec viarum asperitate, aut longitudine terreantur. Priusquam ab Ecclesia discedant, infirmi domum adituri, campanae sonum particularem per Sacristam dari mandent, ut Fideles pietate ducti, Orationibus Dei Misericordiam pro laborantibus in extremis implorent.

4. Ministrandum ergo est iis, qui versantur in periculo mortis, sive ex morbo, sive ex vulnere, vel senectute, quia semper verificatur ministrari infirmis; item pueris sufficientem rationis usum habentibus ad peccandum, etiamsi Ss. Eucharistiam nondum receperint; necnon diuturna phrenesi, amentia, delirio laborantibus, modo absit periculum irreverentiae.. At non est administrandum infantibus, quia nondum per sensus peccaverunt; neque excommunicatis, et publicis peccatoribus, nisi constet de Poenitentia; neque reis ultimo supplicio afficiendis; nec puerperis de futuro discrimine sollicitis.

5. Minister hujus Sacramenti est solus Parochus: si alius Sacerdos sine ejus licentia, et extra necessitatem ministret, graviter peccat, et Sacerdos Religiosus incurrit excomunicationem latae sententiae, et Sedi Apostolicae reservatam (1). Possunt tamen Regulares, ex licentia suorum Superiorum, illud ministrare suis familiaribus, etiamsi saecularibus ex Constit. Clem. X.; itemque ordinarii Confessarii Monialibus periculose infirmis.

6. Parochus Superpelliceo, et Stola violacea indutus, Vasculum Sacri Olei Infirmorum serica bursa etiam violacei coloris inclusum, et sericis chordulis collo appensum gestabit, et capite tecto cum bireto, vel pileo usuali, si tempore incom-

(1) *Clementin. De Privileg.*

modo longius sit eundum, vultu ad modestiam composito, Psalmos, vel Preces depressa voce recitabit. Crucifixi Imaginem, lumen, Aquam benedictam, et Rituale Romanum ab uno saltem comitante Clerico, portari jubebit; et hujusmodi ritus stricte observentur, nisi urgentissima necessitas aliter fieri compellat. Praemittantur semper, si vis morbi patiatur, Sacramenta Poenitentiae, et Eucharistiae; secus ad actus contritionis, Fidei, Spei, et Charitatis excitetur aegrotus.

7. In eadem infirmitate, licet pluries ingravescente, reiterari non potest. At juxta Angelicum Doctorem diu durante eadem infirmitate, cum aeger evadat e proximo periculo mortis, Sacramentum reiterari non poterit. Qui vero convaluerit, ac denuo vita periclitetur, hoc Sacramento denuo muniatur, cum sit iterabile, ex Trid. (1); quia non imprimit characterem.

8. Oleum Infirmorum (necnon Cathecumenorum, et Chrismatis) in fenestrella ad latus Presbyterii, panno violaceo exornata, sera, et clave munita, exteriori epigraphe *Olea Sacra* super Ostiolo incisa, vel depicta, custodiantur in Vasis, ex praescripto Ritualis Romani, argenteis, aut staneis. Quod si aliquando contingerit teneri in domo Parochi, vel Sacerdotis timentis noctu ad aegrum vocari, caute, et honorifice asserventur in loco tuto, et decenti. Denique Parochus, vel Sacerdos in cubiculo infirmi super Mensam decenter praeparatam vas reponat, Preces, et Coeremonias a Rituali Romano praescriptas, et Sacram Unctionem devotissime persolvet; et gosypii, seu bombacii globulos, quibus absterserit, secum deferet, comburat, et cineres in Ecclesiae Sacrario projiciat.

(1) *Sess. XIV. c.* 3.

APPENDIX

DE SEPULTURIS, FUNERIBUS, ET EXEQUIIS.

Quae ad funera, exequias, ac sepulturas pertinent, non semper recte fiunt, et quibusdam abusibus non raro sunt obnoxia. Ut autem Fidelibus defunctis debita pietatis officia, juxta Catholicae Ecclesiae ritum persolvantur, sequentia statuimus.

1. Parochi non debent ignorare, quinam Ecclesiastica sepultura sunt indigni (1); nec quemquam ad illam contra Sacrorum Canonum Decreta unquam admittant sub poena excommunicationis latae sententiae. Et quoniam Ecclesiastica sepoltura pars est Christianae communionis, quae etiam post mortem manet, ea negatur Judaeis, Infidelibus, Haereticis, eorumque fautoribus, Apostatis a fide Christiana, scismaticis, publice excommunicatis, nominatim Interdictis, se ipsos occidentibus ob desperationem (dummodo fuerint sanae mentis), vel iracundiam, morientibus in duello, manifestis, et publicis Peccatoribus, qui sine poenitentia decesserint, in Paschate non confessis, et Angelico Pane non refectis, denique Infantibus absque Baptismo mortuis: in aliquo casu dubio Episcopus consulatur. Haec omnia, sub eadem poena prohibentur quoque in Synodo Cl. Cardoso (2).

2. Defunctorum cadavera extra domum nemo efferre praesumat, nisi accersito Parocho, qui illa sive per se, sive per alium a se deputatum aqua

---

(1) *Ritual. Rom. de Exeq.*
(2) *Tit. de Sepul. c.* 3.

benedicta aspergat. Exequiae interdiu, et numquam de nocte fiant, nempe non ante ortum, nec post Solis occasum, sub poenis arbitrio Nostro reservatis. Parochi insistant, ne mulieres ululantes prosequantur funus, et cadavera suorum consanguineorum ad sepulturam, ne Officia Divina, et Missa perturbentur; ideoque per eos moneantur, se domi retinere, ac animas potius Deo commendare, et Orationibus juvare.

3. Ii, qui funeri interesse debent, constituto tempore, quo corpus ad Ecclesiam deferendum est, sive Cathedralem, sive ad alias Ecclesias Civitatis, in qua corpus tradi sepulturae debet, conveniant, ordine non interrupto, et numquam per vias cum populi admiratione, et cum quodam Sacri Ritus dedecore incedant. Hoc idem in Dioecesi servari mandamus. Notetur quod a Sacrorum Rituum Congregatione (1) ad tertium responsum fuit « *Cadavera defunctorum deberi associari cum unica tantum Cruce, quae esse debeat illius Ecclesiae, ad quam corpus Defuncti defertur, dummodo non interveniat Capitulum Cathedralis, quo casu Crux erit ipsius Cathedralis, sub qua omnes incedere debent funus associantes: Officium vero in Ecclesia, praesente cadavere, fieri debere per Sacerdotem illius Ecclesiae, in qua cadaver defertur* ». Ita, et non aliter fiat. Praeeant Piae Sodalitates Regio Placito munitae, juxta Earum antiquitatem, cum vestibus suorum coetuum propriis, nec umquam accedant, nisi vocatae (1): sequatur has Clerus Regularis, inde Saecularis: omnes veste talari, Canonici vero Rocheto, et Cappa, vel Almutia sint ornati: reliqui Superpelliceo, aut Ro-

(1) *In Andr. sub die* 22 *Novembris* 1631.
(2) *Sac. Cong. Rit.* 9. *Dec.* 1617.

cheto induti, aut suis Insignibus, si quae habeant; bini prodibunt, et Psalmos devote, distincte, gravique voce recitantes usque ad Ecclesiam.

4. Parochi, vel ii ad quos de jure, vel legitima consuetudine spectat, praecipiant qua via asportandum sit cadaver, quae quidem et commodior semper sit, et brevior (1).

5. Pauperes et Personae ita miserabiles, ut propriis sumptibus sepeliri nequeant, a Parochis humaniter, et omni, qua decet charitate humentur. At si aliter fiat, et quaerimoniae Nostras aures pulsaverint, in eos pro Nostro arbitrio graviter animadvertemus. Vestes Clericis vita functis sint Clericales, et quidem propriae illius Ordinis in quo viventes fuerunt constituti, ut ex Rit. Rom. (2), et observentur alia ibi praescripta. « Mandat Synodus Dioecesana ut ex alia Cl. Praedecessoris » Nostri Cardoso sub poenis acriter Nostro arbitrio injungendis, omnibus Clericis, Capitulis, » et aliis quibuscumqne, qui quavis ratione tenentur, ut debita defunctis anniversaria, Missas, aliaque pia suffragia persolvant, et ne Clerici Episcoporum, aliorumque Sacerdotum Religionis in suos filios immemores videantur, » mandat ut prima die post Commemorationem » omnium Fidelium defunctorum, omnes Clerici » suis in Ecclesiis Parochialibus Anniversarium » pro defunctis Episcopis Potentinae Ecclesiae celebrent: alia vero subsequenti die, aliud pro » aliis majoribus Sacerdotibus, et Clericis propriae » cujuscumque Ecclesiae persolvant, ut quos in » terris venerati sunt, eos oblationibus, ac pre-

(1) *Sac. Cong. Epis. et Regul.* 11 *Dec.* 1615.
(2) *De Exeq. Sacer. et seq.*

» cibus suis ab igne Purgatorii liberent, et e-
» ruant (1) ».

6. Caveant omnino Parochi, uti Ritual. Rom. praescribit, aliique Sacerdotes ne pro sepultura, et exequiis, aut anniversariis mortuorum quidquam paciscantur, aut tamquam pretium exigant, ac contenti sint iis, quae aut Episcopus constituerit, aut probata consuetudine dari solent. Pallia, et quae Altaria exornare solent, ad ornamentum feretri numquam adhibeantur.

7. Cerei sint accensi in exequiis, et funeribus, ne avaritia, aut indignitas praevaleant. In exequiis servetur ordo juxta praelaudatum Rit. Rom. (2), ac antequam cadaver efferatur; dum effertur, et in ingressu Ecclesiae Psalmi, et Responsoria dicantur, ut in eodem Rit. Rom. sancitum est, et deposito feretro, tunc, et non in itinere incipiatur absolute Invitatorium « *Regem cui omnia vivunt.*

8. Sepulturae infra terram, et deposita, seu cadaverum conditoria in tumbis profundis sunt collocanda, et eorum operimenta aequalia debent esse cum solo Ecclesiae. Ita ex Conc. Mediol. I. (3), et S. Pius V. praescribit « *Ut in Ecclesiis nihil indecens relinquatur, iidem h. e. Ordinarii provideant, ut capsae omnes, et deposita, seu alia cadaverum conditoria super terram existentia omnino amoveantur, prout alibi statutum fuit, et defunctorum corpora in tumbis profundis infra terram collocentur* ». Hoc idem Nos stricte statuimus.

9. Non debent Ecclesiae fodi, aut excavari pro sepultura; sed in sepulturis, sive tumbis profun-

(1) *In praelaud. Syn. de Sepul. c. VI.*
(2) *De Exeq. §. deposito feretro.*
(3) *Part. 2 Tit. de sepul.*

dis infra terram Christianorum cadavera sepeliri. Ita Sac. Cong. Ep. et Reg. (1), quod sub poena suspensionis prohibemus.

CAPUT VIII.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

1. NULLA sors in terris felicior est, quam in Sortem Domini vocari. Sacerdos Angelorum celsitudinem supergressus, *ex hominibus assumptus*, inquit Ap. ad Hebraeos (2) *pro hominibus constituitur in iis, quae sunt ad Deum, ut offerat dona, et Sacrificia pro peccatis*. At ad hanc altissimam Sacerdotii dignitatem nonnisi per ordinatissimos gradus ascenditur. Quamvis autem, ut habetur in Cathechismo, omni tempore summam dignitatem obtinuerit, tamen Novi Testamenti Sacerdotes caeteris omnibus honore longe antecellunt (3). Potestas enim tum corpus, et Sanguinem Domini nostri conficiendi, et offerendi, tum peccata remittendi illis collata est, et alia Ecclesiastica Ministeria ad eam aliquo modo spectantia, rite obeunda. Hujus Sacramenti materia est Manuum impositio, et Instrumentorum traditio. Forma vero est Oratio. Apostoli enim Ecclesiae usu constanti, ac perpetuo in Sacris Ordinibus perficiendis adhibuerunt impositionem Manuum tamquam materiam, et Orationem tamquam formam. Et revera de Sacerdotibus, et Diaconis di-

(1) 23 *Julii* 1603.
(2) *Cap. V. v.* 1.
(3) *Part.* 2 §. 2 *de Sacr. Ord.*

citur (1): « *hos statuerunt ante conspectum Apostolorum*, *et orantes imposuerunt eis manus* ». In aliis Ordinibus vero forma sunt Episcopi verba in traditione materiae cujusque Ordinis propriae.

2. Sacramenti Ordinis praecipui effectus sunt. I. Quod sanctificat animam ejus, qui sacris initiatur, et ideo idoneus, habilisque ad recte munere suo fungendum, Sacramentaque administranda redditur. II. Quod tribuat praecipuam potestatem, quae ad Sanctissimae Eucharistiae Sacramentum refertur; nempe ad offerendum Domino Novi Testamenti Sacrificium, et ad peccata remittenda. III. Quod imprimat Characterem (sicut in Baptismo, et Confirmatione) ita, ut qui Sacris sunt imbuti, interiori quadam nota animae impressa ab aliis Fidelibus distinguantur, ac divino cultui mancipentur. Ita ex Cathec. Rom. (2).

3. In Sacris Ordinationibus igitur minutim perpendamus, num a Deo ad Statum Ecclesiasticum vocentur, dicente Apostolo (3) « *Nec quisquam sumit sibi honorem*, *sed qui vocatur a Deo*, *tamquam Aaron*: nam qui in Sacrum Ministerium se ipsos temere ingerunt, atque intrudunt, ipsi sunt, de quibus Deus apud Hierem. (4) dixit « *Non mittebam Prophetas*, *et ipsi currebant* » quo quidem hominum genere nihil infelicius, ac miserius, nihil Ecclesiae calamitosius esse potest. Signa autem Divinae vocationis sunt. I. *Ad statum Ecclesiasticum vocari* a proprio Episcopo, nam apud Math. (5) « *Voca operarios*

(1) *Cap. VI. v.* 6. *Act.*
(2) *Part. II. de Ord. num. ult.*
(3) *Ad Hebr. C. V. v.* 4.
(4) *Cap.* 73 *v.* 21.
(5) *Cap.* 20 *v.* 8.

dixit Dominus, *vineae procuratori* ». II. *Propensio ad Clericalem Militiam*, quam ipse Deus animo ingerit, vel a teneris annis, vel procedente aetate. III. *Intentio recta*, seu honestus finis, ob quem aliquis ad Sacram Ordinationem accedit, nempe Dei gloriam, et salutem Proximi quaerendi; at si eum rapiat ambitio, invitet avaritia, si mollis, et otiosa vita forte alliciat, si domesticae curae impatientia traducat, Divinam deesse Vocationem, evidentissima sunt argumenta; et hi sunt, quos Salvator Noster apud Joan. (1) *mercenarius* appellat, et quos Ezechiel dicebat (2) *semetipsos*, *et non oves pascere*. IV. *Constans amor in officiis Clericis* propriis, ac in aliis sacris functionibus. V. *Si praeditus sit virtutibus*, quibus virum Ecclesiasticum, praesertim Diaconum, et Presbyterum imbutos esse oportet, de quibus loquitur Apostolus (3), vel saltem aliquibus earum peculiari flagrat desiderio, veluti charitate erga Proximum, Divinae gloriae zelo, divitiarum contemptu, castitate, litterarum studio . . . hinc scientia ejus probari debet praevio examine coram Nobis, et Nostris Examinatoribus instituendo pro ratione Ordinis, ad quem est promovendus; et qui agresti experitur ingenio, et litterarum ignarus et incapax, rejicitur. Ita Conc. Toletanum VIII. (4) « *Nullus ad Sacra mysteria tractanda veniat indoctus*, *aut ignorantiae tenebris caecutiens*, *sed quem morum innocentia*, *et litterarum splendor reddunt illustrem* » Qualis autem ad singulos Ordines requiratur scientia, colligi

---

(1) *Cap. X. v.* 12.
(2) *Cap.* 34 *v.* 8.
(3) *Ad Tit. c.* 1 *v.* 5. *Et* 1 *ad Tim. c.* 3. *v.* 8.
(4) *Can.* 8.

potest ex Trid. (1). At certe in Sacerdotibus major requiritur, quam in aliis, ut docet laudata Synodus in cit. Sess. (2), et paulo uberius explicatur a Catech. Rom. (3). At praesertim scire tenentur Sanctas Scripturas, et Sacros Canones, unde Dogmatum habeatur plena cognitio, unde apta concionibus eruatur materies, unde regulae pro componendis moribus, et pro curandis Animarum morbis hauriantur.

4. In Sacris item Ordinationibus habendis Nobis erit cordi monitum Apostoli (4) « *Nemini cito manus* esse imponendas, et quid est ita manus imponere? *Nisi ante aetatem maturitatis, ante tempus examinis, ante meritum laboris, ante experimentum disciplinae Sacerdotalem honorem tribuere non probatis*, inquit S. Leo (5). Hinc quoties habenda erit Ordinatio, fiet Edictum, et nullus ad Ordines Sacros promovebitur, nisi prius constet esse in aetate, quam praescribit Conc. Trid. (6). Interstitia a Canonibus, et a laudata Synodo inter unum, et alium Ordinem praescripta, servabimus; nam istituta sunt, tum ut qui Ordine aliquo initiatus est, ipsius dignitatem, officia, pondus cognoscat frequenti ipsius functionum exercitio; tum ut animum Ecclesiasticum imbibat, et ad Ecclesiae regulas, et mores se componat; tum denique ut longo virtutum usu probetur, nisi aliud Nobis magis expedire aliquando videbitur.

---

(1) *Sess. XXIII. c.* 4 5 11 12 13 14.
(2) *Cap. XIV.*
(3) *Part.* 2 *de Sacram. Ord. num.* 32.
(4) *I. ad Tim. cap.* 22.
(5) *Ep.* 1.
(6) *Sess. XXIII c.* 12.

5. Nemo habitum Clericalem deferre audeat sine Nostra licentia in scriptis, quam nulli adolescenti concedemus, nisi unum ex Nostris Seminariis ingrediatur, ut religiose educari, et disciplinis Ecclesiasticis instrui possit, et in eo permansurus quousque Nobis videbitur, nisi Ecclesiae necessitas aliud expostulet.

6. Qui Militiae Ecclesiasticae per *Clericalem Tonsuram* nomen dare declaraverit, legitimam certificationem Baptismi, Confirmationis, probitatis morum, servitii per triennium praestiti, frequentiae doctrinae Christianae, necnon Sacramentorum Poenitentiae, et Eucharistiae saltem bis in mense, exhibebit. Solerter perscrutabimus, an vi, aut blanditiis parentum, aliove terreno affectu, an potius amore Dei hoc vitae genus elegerit, experiemur, an fidei rudimentis sit edoctus, atque ad necessarias scientias addiscendas idoneus. At ne ejus promotio fiat sine titulo, per Nostram Curiam sedulo expendetur, si provisus sit Patrimonio, aut Beneficio, aliave Pensione sufficienti, ut ad titulum Patrimonii, juxta Tridentinum, promoveri possit.

7. Qui ad *Minores Ordines* est assumendus, examinandus erit coram Nobis, Nostrisque Examinatoribus, an linguam Latinam intelligat, an humaniores litteras, artemque Rhetoricam didicerit, et sciat ea, quae omnino sunt necessaria relate ad Ordinem, ad quem optat promoveri. Dehinc Litteras testimoniales exhibeat de Tonsura, vel de ultimo minore Ordine suscepto, si adhuc sit in Seminario, bonum testimonium habeat a Rectore de disciplina diligenter servata, et si fideliter omnes Religionis actus in Sacro Loco statutos adimpleverit; si vero e Seminario, Nobis annuentibus, exierit, illud habeat a Parocho,

seu Archipresbytero de bona vita, fama, ac moribus; de habitu talari cum capillis modeste tonsis semper delato, de Ecclesiae servitio exacte praestito; de Confessione, et Communione saltem bis in mense, praeter dies Festos Solemniores. Praeterea ejus nomen, et desiderium ter in Parochiali Ecclesia die Festo inter Missarum solemnia, populo ad Divina congregato, denuncietur, et peractis denunciationibus idem Archipresbyter certificationem faciet, nullum Canonicum impedimentum fuisse allatum. Non dissimili modo Vicarius Foraneus privatim personas fide dignas super promovendi vita, fama, et moribus diligenter interroget, et Nos faciat certiores, an aliquod Canonicum impedimentum, vel defectus innotescat. Certificationem denique exhibeat, Spiritualia Exercitia per dies decem peragisse in Venerabili Seminario, vel in alio Sacro loco a Nobis designato.

8. Qui *Sacro Subdiaconatus Ordine* initiandus erit ad titulum Patrimonii, praeter supra dicta exhibere debet sententiam Tribunalis Civilis hujus Provinciae cum suis solemnibus, ut constet bona immobilia assignata esse libera, et in possessione Promovendi, quae sententia ad futuram cautelam remanere debet in Cancelleria Nostrae Episcopalis Curiae, et ex qua semper appareat annuos reditus esse ad normam art. XXI. Conventionis inter Pium VII., et Ferdinandum I. felicis recordationis sub Anno 1818. Accuratum fiat periculum de scientia in materiis Moralibus, et Dogmaticis infra describendis pro Ordine, ad quem quisque petierit promoveri.

9. Qui *ad Sacrum Diaconatus*, *vel Presbyteratus Ordinem* erit initiandus, supradictis requisitis addat certificationem de pacifica possessione Patrimonii, de Sacramentorum frequentia in qua-

que hebdomoda, et de exercito officio Ordinis prioris.

10. Nemo per interpositas Personas, aut per litteras commendatitias ad sui promotionem praesidium quaerere tentet, et si quis ausus fuerit, eum omnino indignum declaramus; nam moribus tantum, et scientia, aliisque requisitis se commendabilem reddere studeat. Ut autem haec omnia recte fiant, summatim elenchum requisitorum subnectimus.

11. Quoad scientiam, quae pro majoribus Ordinibus sit requirenda, statuimus, ut nemo assumatur, nisi spes majoris scientiae, quae ad Sacerdotium requiritur, affulgeat, Theologiae Dogmaticae, ac Moralis aliquibus sit Tractatibus instructus; ita ut in Sacerdotio integra ejusdem scientiae, saltem Moralis, Instituta exponat; ut idoneus sit ad Sacramenta ministranda, et ea ad Populum docendum, quae scire omnibus pertinet ad salutem, dicente Domino (1) « *Labia Sacerdotis custodient scientiam, et Legem de ore ejus requirent* » ut Impius in impietate sua non pereat, sed convertatur, et vivat.

---

(1) *Malach. Cap. II. v. 7.*

ELENCHUS REQUISITORUM.

PRO TONSURA,

ET ORDINIBUS MINORIBUS EXHIBEANTUR.

1. Certificatio trium Denunciationum emissarum in Matrici Ecclesia.
2. - - - - - Aetatis, seu Baptismi, uti in libro Renatorum jacet.
3. - - - - - Confirmationis susceptae.
4. - - - - - De vita, fama, et moribus: de continuo incessu in habitu talari: de frequentia Sacramentorum.
5. - - - - - De Patrimonii, aut Beneficii provisione, ne sine titulo promoveatur.
6. Rescriptum admissionis ad Ecclesiae servitium, ut de Triennio jam expleto constet.
7. Certificatio de Puerorum instructione circa fidei rudimenta in diebus Festis, ac in Adventus, et Quadragesimae tempore.
8. - - - - - De Spiritualibus Exercitiis devote peractis per decem dies.

PRO SACRO SUBDIACONATUS ORDINE EXHIBEANTUR.

1. Certificatio }
2. - - - - - }
3. - - - - - } ut pro Ordinibus Minoribus.
4. - - - - - }

5. Exemplar Litterarum Testimonialium, seu Bullae, ex qua certum tempus ultimae promotionis appareat.
6. Sententia Tribunalis Civilis Provinciae de Patrimonio jam legitime constituto.
7. Certificatio de Spiritualibus Exercitiis per decem dies peractis.

PRO SACRO DIACONATUS, ET PRESBYTERATUS ORDINE.

1. Certificatio }
2. - - - - - }
3. - - - - - } ut pro Subdiaconatu.
4. - - - - - }
5. - - - - - }
6. - - - - - Super pacifica possessione bonorum Sacri Patrimonii.
7. - - - - - De exercitio Ordinis anterioris.
8. - - - - - De Spiritualibus Exercitiis per decem dies peractis.

CAPUT IX.

DE SACRAMENTO MATRIMONII.

1. Sanctum matrimonii vinculum a Deo ipso ad humani generis propagationem institutum, est individua societas, quam masculus, et foemina procreandae, et educandae sobolis, et mutui praesidii causa ineunt. Hoc indissolubili vinculo duos tantummodo copulari, et conjungi, Christus Dominus aperte docuit, cum apud Math. inquit (1) « *Itaque jam non sunt duo, sed una caro, et quod Deus conjunxit, homo non separet;* et hujusmodi societatem, seu contractum ad rationem Sacramenti evexit, immo magnum Sacramentum appellatur ab Apost. ad Ephes. (2), quia unionem inter Christum, et Ecclesiam significat.

2. Parochus, seu Archipresbyter admonitus de aliquo Matrimonio in propria Parochia contrahendo, ante denunciationes, utriusque Sponsi voluntatem, mutuique consensus libertatem scrutetur, ut deleta cujusque violentiae suspicione, sponte, libere, nullisque minis, aut dolo, sed secundum honestatem Sacramenti contrahant. Inquirat, an sint in aetate per Codicem Civilem praescripta; an in doctrinae Christianae rudimentis sint sufficienter instructi, an necessaria fidei mysteria calleant; quae si ignoraverint, matrimonium differat, donec ea recte didicerint, quae dehinc filios suos docere debebunt.

3. Ad Ipsius celebrationem omnino praemittat tres denunciationes a Sacris Canonibus praescriptas,

(1) *Cap. XIX. v.* 6.
(2) *Cap. V. v.* 32.

ad impedimenta, si qua sint inter sponsos, facilius detegenda, nec quavis ex causa omittat absque Nostra vel Curiae Nostrae speciali in scriptis dispensatione (1). Fieri debent in propria Parochia, et in utraque, si sponsi sint diversae Parochiae, inter Missarum Solemnia in tribus diebus festis continuis, ita tamen, ut aliquod sit intervallum, et numquam in postremae denunciationis die celebretur matrimonium, nisi aliqua specialis causa urgeat, ne quis forte impedimentum delaturus, temporis angustiis excludatur. Si vero aliquod impedimentum sive certum, sive dubium deferatur, ulterius non procedat, sed statim Nos, vel Nostram Curiam faciat certiorem, ut ab impedimento, si vere sit, obtineatur dispensatio. Si tamen infra duos menses post denunciationes Matrimonium non celebretur, repetantur, nisi aliter Nobis videbitur (2).

4. Post sponsalia, sed ante Matrimonium, omnino inter contrahentes impediat cohabitationem, commercia, et conversationem, ne Matrimonii Sanctitas aliqua turpitudine denigretur. Ad hoc grave scelus eliminandum hujusmodi casum dedita opera Nobis reservavimus cum excommunicatione ferendae sententiae.

5. Matrimonium autem non celebretur, nisi legittime constet de Civili adimpleto contractu; necnon praemissis Poenitentiae, et Eucharistiae Sacramentis: non alibi, nisi in Ecclesia, quae Sacramentorum proprius locus est, ut ex Trid. (3), Sacerdotali benedictione adhibita, et coram duobus saltem testibus; mane, non tamen ante solis ortum, nec post meridiem, et ea, qua decet

**

(1) *Trid. Sess. XXIV in Dec. de Ref. Mat. c.* 1.
(2) *Rit. Rom. de Sacr. Matr.*
(3) *Sess. XXIV. cit.*

modestia, et honestate, quia res sancta est Matrimonium, sancteque tractandum: nec denique in temporibus ab eodem Trid. prohibitis (1), nempe a Dominica I. Adventus Domini Nostri Jesu Christi usque ad diem Epiphaniae; et a feria 4 Cinerum usque ad Octavam Paschatis inclusive, nisi Nostra accedat licentia.

6. Parochus habeat librum, in quo ad mentem ejusdem Concilii conjugum, et testium nomina, necnon diem contracti Matrimonii describat, juxta formulam in fine Rit. Rom. appositam, et quem diligenter custodiat.

7. Denique Parochus, vel Confessarius, quando post Matrimonium rite celebratum denuncietur aliquod impedimentum, quod occultum remansit, non sit facilis ad illud manifestandum per publicam separationem Conjugum, sed prudenter se gerat, juxta Doctorum sanam doctrinam, Episcopum adeat, ut Romae scribat Majori Poenitentiario pro opportuna facultate.

8. Ut autem conformia sint, et completa requisita, quae pro Matrimonii celebratione ad Nostram Curiam remittuntur, elenchum subnectimus.

1. Certificatio trium denunciationum cum indicatione dierum Festorum, in quibus factae fuerint, nullumque Canonicum impedimentum supervenisse.
2. - - - - - Mutui, et liberi consensus Sponsorum.
3. - - - - - Aetatis, seu Baptismi eorumdem, uti jacet in Renatorum libro. In Viduis vero addatur annotatio de morte Conjugis, uti ex defunctorum Libro habetur.

(1) *In cit. Sess. c. 10.*

4. Certificatio de necessaria instructione in Christianae Fidei rudimentis.

5. - - - - - De actis per Legem Civilem praescriptis ad amussim impletis.

Ut vero de Sponsorum statu libero magis magisque constet, per Admodum Reverendum Vic. For. infrascripta acta ex consuetudine fiant.

1. Certificatio de examine cum juramento duorum testium fide dignorum, an Sponsi contraxerint alia sponsalia, vel matrimonium: an inter eos adsit aliquod Canonicum impedimentum: an emiserint Votum castitatis, vel religionis: an discesserint a Patria; et quatenus ita, in quo Mense, et Anno.

2. - - - - - De libera voluntate in Matrimonio contrahendo videlicet, quod Sponsus nec fuit coactus, nec coegit.

3. - - - - - Si super aliquo Matrimonii impedimento obtenta sit Apostolica Dispensatio Reg. Exq. munita, fiat expositorum verificatio per Testes probos, et fide dignos.

APPENDIX

DE CONCUBINARIIS.

Grave peccatum est, homines solutos concubinas habere, inquiunt Patres Trid. (1); nam ab ipsomet Deo per Job (2) haec foedissima impudicitia appellatur *nefas, et iniquitas maxima*. Hinc poenas contra hujusmodi obstinatos

(1) *Sess. XXIV. c.* 8 *de Refor. Matr.*
(2) *Cap.* 31 *v.* 11.

Peccatores a Sacris Canonibus, et a laudato Concilio irrogatas in hac Nostra Synodo innovamus.

1. Praecipimus omnibus, et singulis Confessariis, etiamsi plenissimam a Nobis obtinuerint Facultatem absolvendi a quibusvis Casibus, et Censuris, hujusmodi nequissimos homines viventes in concubinatu, exitiosa peste huc illuc discurrente, nullo praetextu absolvere, quamvis emendationem vitae simulent, nisi de eorum resipiscentia plane constet, et impudicas mulieres a se omnino dimiserint, et nisi prius populum a se scandalis offensum per tempus congruum aedificaverint.

2. Hoc idem statuimus in illos pertinaces Peccatores, qui licet non sint in concubinatu, tamen sunt adeo consuetudinarii, ut se nolint refraenare, quod accidit in Meretricibus continuo paratis ad quaestum de corpore suo. Hujusmodi mulieres, nisi ex corde convertantur, et proximas peccandi occasiones sustulerint, incapaces erunt absolutionis.

3. Parochi autem, si quos (quod Deus non faxit) tam solutos, quam uxoratos, in concubinatu, vitam ducere conspexerint, omnibus adhortationibus in primis ad purae vitae studium revocare laborent. Sin autem admonitione posthabita, in peccato detestabili perseveraverint adhuc, Nobis id deferatur, ad opportuna remedia capessenda, ne alios innocentes suo exemplo inficiant. Idcirco omnibus Parochis, praecipimus, ut saltem bis in anno per Epistolas, vel oretenus ad Nos, vel Nostrum Vicarium Generalem deferant quoscumque tali peste infectos in suis Parochiis invenerint, ut Paternis, ac aptioribus remediis, et etiam, si opus sit, invocato Brachio Saeculari, a perditionis via ad salutis tramitem reducantur.

SESSIO III.

DIE 27 MAJI MDCCCXXXIV.

CAPUT I.

DE VITA, ET HONESTATE CLERICORUM.

TAMQUAM lucernas super candelabrum Clericos in sua Ecclesia posuit Dominus, ut luceant coram hominibus, qui eorum opera bona videntes, Patrem, qui in Coelis est, laudent, atque glorificent. Caveant ergo Ecclesiastici Nostri, ne lumen, quod in se habent, tenebrae sint, neve potius vitiis, quam virtutibus conspicui, praeter suam damnationem, sint aliis offendiculum, et ruina. Nec sufficit quemlibet sui Ordinis nudum munus exercere, sed oportet, ut suo gradu vitam ducat dignam, et omnino se abstineat ab iis, quae vel notam aliquam Sacerdotio inurunt, vel a Sacro Ministerio distrahunt. Clericorum vita debet esse Sancta, et in omnibus actionibus ad imitationem Christi capitis nihil nisi Sanctum exhibeat. Tale enim est Ministerium Ecclesiasticum, ut in ministrantibus Angelica puritas requiratur, et exemplo suo aliis praelucere debent. Ut vero eorum vita sit conformis Sacris praesertim Canonibus, haec duximus statuenda.

1. Sub poena suspensionis ipso facto incurrenda prohibemus omnes ludos, qui ab ancipiti fortunae eventu dependent, quoniam sunt foecundissima criminum Seminaria. Ex iis namque oriuntur contumeliosa in res divinas dicta, mendacia, im-

precationes, fraudes, jurgia, temporis dispendia, et rei familiaris ruina; quapropter Canones Apostolici Clericos aleis vacantes edicunt deponendos. Eadem poena afficiantur exercentes ludos, quamvis licitos, in Plateis, vel in alio publico Loco.

2. Sub poenis Nostro arbitrio reservatis omnes Ecclesiastici a crapula, et ebrietatibus debent abstinere. Laudati enim Canones ebrietatibus vacantes deponi jubent. Et Agathense Concilium ebrios Clericos triginta dierum spatio a communione removet; et hac de causa vetantur tabernas intrare, nisi in itinere, necessitatis causa.

3. Sub poena suspensionis a celebratione missae per X. dies incurrendae, vetatur Sacerdotibus interesse theatris, quia ad peccandum retinent illecebras, vel saltem cum innocentia, et castis moribus non bene conveniunt. Hinc non immerito leges Civiles ab hujusmodi insaniis, tamquam Clericum vocationi non convenientibus procul abesse jubent, et ipse Justinianus Clericos theatris praesentes a Sacra Liturgia ab Episcopo removeri, et Canonicae poenitentiae subdi praecipit, immo deponi, si post Excommunicationem in vitio perseverent. Reliqui vero Ecclesiastici in Sacris, vel in Minoribus Ordinibus constituti per mensem Spiritualia peragent Exercitia in Conventu strictioris observantiae a Nobis designando, et in contumacia rigidioribus plectentur poenis.

4. A negotiis saecularibus pariter abstinere se debent Clerici. Inquit enim Apostolus (1) « *Nemo militans Deo implicat se negotiis saecularibus, ut placeat ei, cui se probavit* ». Hinc eorum instituto non convenit negotiatio lucri causa. Et Canones in Conciliis Arelat. II., et Carthag. III.

(1) *II. ad Timoth. cap.* 11 *v.* 4.

vetant eos turpis lucri gratia, aliquod genus negotiationis exercere; hinc indignum sane est, alienas possessiones, maxime Ecclesiasticas, sive per se, sive per alios conducere, nam qui negotiationibus quaestum facit, praeter turpem avaritiae maculam, a Sacro Altaris ministerio certe se distrahit, quod a Nobis sub poenis arbitrariis prohibetur. Usuras, si quae fiant, aperte proscribimus, et damnamus.

5. Non absimili modo interdicta remanet venatio, quae praeter distractionem ab Altaris ministerio, morum duritiem instillat, et Nos vix in aliquibus casibus solummodo salutis recuperandae causa indulgebimus, ut venationi non clamorosae vacari possit; clamorosa vero numquam a Sacris Canonibus permittitur. Munus quoque Advocati Clericorum vocationi non congruit, et Nos sub arbitrariis poenis vetamus, quia totum hominem requirit, et ab Altaris Ministerio magis magisque distrahit, hinc occupantur ad alia, quam ad populi instructionem, et ad assiduam salutis praedicationem., ad quae Sacerdotum vita debet esse intenta. Hac de causa in Conc. Generale Later. III. (1) statutum fuit, ut majores Clerici, et qui stipendiis Ecclesiasticis vivunt « *Coram Saeculari Judice Advocati in negotiis Saecularibus fieri non praesumant*, *nisi propriam causam*, *vel Ecclesiae suae fuerint prosecuti*, *aut pro miserabilibus forte personis*, *quae proprias causas administrare non possunt* ».

6. In Conc. Rom. sub Inoc. II., a Chirurgia interdicuntur Clerici, ne forte mortis causam praebentes a Canone sint alieni.

7. Quum familiaritatem, et cohabitationem mulierum suspectarum prorsus evitare teneantur, sub

(1) *Sub Alex. III. an.* 1179.

poenis in Sacrosancto Concilio Tridentino contentis, sciant, mulieres suspectas censeri omnes praeter eas, quarum consuetudo a Jure permittitur. Itaque Clerici hujusmodi mulieres omnino declinent sub iisdem poenis. Hinc sine speciali Nostra licentia in scriptis Ancillas non retineant, de quarum tamen bona fama, et aetate provecta etiam a fide dignis Testibus relatio habeatur.

8. Clerici assiduo Ecclesiis serviant, quibus destinati sunt, et praecipue diebus Festis; quotidie Missam audiant, et qualibet Tertia Mensis Dominica in Missa Solemni de Manu Sacerdotis Celebrantis, et etiam Festis solemnioribus, Sacram Eucharistiam accipiant. In omnibus etiam morum gravitatem ostendant, praecipue in Ecclesia, ut per ipsorum exemplum Fideles ad pietatem, et Cultum erga Deum summopere excitentur. Qui vero immodeste per Ecclesiam aut discurrent, aut in Ea rixabuntur, graviter punientur.

9. Nulli liceat Rocheto uti absque speciali, quod est de Jure, Apostolico Indulto, quamvis aliqua dignitate fulciatur; et si quis audeat hoc in posterum attentare, per dies decem Spiritualia in Domo Religiosae observantiae, peragat Exercitia.

CAPUT II.

DE HABITU, ET TONSURA.

Clerici in sortem Domini vocati, etiam in externis actionibus, et corporis cultu honestatem, et decorem exprimere debent, quia in eos, tamquam in speculum reliqui oculos conjicientes, vita eorum sanctitati, et Sacro Ministerio in omnibus ad amussim respondere debet; externus enim cul-

tus cujusque mores demonstrat. Ex hoc ergo factum est, ut quamvis per quinque Saecula vestibus communibus usi sint, tamen in saeculo VI. propriis vestibus Clerici uti coeperunt, et eo colore, qui modestiam exprimeret usque ad Saeculum XIII. circiter, quando usus coloris nigri generaliter invaluit, et ad haec usque tempora servatur, et Nos praescribimus.

1. Quoties ad Ecclesiam accedunt, ut divina persolvanturOfficia, aut alia Functio Sacra peragatur, Vestis sit omnino talaris, et hoc sub poena suspensionis latae sententiae. Alio vero tempore numquam ita brevis, ut infra genua non descendat, nec laicalem vestem aemuletur, et sit nigri coloris, aut nigro conformioris, quod etiam observari debet in pallio subsuto, vulgo *Cappotto.* Et quoniam non pauci sunt, qui alterius, quam praefati coloris utuntur pallio, usque dum consumptum sit, toleramus.

2. Calceamenta Clericalem gravitatem praeseferant, et semper cum fibulis, ne laicorum morem sequi videantur Clerici. Pileus sit forma Presbyterali vulgo *alla Romana*.

3. Quamvis, in primis Ecclesiae Saeculis nullum Tonsurae vestigium appareat in Clericis, cum ob persecutiones potius latere, quam se prodere expediebat; tamen ineunte saeculo VII. cum capillis tonsis, ut eorum mens ad Coelestia elevetur, dehinc in Coronae formam rasis, vel in memoriam Coronae Spineae, quae Christo fuit imposita, vel ad significandam Regiam Dignitatem ejus, qui Deo inservit, incessere. Quapropter Clerici Minores, qui ratione ordinis sui Tonsuram omnibus conspicuam non deferunt, per Nos erunt corripiendi, tamquam Altaris servitio indigni: in Sacris vero constituti graviter erunt corrigendi: et

Sacerdotes per Mensem Tonsuram non ferentes, suspensi remaneant, donec Ea sint decorati.

CAPUT III.

DE CAPITULO CATHEDRALIS ECCLESIÆ.

Per quam bonum, et jucundum cum sit Spiritus Sancti oraculo, habitare Fratres in unum, fit inde potissimum, ut qui in eamdem Domini Sortem vocati sunt in Domo Dei debeant cum consensu ambulare: et consolantissimum est, quod Christus promittit, ubi sunt duo, vel tres in nomine Ejus congregati, Illum esse in medio eorum, et simul secum capere cibum. Cum ergo Dignitates, et Canonici Cathedrali Ecclesiae addicti, ut Domino confamulentur, Ecclesiae Senatum cum Episcopo, qui in Ea Christum gerit, ut D. Gregorius ait, componant, caeteris tum de Civitate, tum de Dioecesi, quos honore praecellunt, debent mutua concordia, in Deum pietate, animarum exquisita sollicitudine, et diligentia in iis, quae Divini cultus sunt, praelucere. Et quamquam nihil sit, quod graviter, Nostros oculos offendat, aut unitatem proscindat, aut mores, et vitam obnubilet; tamen, ut ad maximam Dei gloriam pax, quam eis dedimus, dum primum ipsos per Epistolam allocuti fuimus, magis magisque confirmetur, pietas erga Deum fiat ferventior; ac odor laudabilioris famae diffundatur, nonnulla statuere proposuimus.

1. Hujusce Nostrae Cathedrae, ac Nostri Capituli antiquitas, et maximus honor, (in quo semper habita fuere a priscis Ecclesiae Saeculis, nempe a Saeculo V. ineunte, ac gloria praesertim, qua

effloruit virtutibus, et cura Pastorali S. Gerardi, qui de Placentia peculiari Divinae Providentiae dispositione huc advenit Ann. MCXI, ut hanc Ecclesiam erudiret, illustraret, ac doctrina, sanctitate, et meritis redderet illustriorem) omnimodo postulant, ut qui Coetum Ecclesiasticum componunt, idipsum virtute cohonestent, et ornent. Capitulum Nostrum tribus Dignitatibus, Achidiacono, qui est Prima Dignitas post Pontificalem, Archipresbytero, uti Secunda, et Cantore, uti Tertia, necnon novem Canonicis Presbyteris, inter quos Canonicus Theologus, et Poenitentiarius annumerantur, quatuor Diaconis, et duobus Subdiaconis constat: Archipresbyter Animarum cura oneratur, cujus collatio licet libera, tamen juxta Tridentinum, nisi habito Concursu, provideri non potest, ac Digniori semper conferatur.

2. In Choro, in Ecclesia, in Processionibus, ac quibuslibet Sacris functionibus, Dignitates, et Canonici suis Insignibus, Rocheto scilicet, et Cappa majori, saltem in diebus Festis, et praecipue Solemnioribus, aliis vero diebus Almutia pro arbitrio utantur. Cum vero Solemnia Pontificio ritu persolventur, Dignitates Pluvialia, Canonici Presbyteri Planetas, Canonici vero Diaconalis, et Subdiaconalis Ordinis Dalmaticas relative, et Tunicellas, ut Ordinum distributio, ac distinctio saltem per ornamenta pateant, induant. Cum ita sunt vestiti Dignitates, et Canonici Presbyteri in scamno a sinistris Introeuntium templum, reliqui vero a dexteris sedeant.

3. Ad Primam Dignitatem celebrare spectat Solemnia in Festis, quae sunt Episcopi justa de causa impediti, ac aliis in Anno principalibus. Ejus est convocare Capitulum, hujusque vigili oculo negotia curare, Ecclesiae Cathedralis nito-

rem in Altaribus, et Supellectili invigilare. Ad ipsum pertinet, uti Presbyter, assistere Episcopo, quotiescumque Solemnia celebrat, vel iis interest.

4. Ad Archipresbyterum cui animarum cura est commissa, omnes solemnitates, quae Parochiales sunt, et in quibus Benedictiones adjunguntur, pertinent; ita etiam Solemnia celebrat in diei Nativitatis aurora, in die Purificationis, feria IV. Cinerum, et Sabbatis Sanctis ante Pascha, et ante Pentecosten.

5. Ad Cantorem vero spectat Chori disciplina. Ipse destinet Diaconos, Subdiaconos, et Clericos, qui quotidie, et diebus Festis, exceptis primae, et secundae Classis, Altari deserviant. Deputet Cantores Lamentationum in Majori Hebdomoda; aliis vero Festis observetur consuetudo. Denique designet, qui Lectiones in Choro cantet, Antiphonas, et Psalmos praeintonet, ac omnia curabit, quae ad Ordinem, et splendorem Chori pertinent. Circa Missas vero cum Cantu servetur, quod aut de jure, aut ex consuetudine firmum est. Horarium, quod consuetudine, et Nostris Edictis dispositum est, invariabile sit, nisi accedente rationabili causa ab Episcopo, aut ab Archidiacono cognoscenda, mutatio fieri oporteat. Hora Officii semel, et iterum cum aeris campanae denuncietur sono; ac tertia significata, post horae quadrantem Officii recitatio inchoabitur, quae omnia etiam in Dioecesi plene observentur.

6. Capellani hujus Ecclesiae Cathedralis juxta Statuta, et laudabiles Consuetudines, servitium praestent. In Choro, in Ecclesia, aliisque sacris functionibus Cotta, et Insignibus, quae habent, ornati conveniant; idemque in Ecclesiis Dioecesis respettive servari mandamus. In Capitularibus Conclusionibus suffragium, sive votum ad Canonicos

spectat. In alienationibus, si quae erunt faciendae, omnes sive Canonicos, sive Capellanos expedit esse consentientes, vel ex majori parte Capituli, servando semper Constitutionem Pianam, et Regni Leges, et fiant per secreta Suffragia. In aliis negotiis, quae bona massae communis respiciunt, Capellani per seipsos, aut in scriptis, possunt Canonicis, quae sibi videntur, insinuare, et si inauditi fuerint, ad Nos, aut ad Nostram Curiam recurrere poterunt.

7. Inservientes vero tam Cathedrali Ecclesiae, quam Ecclesiis in Civitate sub nomine Collegiatarum S. Michaelis, et Ss. Trinitatis, necnon in Ecclesis Diœcesis aggregati, juxta laudabiles Consuetudines, et Statuta suas partes adimpleant, ac per puncta defectus puniantur, ut servitio, meliori, quo par est modo, satisfiat.

8. Ad normam Brevis *Impensa*, ac Regalium Instructionum Generalium (1), Consulta Episcoporum Commissione, decisum fuit, Cleros Receptitios Cathedralium, aut Collegiatarum per Concursum providendos esse (2): volumus, atque mandamus ad amussim observari, libera tamen remanente aggregatione, electione, et praesentatione, si quas habeant, tum in Nostra Cathedrali tum in Ecclesiis, quae Collegiatae nuncupantur sub nomine S. Michaelis, et SS. Trinitatis. Aliter in posterum provisi, ut non Partecipantes habeantur.

9. Negotiis, aliisque statuendis Locus cogendi Capituli, ut mos est, Sacristia sit deputata; ad ipsius januam triduo Schedula antea affigatur, manu Secretarii descripta, indicans objectum peragendum. Quibus autem horis Divina Officia,

---

(1) *Ex* 18 *Novembris* 1822.
(2) *Ex* 13 *Mart.* 1830.

aut Missae celebrantur, aut Funera, comitia Capituli sint vetita; eaque post Completorium, nisi populus coactus sit ad aliquam sacram functionem exequendam, habenda decernimus. Eadem sit omnium Ecclesiarum hujusce Civitatis, et Dioecesis praxis observanda. Ita etiam in omnibus Ecclesiis servari volumus, paria vota dirimi a Superiore, alteri ex sententiis inhaerendo; majorem partem esse etiam unum supra Vocalium praesentium medietatem. Si vero de negotio, quod aliquem ex Vocalibus in primo, et secundo gradu sibi conjunctum vel domesticum afficiat, ab eo Coctu de voto ferendo ipse sese abstineat. Nulli sive de Capitulo, sive de Ecclesiis tam Civitatis, quam Dioecesis bona communis massae conducere liceat, nisi vota prius secreta rite fuerint exquisita, ac major pars consenserit. Quaecumque Capitulatio sit nulla, si ab unoquoque in loco Capituli non fuerit subscripta. Prohibere denique existimamus, testimoniales Litteras pro quocumque, aut adversus aliquem edere, nisi omnes sive de Capitulo, sive de Ecclesiis seu Civitatis, seu Dioecesis Capitulariter conventi per secreta vota propriam sententiam pronuntiaverint.

CAPUT IV.

DE PAROCHI OFFICIO, ET EJUS RESIDENTIA.

Parochi, de quorum ore populus Legem exquirit, et qui Angeli Testamenti praesertim appellantur, scientia, prudentia, sollicitudine, vigilantia, charitate, et vitae sanctitate praefulgeant, et Oves sibi commissas (onus Angelicis humeris formidandum), verbo, et exemplo nutriant,

et continuo pascant, scientes quasi rationem reddituri de Animabus suo regimini commissis, sanguis enim Illarum de eorum manibus exquiretur, et durissimum judicium cum iis, qui praesunt, fiet. Hinc praecipimus.

1. Omnes Parochi Civitatis, et Nostrae Dioecesis, qui partem hujus laboriosissimi muneris Nobiscum sunt sortiti, diligenter exequi nitantur, quae de Sacramentis tam in genere, quam in specie tradidimus, susceptoque oneri satisfaciant, et in celebratione Missarum, et in Sacramentorum administratione, necnon in Dominicis, et Festis diebus docendo ea, quae omnibus sunt ad salutem necessaria, et eis vitia, quae declinare, et virtutes, quas sectari oporteat, annuntiando, ut Coelestem Gloriam consequi possint, et valeant. Invigilent, si quos compererint in publico peccato implicatos in viam salutis, et justitiae reducere, nec unquam taceant, vel pro humana reverentia objurgare omittant, ne illorum perditio Parochis ipsis imputetur. Nulla interposita mora ad extreme laborantes Infirmos accedant, diuturnis aegritudinibus languentes visitent, ac alacri animo in quacumque temporis differentia, et temperie ad Sacramenta pervolent ministranda. Invigilent item, ne quis parvulus sine Baptismo, et adultus sine Poenitentia, Viatico, et Sacra Unctione decedat. In subsidium extremo agone laborantium opportune advocent alios Sacerdotes de bonis Ecclesiae Participantes, juxta Regales Dispositiones in novissimis Pactis Conventis contentas, et si quos repugnantes invenerint, Nos, vel Nostrum Vicarium Generalem admoneant, ut hujusmodi temeritate depressa, illico providere valeamus. Inquirant assidue in singularum Ovium vitam, et

mores; num odia, rixae, inimicitiae inter ipsas exardescant; num in contractibus illicita admittantur pacta; num audiantur blasphemiae; num in Ecclesiis irreligiositas, vel in foeminis immodestia appareat. Haec omnia investigare, et in Domino arguere, et increpare oportebit; et quae alibi sunt Ipsis injuncta, et praesertim in Cap. II., et III. primae Sessionis, servari denuo in Domino obsecramus.

2. Singuli habeant libros Parochiales, nempe Baptizatorum, Confirmatorum, Matrimonium contrahentium, Status Animarum, et Mortuorum. Formulae vero describendae in unoquoque libro assumentur ex Rit. Rom. in fine, quos Libros, et alios Suorum Praedecessorum custodiant in Ecclesiae Archivio, aut bene cautos in alio Scrinio ad hoc tantum in Secretario deputato, nullique legendos tradant, nisi ipsis praesentibus, atque inspicientibus, ut cujuscumque suspicionis auferatur occasio. Eosdem quolibet Anno in Sancta Visitatione, vel quoties a Nobis fuerint requisiti, exhibeant sub poenis arbitrio Nostro infligendis.

3. Quum Divino Praecepto mandatum sit omnibus Curatis Oves sibi commissas agnoscere, et Gregi suo advigilare, et praesto esse, ac male se gereret Parochus, qui Eum, mercenariorum more, desereret: ideo praecipimus omnibus Archipresbyteris, Parochis, et Oeconomis Curatis, ne ultra duos dies a Residentia suae Parochiae discedant, relicto Coadjutore, seu Vice-Parocho, qui occurrentibus necessitatibus consulat; nec extra Parochiam sub quovis praetextu commorari praesumant, nisi de Nostra Licentia in scriptis gratis concedenda, si erint ad alia Dioecesis Nostrae loca iter agressuri. Si vero extra Dioecesim, nunquam sine licentia id agant

sub poenis in S. C. T. contentis (1); non solum per Censuras, sed etiam per subtractionem proventuum Ecclesiae, quoniam pro temporis absentia fructus suos non facere, nec tuta conscientia sibi retinere possunt, sed in pauperum, et in ipsius Ecclesiae usus convertere debent. Nec Nostrum beneplacitum impertiemur tempore Adventus, et Quadragesimae, nisi praecisae necessitatis causa urgeat. Alii autem Sacerdotes, et Clerici a Dioecesi nullatenus egredi audeant, nisi Nostris commendentur litteris, ac de sua vita, et moribus testimoniales meruerint obtinere, et Manu Nostra, vel Nostri Vicarii Generalis firmatas, sigilloque Episcopali roboratas: si vero aliter attentare praesumpserint, gravi poena arbitraria punientur.

CAPUT V.

DE SEMINARIIS.

Quum ex Genesi (2) « *Sensus, et cogitatio humani cordis in malum prona sint ab adolescentia sua*, Divino consilio factum est, ut S. Synodus Trid. (3) enixe commendavit Episcopis, ut in singulis Cathedralibus Ecclesiis Seminaria erigantur, in quibus Clerici a teneris annis ad pietatem, et religionem informentur, et in Ecclesiasticis disciplinis instituantur. Hac certe de causa a primis Nostrae Episcopalis curae annis cordi fuit restauratio, et apertio Seminarii, quod jam Convictoribus ob temporum vicissitudines carebat.

(1) *Sess. XXIII. c.* 1.
(2) *Cap. VIII. v.* 21.
(3) *Sess. XXVII. c.* 18.

Nostris Edictis praesertim optimae spei Adolescentes ad Militiam Clericalem adscriptos vocavimus, e selectis variarum scientiarum Professoribus religiose commisimus, opportunasque Regulas, ad mores, et Instituti methodum rigorosam spectantes, accurate dedimus; quae Typis separatim pro majori captu Italico erunt idiomate evulgandae; necnon ad plenam observantiam volumus esse Illas, quae a Cl. Nostro Praedecessore D. Carolo Parlati, Typis editae fuere anno 1764.

CAPUT VI.

DE MONIALIBUS.

Ad Vos convertimur, Sacrae Virgines, Gregis Nostri Decus, et praedilecta Portio, Jesu Christi Sponsae, Lilia in horto conclusa, Columbae in foraminibns petrae, et in Mulieribus, quae ad Ostium Tabernaculi excubabant, ac in Virginibus, quae in Conclavi prope Salomonis Templum in assiduis precibus versabantur, praefiguratae. Vos optimam partem elegistis, Vos abdicatis saecularibus desideriis, et mundi illecebris, uni Deo placere, et inservire statuistis. Studete igitur dilectae in Christo Filiae rugam, omnemque maculam, si qua foret, quantumvis levem, a vestris Animabus eluere, et vestrum decorem virtutibus augere, praesertim ea, quae caeteras complectitur, obedientia, pro cujus majori merito, quae de Vobis sunt laudanda, tamquam Praecepta edicere pro Monasteriis sub titulo, tum S. Lucae hujusce Civitatis, tum S. Josephi Civitatis Aviliani proposuimus.

1. Quum Sanctimonialium Monasteria Episco-

porum Curae, sub obtestatione Divini Judicii, et interminitatione Maledictionis Æternae a Sacrosancta Synodo Tridentina sint commissa, strictissime jubemus, ut ea inviolata religiositate conserventur, nec ulla Monialis post Professionem extra Sacras Ædes pedem efferre audeat, nec alius cujuscumque gradus, sexus, et conditionis sine Nostra licentia in scriptis pedem sacrilego ausu inferre praesumat, sub poena Excomunicationis ipso facto incurrenda, et S. Sedi reservata, praeter poenas Nostro arbitrio infligendas Abbatissae, vel Vicariae, et aliis, quae id permittant, et sub iisdem poenis pueros, et puellas cujuscumque aetatis intra Clausuram introduci, et admitti omnino prohibemus ad formam S. C. Trid. (1).

2. Qui vero ob necessitatem, Nostram licentiam ad tres, aut ad sex menses renovandam Monasterii Septa ingredi obtinuerint, veluti Confessarii, Medici, Chirurgi, Fabri, aliique operarii ad Monialium servitium necessarii, et a Nobis cogniti, data facultate numquam abutantur, sed illam opportuno tempore adhibeant; nec qui habent licentiam ingredi pro uno servitio, ad aliud ingrediantur praestandum, quia licentia ultra officii sui opera non se extendit. Hi ad Ostium Monasterii a duabus ex senioribus Monialibus excepti, tramite recto, et per viam breviorem ad locum operis deducantur, praecedente campanulae signo, quo caeterae Moniales secedere tenentur, et completo opere, cui praedictae Moniales assistant, eadem via egrediantur, procul semper quavis devagatione per Monasterium, et a quacumque cum Monialibus familiaritate. Ingressus non sit ante Solis ortum, nec post occasum egressus; exceptis solum-

(1) *Sess. XXV. de Regul. et Mon. Cap. V.*

modo Medico, vel Chirurgo, cui noctis tempore, si gravis necessitas urgeat, ingredi permittimus, accenso tamen fanali cereo, et Abbatissa, vel Vicaria cum duabus Monialibus simul comitantibus, necnon Confessario, qui assistentiam in extremo agone laborantium, aut Infirmis ad administranda Sacramenta accersitus, recta cum Comitatricibus via, et absque diverticulo eat, redeatque, nec in alia Monasterii parte divagetur, etiam occasione visitandi alias Infirmas, quibus Sacramentorum administratio non est necessaria, sed solius Monialis infirmae Confessionem audiat, et interim Cellae janua aperta remaneat, et ambae Comitatrices ad ejusdem Cellae januam morentur, ita ut Confessarius, et Infirma ab eis commode cerni possint. Qui secus fecerint, eandem Excommunicationis poenam contra Violatores Clausurae latam, incurrant.

3. Clausurae janua sit duabus clavibus obserata, quarum una de die penes Janitricem, et de nocte, h. e. ab Angelicae Salutationis signo, penes Abbatissam asservetur; et altera apud Personam omni exceptione majorem, et a Nobis designatam, quae vigilantiam habeat Clausuram exterius custodiendi.

4. Nemo ad colloquendum cum Monialibus, aut cum aliis in Clausura degentibus sine Nostra, vel Nostri Vicarii Generalis in scriptis licentia, admittatur; exceptis tantum Consanguineis, et Affinibus in primo, vel in secundo gradu, modo colloquium habeatur extra dies Adventus, Quadragesimae, et Sacrae Concionis, quibus temporibus Collocutoria sint semper clausa sub poenis arbitrio Nostro reservatis; et modo non sit frequenter. Colloquia vero sint verecunda, sancta, et brevia, ut Christi Sponsas decet.

5. Quoties aliquid ad Clausuram attinens, casu contingerit, Abbatissa, vel Vicaria statim per litteras Nos faciat certiores, ut opportunas demus dispositiones.

6. Ad tollendam omnem cum externis communicationem, prohibemus cuilibet Sanctimoniali scribere, vel ad quempiam mittere Epistolas, nisi necessaria, aut justa de causa, et tunc permittente Abbatissa, cui tam litterae, quae mittuntur, quam quae veniunt, erunt patefaciendae.

7. Moniales Choro addictae Horas Canonicas devote, et cum pausa psallant; omnes vero Missae Sacrificio quotidie intersint, Sacramenta Poenitentiae, et Eucharistiae, juxta laudabiles consuetudines, frequenter suscipiant; orationem mentalem, et vocalem, conscientiae examen, jejunia, mortificationes, aliaque Pietatis exercitia non omittant, et a quibusvis profanis mentem avertant.

8. Ante oculos semper sit Votorum, et Regulae stricta observantia, et praesertim Voti paupertatis memores, nulla bona cujuscumque generis quomodolibet acquisita, tamquam propria retineant, sed omnia Abbatissae tradant, et in commune ponant; eorum vero, quorum usus Abbatissa permiserit, Statui Paupertatis conveniat; et comuni victu, et vestitu utantur, sub poena privationis vocis activae, et passivae, si aliter fiat. Abbatissae eadem poena imponatur, si quid circa ea innovet, vel innovari permiserit. Obedientia tandem, quae maximum Votorum est, et totius disciplinae Monasticae fundamentum, sit ita conspicua, ut omnia, quae in Deum praecipimus, alacri animo, et prompte exequantur.

9. Omnes Novitiae degant sub cura, et regimine Magistrae in particulari habitatione h. e. in Novitiatu, in quo praeter Magistram, nulla Pro-

fessa vitam ducat (1). Moniales, quae recipiunt Novitias, vel Puellas educandas in suis Cellis sint ipso jure privatae voce activa, et passiva, quoniam Illae non debent conversare cum aliis, nec dormire associatae (2).

10. Puellae educandae intra Monasterium habitent in loco separato tam a dormitorio Sanctimonialium, et Novitiarum, quam a loco, in quo ipsae Moniales operibus manualibus vacare solent. Utantur vestitu, qui virginali modestiae, et pudicitiae juxta Nostrum praescriptum conveniat. Quolibet semestri alimenta juxta solitum anticipate solvant in pecunia (3). Cum ad aetatem Vestitionis, aut Professionis pervenerint, et Monasticam vitam amplecti nolunt, aut non curent, inter Claustra morari nullatenus debent.

11. Cum necesse sit juxta Decretum C. T. (4) numerum Monialium praefigi, et quamvis in Synodo a Nostro Praedecessore Episcopo Cardosa statutum sit in Monasterio S. Lucae non amplius quam viginti inter Professas, Novitias, ac Monacas velatas, et non velatas esse non posse, tamen cum ejusdem reditus aucti sint, ac triceni aurei, ut plurimum requirantur pro qualibet, ex Sacr. Cong. Epis. (5), et in aliis Locis quinquageni, statuimus, ut numerus possit esse usque ad quin-

---

(1) *Sacr. Congr. Ep. et Regul. in Com.* 10 *Martii* 1563.

(2) *Sacr. Congr. Epis. et Reg. in Patavina* 21 *Jun.* 1605.

(3) *Sac. Cong. Epis. et Reg. in Dec. Dertonensi de die* 17 *Maii* 1607.

(4) *Sess. XXV. de Regul. et Monial.*

(5) *In Arim.* 26 *Mart.* 1602, *et in Aquen.* 17 *Septem. ejusdem anni.*

quaginta cum Novitiis , et Conversis duodecim, et non amplius. In Monasterio vero S. Josephi Aviliani , quo reditus tenues modo sunt , non amplius , quam triginta sint inter Professas , Novitias, et Conversas , quae non sint, plusquam octo pro Earum servitio .

12. Moniales praeter dotem Monacandae , nihil aliud per pactum recipere possunt; permittitur vero pro Ecclesiae usibus, vel Infirmaria, non autem alio titulo (1). Distincte etiam mandatur, ne occasione officiorum, sive antequam illa exercere incipiant, sive postquam illis perfunctae fuerint, ullos sumptus proprio, et peculiari earum , sed Monasterii nomine faciant, ut ex Clemente XI. habetur; idem statuitur cum Epistola ad Archiep. Neapolitanum (2) , et ad Nuncium Apostolicum in Civitate Neapolitana eodem mense , et anno , ut inviolabiliter observentur , mandamus.

13. Nulla Monialis in particulari potest, neque de licentia, ac dispensatione Superioris , habere peculium , seu quid aliud , de quo tamquam de re sibi propria pro libitu disponat , ut ex Trid. (3), et habetur expressum in Decret. Clementis VIII. (de Ref. Reg. incipiente *Nullus omnino*) ; sed omnia Abbatissae tradantur , Monasterioque incorporentur, ac de Superioris licentia, tantum uti potest in sui necessitate , aut commodo .

---

(1) *Sac. Cong. Episc. In Ulysponensi* 5 *Novembris* 1616.
(2) 26 *Junii* 1716.
(3) *Sess. XXV. cit.*

CAPUT VII.

DE ARCHIVIIS.

1. Tam in Nostra Cathedrali, quam in omnibus Ecclesiis Civitatis, et Dioecesis, necnon in Seminario, et in Sanctimonialium Monasteriis sit Archivium, et fideliter custodiatur, ita ut nemini unquam liceat sub poena Excommunicationis latae sententiae Nobis, Nostrisque Successoribus reservatae, quamlibet Scripturam extrahere, vel quovis modo penes se habere, obliterare, lacerare, vel igni tradere, aut aliis sub quocumque titulo, vel praetextu praebere. Sub eadem poena intra duos menses ab hujus Synodi dimissione, absque ulla exceptione, quidquid ad Archivium, Mensae, vel Curiae Episcopalis, aliorumque, ut dictum est, pertinet, restituere quisque teneatur. Miseranda res! Ob temporum indignitatem Actorum fata in diem dolemus, et una conquerimur jacturam irreparabilem tot, tantorumque Instrumentorum, et notitiam rerum a Nostris Majoribus gestarum frustra desiderari, non aliam ob causam, nisi quod conservatio, vel neglecta, vel oscitantibus, aut fraudolentis commendata fuit Custodibus. Ut autem hujusmodi querelis, et jacturis occasio in posterum non detur, hac inviolabili lege, et poenis supradictis, quod statuimus, iterum praecipimus, ac mandamus.

2. Nulla Scriptura, Processus, Liber etc., cujuscumque generis sit, originalis extrahatur ab Episcopali Archivio sine Nostra speciali licentia, quam nonnisi ex gravi causa concedemus, et cum debitis cautelis.

3. Ab Archiviis neque Autographa, nempe

Scripturae originales, neque Exemplaria vulgo *Copie* extrahantur, nisi de scientia, et consensu Archipresbyteri, et Archivarii, relicta in eodem Archivio memoria de Scripturarum acceptione. Archivario autem, seu Cancellario suffragiis Cleri electo die 31 Decembris cujusque Anni, ut ex Statutis Generalibus, consignentur Scripturae per Inventarium dupliciter peractum, ita ut quisque eorum suum habeat Exemplar.

Omnia tandem, et singula hujusce Nostrae Synodi Statuta, Supremo Sedis Apostolicae judicio, Sanctaeque Romanae Ecclesiae, quam uti omnium Ecclesiarum Matrem, et Magistram, Firmissimamque Columnam veritatis veneramur, Auctoritati subjicimus obsequentissime.

Nos Petrus Ignatius Episcopus Marsicensis, et Potentinus, ita definientes subscribimus.
Antonius Archipresbyter De Caniis.
Joannes Canonicus Savoja.
Matthaeus Canonicus Pietragalla.
Joseph Canonicus Guerreggiante.
Gerardus Poenitentiarius Pascale.
Cajetanus Canonicus Avigliano.
Bonaventura Theologus Perrucci.
Joseph Antonius Canonicus Ricciuti.
Bonaventura Canonicus Pietragalla.
Raphael Canonicus Grippo.
Scipio Canonicus Marchese.
Donatus Canonicus Tramutoli.
Ego Thomas Gagliardi Archipresbyter Ecclesiae Aviliani.
Ego Camillus Gaimarius Archipresbyter Ecclesiae Pincerni.
Ego Xaverius Perito Archipresbyter Ecclesiae Vineolae.

Ego Dominicus Antonius Passarelli Archipresbyter Ecclesiae Apriolae.

Ego Xaverius Valla Archipresbyter Baragiani.

Ego Ferdinandus Florio Archipresbyter Roti.

Ego Petrus Antonius Genovese Cantor Ecclesiae Avilianensis.

Ego Joseph de Donato Cantor Ecclesiae Apriolae.

Ego Aloysius a Laurentiana Lector Minister Provincialis Ordinis Reformatorum.

Ego Joannes Baptista Pietragalla Archipresbyteri Francisci Caroli Salvia Procurator.

Ego Vitus Cascia Ecclesiae Avilianensis Proc.

Ego Ferdinandus Mauro Ecclesiae Pincerni Proc.

Ego Vitus Sileo Ecclesiae Roti Procurator.

Ego Dominicus Losasso Procurator Ecclesiae Baragiani.

Ego Gerardus Postiglione Procurator Cleri Ecclesiae Vineolae.

Ego Bonaventura Caldarazzi Procurator Cleri Apriolae.

Matthaeus Canonicus Pietragalla
Secretarius.

ACTA
SYNODI POTENTINAE
AB EXCELLENTISSIMO, ET REVERENDIS.
Episcopo Domino,
D. PETRO IGNATIO MAROLDA
CONGREGATIONIS SS. REDEMPTORIS.
Diebus 25, 26, 27 Maii Anni 1834 coactae.

Excellentissimus ac Reverendissimus Dominus Episcopus Synodum celebraturus, Eam cum mobilium Festorum praeconio voluit primo annuntiatam, deinde Edicto sub die 6 Aprilis ejusdem anni in Cathedrali, ac in Matricibus Dioecesis Ecclesiis indici mandavit.

Die vero 22 Maii, Feria V., Praesul a Capitulo et Seminario comitatus Templum petiit, et servatis servandis, Missam legit de Spiritu Sancto in Ara majori, ut Sacrae Actioni assistentiam Paracleti impetraret. Die autem 24 Sabato harmonico omnium Ecclesiarum Civitatis campanarum sono ad laetitiam excitandam rursus enunciavit; atque post Completorium, coram Sanctissimo Sacramento exposito fuit persolutum Matutinum cum Laudibus sequentis diei Dominicae 1. post Pentecostem, Fest. SS. et Individ. Trinitatis.

Die ergo 25 Dominica, hora XII. Capitulum, et omnes de Urbe, et Dioecesi precedenti Edicto vocati in Cathedrali coacti, venerunt in Episcopium, unde Praesul Cappa, et Galero ornatus in

Templum, omnibus comitantibus per Januam Majorem se contulit. Aspersa dein aqua, prolixius oravit, et qui Sacra Ornamenta accipere debebant, se se ornarunt. In Segretario, Nonam cum cantu intonavit, ac omnia, quae in Pontificali praescripta sunt, adimplevit. Fuit ordinata Processio ad Aram principem, quo Episcopus venit, Missamque de Sanctissima Trinitate, Cujus Dies Festus recurrebat, incoavit, et successive peregit. Cum se Corpore, et Sanguine Domini saginasset, ac Divinum Panem Altaris Diacono, ac Subdiacono porrexisset, facta a Diacono confessione, cunctos, ut moris, absolvit, et continuo omnibus de Synodo Panem Coelestem praebuit, atque Missam perfecit. Depositis Sacris Vestibus accepit Pluviale rubeum, et gratiis de more relatis, fuit instituta Processio, ac Hymnum *Veni Creator Spiritus*, omnibus genuflexis, intonavit. Processio prodiit ad Ecclesiam Sancti Lucae Monialium, ubi decantata Antiphona *Salve Regina*, Episcopus, Mitra detracta, Orationem cantavit. Inde rediit Processio in Cathedralem, et Omnes sua loca petiere. Praesul vero sedit in Faldistorio; et paulo post Diaconus, qui a dextris erat, alta voce cantavit *Orate*, omnes genua flexerunt.

Tum unus ex Archipresbyteris, alta voce legit Orationis capita pro SS. D. N. Gregorio PP. XVI.: pro Episcopis: pro Serenissimo, Piissimo, Catholico, Rege Nostro *Ferdinando II.°*: pro augumento Christianae disciplinae: pro salutari Synodi successu: pro Cleri, et Populi in bene agendo perseverantia: pro Ministris Ecclesiae Cathedralis: pro perfecto Synodi Decretorum implemento.

Episcopus postea intonavit Antiphonam *Exaudi*, et decantatus fuit Psalmus *Salvum me fac Deus*,

et fuit Antiphona repetita. Praesul deposita Mitra dixit Orationem *Adsumus*, et aliam *Omnipotens*. Tum rursus genuflexis omnibus decantatae fuere Litaniae Sanctorum usque ad ℣. *Ut omnibus fidelibus defunctis* etc. inclusive. Tunc surgens Episcopus, Pastorali Baculo innixus ad Synodum conversus decantavit ℣. *Ut hanc praesentem Synodum* etc., denuo genua flexit, et completis Litaniis, Orationem dixit *Da Quaesumus*.

Praesul sedit in Faldistorio medius inter Solii Diaconos; ac Diaconus Altaris ad Manus osculum accessit, omnibus aliis persolutis, Evangelium decantavit. Quo decantato Episcopus genuflexus intonavit Hymnum *Veni Creator Spiritus*, et eo finito sedit; Mitraque accepta, Sermonem italico idiomate, ad faciliorem omnium captum, habuit; adductis pro themate verbis Psalmi (1) *Congregate Sanctos ejus, qui ordinant Testamentum ejus super Sacrificia*.

Sedente Episcopo, per Diaconum mandavit vocari eos, qui forsan querelas haberent proponendas, dicente Diacono: *Si quis habeat querelas, exeat, et dicat*.

His praemissis, Synodi Secretarius accessit, et facta debita reverentia, ait. *Excellentissime, et Reverendissime Pater, placetne Tibi Decreta aliqua promulgari?* Respondit Praesul: *Legatur Decretum de inchoatione Synodi, et alia similiter*. Tunc Secretarius recitavit hoc Decretum.

In nomine Sanctissimae, Individuae Trinitatis, Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen. Nos *Petrus Ignatius Marolda* Congregationis Sanctissimi Redemptoris, Dei, et S. Sedis Apostolicae gratia Episcopus Marsicensis, et Potentinus, ad majo-

(1) *XLIX*. v. 6.

rem Dei Omnipotentis gloriam, et Immaculatae Virginis Mariae, praecipuae Patronae Nostrae, cujus sub excelsae Assumptionis in Coelum invocatione hoc Templum caput gloriose extollit, et S. Gerardi, aliorumque SS. Patronorum, nostram Dioecesanam Synodum incipimus, et inceptam pronunciamus. Faxit ergo ipse Omnipotens Dominus pro sua Misericordia, precibusque accedentibus semper adorandae Dominae nostrae perpetue Virginis, eorumdem, et omnium Sanctorum; ut, quod humiliter petimus, lumen ad rem bene gerendam, quo muneri Nostro, ut par est, incumbamus, assequi mereamur.

DECRETUM DE MODO VIVENDI IN SYNODO.

Cum nihil tam utile sit Ecclesiae Dei, quam honestas Ministrorum ejus, quorum sicut virtutibus ornatur, ita eorum vitiis dehonestatur: cupientes Nos, ut ii sint Populo clariora exempli, et aedificationis quovis tempore argumenta, multo magis putamus, debere hoc sacro Synodi tempore cunctis praelucere virtutibus, et ne Actio tam insignis foedatur, decernimus, quod tum verbis, tum actionibus sive domi, sive in Civitate, seu in Templo, unusquisque reminiscatur finis, ad quem sacra Actio ordinatur, ad Dei scilicet Gloriam, Populi salutem, et Cleri reformationem. Absit ergo, ut aliquis a recta via aberret, ne indignationem Dei, et Nostram experiatur.

DECRETUM DE SYNODI OFFICIALIBUS.

Multos quidem hac Nostra Synodo requirente Ministros, ut cuncta, quae agenda sunt, recto

cum ordine suum sortiantur effectum, hos qui sequuntur, deligimus Officiales, qui muneri, quod eis defertur, modeste, atque integre explendo, vacent. Eligimus ergo

In Promotorem Synodi *Admodum Reverendum Can. D. Cajetanum Avigliano.*

In Secretarium Synodi *Admodum Reveren dum Can. D. Matthaeum Pietragalla.*

In Judices, si quae sint, querelarum *Admodum Reverendos Can. D. Josephum Guerreggiante, et Can. Poenitentiarium D. Gerardum Pascale in Sacra Theologia Licentiatum.*

In Notarios Synodi *Admodum Reverend. Can. D. Ægydium Scafarelli, et Can. D. Gerardum Antonium Guarino.*

In Praefectos disciplinae Synodi *Admodum Reverendos D. Bonaventuram Perrucci Canonicum Theologum, in Sacra Theologia Licentiatum, et Can. Diaconum D. Raphaelem Grippo.*

In Confessarios Cleri, durante Synodo cum facultatibus Nostris, etiam ex Capite Liceat *Admod. Rev. Can. Subdiaconum D. Scipionem Marchese, et Archipresbyterum Ecclesiae SS. Trinitatis.*

In Coerimoniarum Magistrum *Admodum Rever. D. Joannem Canonicum Savoja.*

In Synodi Cantores *Rever. D. Rochum Martorano, D. Paschalem Manta, D. Joannem Baptistam Pietragalla, D. Nicolaum Felicem Barbelli, et D. Michaelem Riviezzi.*

In Synodi Ostiarios *D. Vincentium Loreto, et D. Raphaelem Grippo.*

DECRETUM DE PRÆJUDICIO NON INFERENDO.

Quoniam multa sunt negotia peragenda, et numerus eorum non paucus, qui Synodo convenerunt,

et varia Ecclesiarum jura, quae discussione forsan indigent, adeoque vel aliquos stare, vel sedere, vel incedere, vel vocari, vel subscribere loco non suo, evenire potest; decernimus, quod nulli per locum, sessionem, praepositionem, postpositionem, vocationem, vel subscriptionem jus datur, vel praejudicium irrogatur; immo volumus unumquemque debere in jure suo absque ullo augmento, vel detrimento remanere.

DECRETUM DE NON DISCEDENDO.

Tametsi Edicto Encyclico Indictionis Synodi mulctandos jusserimus eos, qui non convenerint, vel si convenerint, et Ea non absoluta, discesserint; decernimus nunc eoipso a Divinis, qui abeunt, fore suspensos.

DECRETUM DE FIDEI PROFESSIONE.

Antequam ad edicendas Constitutiones gradum faciamus, Fidem Ipsam veluti Firmam Petram, super qua magni momenti Domum construere percupimus, et per quam viam ad ea, quae agenda sunt, sternimus, expresse profiteamur, necesse est. Omnes ergo quotquot huc convenerunt Dignitates, et Canonici Nostrae Cathedralis, Civitatis, et Dioecesis Archipresbyteri, Cantores, Vicarii Foranei, omnes, quibus Sacramentales Confessiones Fidelium excipere indulsimus, uniuscujusque Cleri Procuratores, omnesque alii palam profitebuntur juxta formulam Pianam, mandamus.

Lecto de Fidei Professione Decreto, Presbyter assistens detulit Reliquias Ligni S. Crucis. Antistite ergo genuflectente, universa Synodus genua flexit; et tunc Ipse alta voce Fidem professus fuit, juxta praelaudatam formulam: quod et omnes fecerunt. Antistite sedente, omnes bini accedentes

jurarunt per Sancta Dei Evangelia, et S. Crucis vivificum Lignum reverenter fuere osculati.

Hac actione expleta, Promotor Synodi accessit, et institit.

Excellentissime, ac Reverendis. Pater, quoniam per Edictum relaxatum, et in Ecclesiis tum Cathedrali, tum Matricibus Dioecesis affixum, omnibus, qui in Synodo convenire tenentur, fuit mandatum, ut in Ea intervenirent; ac ut contumaces notentur, et successive puniantur, Ego Cajetanus Avigliano *hujus S. Ecclesiae Canonicus, Synodi Promotor, humiliter peto eorum vocationem decerni, et contumaces puniri omni meliori modo.*

Praesul respondit « *Vocentur, et successive puniantur.*

Tunc Secretarius recitavit Decretum de vocatione omnium.

Omnes per Edictum vocatos, per Synodi Secretarium vocari nunc decernimus; utque singuli vocati, surgentes, *adsum* respondeant, mandamus.

1. Reverendissimus Dominus Sacrae Theologiae Doctor, et Magister Dominicus Di Gese Vicarius Generalis.
2. Admodum Rev. D. in Sacra Theologia Licentiatus Aloysius Savoja Archidiaconus, Prima Dignitas (aegrotat).
3. Admodum Rev. D. Antonius De Caniis Archipresbyter, Secunda Dignitas cum Animarum Cura.
4. U. J. D. Admodum Rev. D. Emmanuel Viggiano Cantor, Tertia Dignitas, (aegrotat).
5. Admodum Rev. D. Vincentius Can. Cortese Decanus (aegrotat).

6. Admodum Rev. D. Joannes Can. Savoja Coerimoniarum Magister.
7. Admodum Rev. D. Matthaeus Can. Pietragalla Cancellarius Episcopalis.
8. Admodum Rev. D. Joseph Can. Guerreggiante.
9. Admodum Rev. D. Ægidius Can. Scafarelli.
10. Admodum Rev. D. Gerardus Can. Pascale Poenitentiarius, Licentiatus in Sacra Theologia.
11. Admodum Rev. D. Cajetanus Can. Avigliano.
12. Admodum Rev. D. Bonaventura Can. Perrucci Theologus, in Sacra Theologia Licentiatus.
13. Admodum Rev. D. Gerardus Antonius Can. Guarino, Praefectus Novitiorum.
14. Admodum Rev. D. Joseph Antonius Can. Ricciuti.
15. Admodum Rev. D. Bonaventura Can. Pietragalla.
16. Admodum Rev. D. Raphael Can. Grippo.

} Ordinis Diacon.

Quartus Canonicatus Diaconalis vacat.

17. Admodum Rev. D. Scipio Can. Marchese.
18. Admodum Rev. D. Donatus Can. Tramutoli.

} Ordinis Subdiac.

19. Reverendus D. Vincentius Loreto, Capellanus.
20. Reverendus D. Paschalis Manta, idem.
21. Reverendus D. Rochus Martorano, idem.
22. Reverendus D. Joannes Baptista Pietragalla, idem.
23. Reverendus D. Nicolaus Felix Barbelli, idem.
24. Reverendus D. Michael Riviezzo, idem.
25. Reverendus D. Raphael Grippo, idem.
26. Admodum Rev. D. Franciscus Riviello Ar-

chipresbyter Ecclesiae S. Michaelis Archangeli.

27. Reverendus D. Angelus Felix Attaria.
28. Admodum Rev. Sacrae Theologiae Magister D. Franciscus Xaverius Aquino Ecclesiae SS. Trinitatis Archipresbyter (aegrotat).
29. Reverendus D. Cajetanus di Stefano.
30. Reverendus D. Andreas Molinaro.

AVILIANI.

31. Admodum Rev. D. Thomas Gagliardi, Archipresbyter Curatus.
32. Admodum Rev. D. Petrus Antonius Genovese Cantor.
33. Reverendus D. Vitus Carriero.
34. Reverendus D. Leonardus Nardozza.
35. Reverendus D. Vitus Summa.
36. Reverendus D. Xaverius Labella.
37. Reverendus D. Joannes Baptista Laguardia Vicarius Foraneus.
38. Reverendus D. Raphael Vellusi.
39. Reverendus D. Marcus Sabia.
40. Reverendus D. Vitus Cascia procuratorio nomine Cleri Aviliani.

PINCERNI.

41. Admodum Rev. D. Camillus Gaimari, Archipresbyter Curatus.
42. Admodum Rev. D. Dominicus Molinaro, Cantor.
43. Reverendus D. Felix Cappiello.
44. Reverendus D. Dominicus Mancini.
45. Reverendus D. Nicolaus Caivano.
46. Reverendus D. Cajetanus Venetucci.
47. Reverendus D. Nicolaus Tarulli.
48. Reverendus D. Ferdinandus Mauro procuratorio nomine Cleri Pincerni.

VINEOLAE.

49. Admodum Rev. D. Xaverius Perito, Archipresb. Curatus.
50. Admodum Rev. D. Seraphinus Olita, Cantor (Abest, quia Muri Vicarius Generalis).
51. Rev. D. Joannes Baptista Vista, Decanus.
52. Rev. D. Michael Albano.
53. Rev. D. Antonius Postiglione Vic. Foraneus.
54. Rev. D. Aloysius Cortese.
55. Rev. D. Gerardus Postiglione procuratorio nomine Cleri Vineolen.

TITI.

56. Admodum Rev. D. Carolus Franciscus Salvia', Archipresb. Curatus.
57. Admodum Rev. D. Antonius Salvia, Cantor.

APRIOLAE.

58. Admodum Rev. D. Dominicus Antonius Passarelli, Archipresb. Curatus.
59. Admodum Rev. D. Joseph de Donato, Cantor.
60. Rev. D. Bonaventura Caldarazzi, Vicarius Foraneus, et procuratorio nomine Cleri Apriolae.

BARAGIANI.

61. Admodum Rev. D. Xaverius Valla, Archipr. Curatus.
62. Admodum Rev. D. Dominicus Matturri, Cant.
63. Rev. D. Nicolaus Margiotta, Pro-Vicarius Foraneus.

ROTI.

64. Admodum Rev. D. Ferdinandus Florio Archipr. Curatus.

65. Rev. D. Felix Angiolillo.
66. Rev. D. Paschalis Labriola.
67. Rev. U. J. D. D. Gerardus Pisanti.

Cantoratus vacat.

Sequuta ejusmodi vocatione, Promotor institit. *Excellentissime, et Reverendissime Pater, cum nonnulli ex his, qui convenire Synodum tenebantur, a conveniendo defecerint*, ego Cajetanus Canonicus Avigliano, *Synodi Promotor, reverenter insto, eos incursos declarari in poenas Edicto comminatas, omni meliori modo.*

Praesul respondit: *Declarentur incursi, adeoque mulctentur.*

Tunc Secretarius legit Decretum in contumaces.

Ne impunes abeant contumaces, qui copiam sui in Synodo facere tenebantur, decernimus, quod declarentur incursi in poenam Edicto contentam, et juxta eam puniantur.

Deinde Promotor rursus accedens petiit « *Excellentissime, ac Reverendissime Pater, cum hora adeo tarda sit, ut Constitutionibus evulgandis tempus non suppetat: idcirco* ego Cajetanus Canonicus Avigliano, *Synodi Promotor, reverenter peto, praescribi horam continuationis Sessionis, ut omnes huc revertantur, eas audituri, omni meliori modo.*

Respondit Antistes: *Annuimus, et legatur Decretum.*

Secretarius continuo recitavit sequens Decretum de continuanda Sessione.

Cum hora tarda sit, adeoque Constitutionum evulgatio fieri commode non possit, decernimus, quod quicumque Synodo convenire tenentur, hora XXI. huc redeant eas audituri sub poena Suspen-

sionis a Divinis eoipso incurrendae, Nobis reservatae, et interim Omnes in pace ad hospitia, qua par est modestia, abeant.

Tunc Excellentissimus, et Reverendissimus Dominus benedicens Synodo, Sacra Indumenta deposuit, Cappam reassumpsit, et cum consueto Comitatu hora 17 cum dimidio repetiit Palatium Episcopale.

CONTINUATIO SESSIONIS EJUSDEM DIEI 25 MAJI 1834, HORA XXI.

Hora vigesimaprima Praesul Cappa contectus, Capitulo, et Seminario comitantibus venit in Templum; et Oratione praemissa, interfuit Vesperis cum universa Synodo; et Completorii recitatione pendente, Sacra Indumenta accepit, prout fecerunt omnes de Capitulo, ac Ministri Libri, Candelae, Mitrae, et Baculi. Venit inde ad Faldistorium, et Diaconus ab Ejus dextris intonavit « *Orate* ».

Tunc omnes genua flexerunt, et idem Archipresbyter Capita Orationis lenta sonoraque voce, ut hoc mane factum erat, instillavit. Ea finita, Antistes stans sine Mitra dixit Orationem, *Adsumus*, et sequentem; ac genuflexus Hymnum Spiritus Sancti intonavit, et eo absoluto, sedit. Tunc ad Eum Promotor venit, ac petiit: *Excellentissime, ac Reverendissime Pater, quoniam hoc mane Decretum fuit hodie promulgandas Synodi Constitutiones; idcirco* ego Cajetanus Canonicus Avigliano, *Synodi Promotor, reverenter peto Earum decerni publicationem.*

Tunc Praesul respondit « *Legantur.*

Dominus Vicarius Generalis comitatus a Canonico Caerimoniario attulit Librum Constitutionum Excellentissimo Domino cum debitis osculis; eumque Antistes tradidit Canonico a Secretis Synodi, qui

legit Constitutiones Primae Sessionis : eaque finita, Promotor petiit absentes notari, et puniri, ut mandatum fuit. Praeterea institit praescribi horam crastina die conveniendi, et suffragia decerni Animabus decessorum Pastorum, et omnium de Clero Urbano, et Foraneo Defunctorum.

Praesul dixit « *Annuimus* » et Secretarius legit Decretum.

DECRETUM CONTINUATIONIS SYNODI.

Qui Synodo hodie convenire neglexerunt, per Generalem Vicarium Nostrum juxta Decretum hoc mane latum, puniantur. Qui adsunt in pace recedant, huc crastina die, Domino benedicente, reversuri, hora XIII., ut in primis Antistitum, qui in hac Cathedra Nos praecesserunt, et omnium Civitatis et Dioecesis Sacerdotum Animabus suffragium cum solemni Missa faciamus; et successive ad Constitutionum secundae Sessionis evulgationem procedamus : omnes interim in sua hospitia redeant.

Data Benedictione, omnes dimissi hora 23. cum dimidio discesserunt. Excellentissimus ac Reverendissimus Dominus reassumpta Cappa, cum eodem, quo accesserat, Comitatu Domum repetiit.

SESSIO II.

DIE 26 MAII 1834.

Hora XIII., Episcopus comitatus a Capitulo, et Seminario Cappa contectus in Templum perrexit; et aqua aspersa, oravit, et interim omnes de Collegio Capituli nigra indumenta juxta eorum Ordinem induerunt: et Praesul in Sede Ornamenta pretiosa nigri coloris pro solemni Missa peragenda, per Altaris Ministros exhibita, induit : venit ad Aram, Missam inchoavit, atque complevit : post

eam reversus in Solium, Casulam exuit, aliaque, et assumpto pluviali nigro, et strato panno in plano Capellae, nigri pariter coloris, fuit modulatum Responsorium *Libera me Domine*, aqua illum aspersit, thurificavit, et Orationem decantavit. Absoluta isthac actione, deposito nigro Pluviali, induit rubrum, venitque in Faldistorium inferius; et tunc Diaconus enunciavit omnibus « *Orate* ». Omnes genua flexerunt, et idem Archipresbyter puncta Orationis instillavit. Ea finita, unus ex Canonicis Subdiaconis accessit, et praeintonavit Pontifici Antiphonam «*Propitius esto*» quam Ille detracta Mitra intonavit: ea decantata per Cantores, Pontifex, et cuncti consederunt, et alternatim Psalmum « *Deus venerunt gentes* » concinuerunt. Quo terminato, cantavit Praesul Orationem «*Nostrorum*» et seq.; quibus completis, sedens in Faldistorio admisit ad manus osculum Diaconum Altaris, imposuit incensum in thuribulum, benedixit Diacono, qui accepta benedictione, Evangelium decantavit, cujus Librum Praesul osculatus fuit, et per Presbyterum adsistentem fuit thurificatus. Omnibus genuflexis, Praesul stans intonavit *Veni Creator Spiritus*, et postea genua flexit, donec primus versus per Chorum fuit modulatus. Finito Hymno Pontifex, omnesque consederunt.

Post haec D. Vicarius Generalis osculata Pontificis manu, habuit ex Pulpito latinam, elegantemque ad Synodum Orationem.

Deinde Promotor instituit. *Excellentissime ac Reverendissime Pater, Cautum est Sacri Concilii Tridentini Decreto eligendos in Synodo Examinatores doctrina, et integritate idoneos, qui mores, et scientiam perscrutentur eorum, quibus Parochiales Ecclesiae sunt conferendae. Idcirco* ego Cajetanus Canonicus Avigliano, *Synodi*

Promotor , reverenter peto eos deligi, qui deinde praestito ad Sancta Dei Evangelia juramento de munere fideliter implendo , id spondeant , omni meliori modo.

Praesul respondit « *Legatur Nota delectorum Synodi Examinatorum.* Secretarius legit.

In Examinatores Synodicos qui praeficiendorum Paroecialibus Ecclesiis examen faciant , juxta Decretum Sac. Conc. Trid. quorum munus ad aliam usque Synodum perduret ; hos qui subnectuntur, deligimus ; et eorum nomina in Actis recensenda decernimus. Sunt autem

1. Reverendissimus Dominus Dominicus Di Gese Sacrae Theologiae Doctor, et Magister, Civis S. Archangeli , Dioec. Anglonen. et Tursien. Noster in Spiritualibus, et Temporalibus Vicarius Generalis.
2. Admodum Rev. D. in Sacra Theologia Licentiatus Aloysius Savoja Archidiaconus , Prima Dignitas .
3. Admodum Rev. D. Antonius De Caniis Archipresbyter , Secunda Dignitas cum Animarum Cura.
4. Admodum Rev. D. Ægidius Can. Scafarelli.
5. Admodum Rev. D. Gerardus Can. Pascale Poenitentiarius , Licentiatus in Sacra Theologia .
6. Admodum Rev. D. Cajetanus Can. Avigliano.
7. Admodum Rev. D. Bonaventura Can. Perrucci Theologus , in Sacra Theologia Licentiatus.
8. Admodum Rev. D. Scipio Marchese Subdiac. Ordinis Can. in Nostro Seminario Professor.

Ex Ecclesiis Civitatis.

9. Admodum Rev. Sacrae Theologiae Magister

D. Franciscus Xaverius Aquino Ecclesiae SS. Trinitatis Archipresbyter.

10. Admodum Rev. D. Franciscus Riviello Archipresbyter Ecclesiae S. Michaelis Archangeli.

Ex Ecclesiis Dioecesis.

11. Admodum Rev. D. Thomas Gagliardi, Archipresbyter Ecclesiae Aviliani.
12. Admodum Rev. D. Camillus Gaimari, Archipresbyter Ecclesiae Pincerni.
13. Admodum Rev. D. Carolus Franciscus Salvia, Archipresb. Ecclesiae Titi.
14. Admodum Rev. D. Dominicus Antonius Passarelli, Archipresb. Ecclesiae Apriolae.
15. Admodum Rev. D. Gerardus Pisanti Ecclesiae Roti U. J. Doctor.
16. Admodum Rev. D. Petrus Antonius Genovese Cantor Ecclesiae Aviliani, in Nostro Seminario Professor.
17. Rev. D. Antonius Postiglione, actualis Rector Nostri Seminarii, et Vineolae Vic. Foraneus.
18. Reverendus D. Vitus Summa Aviliani.
19. Reverendus D. Felix Cappiello Pincerni.

Ex Regularibus

20. Admodum Rev. Lector F. Aloysius a Laurentiana, Minister Provincialis Ordinis Minorum Reformatorum.
21. Rev. Lector F. Joannes Franciscus a Cajano, ejusdem Ordinis Diffinitor.

Tunc Excellentissimus ac Reverendissimus Dominus ad Capitulum conversus dixit « *Placentne Vobis?* — Et omnes de Synodo responderunt » *Placent, placent.* — Inde Promotor instititit.

Excellentissime ac Reverendissime Pater, Sac. Conc. Trid. Constitutione cavetur, ut Exami-

natores in Synodo delecti jurisjurandi religione interjecta, jurent de munere suo fideliter exercendo. Ideo ego Cajetanus Canonicus Avigliano, *Synodi Promotor, reverenter peto electos praesentes ad jurandum vocari, omni meliori modo.*

Cumque Excellentissimus ac Reverendissimus Episcopus vocasset Eos; tunc accesserunt praesentes ad juramentum praestandum, scilicet 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, et in Manibus Excellentissimi ac Reverendissimi Domini sub his verbis jurarunt. *Ego N. N. Examinator Synodalis spondeo, et juro me munus meum fideliter gesturum; sic me Deus adjuvet, et haec Sancta Dei Evangelia.* His habitis, Promotor petiit.

Excellentissime ac Reverendissime Pater, Con. Trid. Sanctione mandatur in Synodo eligi debere Judices, quibus caussae a S. Sede Apostolica delegentur. Ideo ego Cajetanus Canonicus Avigliano, *Synodi Promotor, reverenter insto, ad eorum delectionem procedi.*

Excellentissimus ac Reverendissimus Dominus pronunciavit » *Legatur nota Judicum Synodi* » Tunc Secretarius eos ex scripto nominavit.

1. U. J. D. Admodum Rev. D. Emmanuel Viggiano Cantor, Tertia Dignitas.
2. Admodum Rev. D. Joannes Can. Savoja, Coerimoniarum Magister.
3. Admodum Rev. D. Matthaeus Can. Pietragalla, Nostrae Episcopalis Curiae Cancellarius.
4. Admodum Rev. D. Joseph Can. Guerreggiante.
5. Admodum Rev. D. Gerardus Antonius Can. Guarino.
6. Admodum Rever. D. Seraphinus Olita U. J. Doctor, Cantor in Ecclesia Vineolae, in Dioecesi Murana actu Vicarius Generalis.

7. Admodum Rev. D. Dominicus Molinaro, Cantor in Ecclesia Pincerni.
8. Admodum Rev. D. Antonius Salvia, Cantor in Ecclesia Titi.
9. Reverendus D. Nicolaus Caivano, Pincerni Vicarius Foraneus.
10. Reverendus D. Vitus Carriero Eccl. Aviliani.
11. Reverendus D. Joannes Baptista Laguardia, Eccl. Aviliani Vicarius Foraneus.
12. Rev. D. Michael Albano, Eccles. Vineolae Pro-Vicarius Foraneus.

Deinde Promotor accedens institit » *Excellentissime ac Reverendissime Pater, in Synodo eligendi sunt testes aetate, moribus, zelo praestantes, qui Ecclesiasticae, et Christianae Disciplinae invigilent. Ideo ego* Cajetanus Canonicus Avigliano *Synodi Promotor, reverenter peto eos deligi, omni meliori modo.*

Praesul respondit » *Elegimus, eorumque nomina rationabiles ob caussas reticemus* » Tum Promotor » *Excellentissime ac Reverendissime Pater, quoniam hesterna die Constitutionum Synodicarum evulgationem hoc mane prosequendam fore, decretum fuit: ideo ego* Cajetanus Canonicus Avigliano, *Synodi Promotor, reverenter peto demandari publicationem perscriptarum pro secunda die, omni meliori modo.*

Tunc allato Libro per Dominum Vicarium Generalem, qui illum Pontifici cum osculo Manus praesentavit, ipsumque Antistes tradidit Secretario, qui legit Constitutiones Secundae Sessionis.

Tunc quia hora tarda erat, Promotor juxta morem petiit punitionem absentium, perscriptionem horae vespertinae pro complemento Sessionis, et dimissionem: quae omnia ubi Praesul mandasset,

data Benedictione, Sacra deposuit Ornamenta, et Cappa indutus cum consueto Comitatu Episcopium repetiit.

CONTINUATIO SESSIONIS EJUSDEM DIEI.

Hora XXI. comitatus Antistes, ut heri, Templum petiit, et alia persolvit. Accepit paramenta rubra, et descendit ad Faldistorium, per Diaconum fuit enunciata Oratio hac voce *Orate*, et Archipraesbyter suggessit capita Orationis. Postea Promotor petiit lectionem Constitutionum, quam Praesul fieri demandavit. Per Dominum Vicarium Generalem fuit liber de more praesentatus, quem tradidit Secretario, et legit quae mane remanserant usque ad finem secundae Sessionis. Tunc repetita fuit ut heri petitio punitionis absentium, perscriptionis horae cras conveniendi, et dimissionis praesentium. Pontifex decrevit puniri absentes, et omnes cras hora XIII. huc redituros, et potissimum proposuit Missam solemniter pro gratiarum actione peragere: et demum omnibus licere ad hospitia reverti. Ipse vero benedixit Synodum, Sacris Vestibus exutus et Cappa reinduta, cum solito Comitatu in Domum rediit.

SESSIO TERTIA

HABITA DIE 27 MAII 1834.

Hora XIII. Antistes cum consueto comitatu venit in Templum omnia juxta solitum adimplevit; intonavit in Sede Nonam; interim preces ad Missam legit, accepit, ut moris est, Sacra Paramenta, et Orationem cantavit. Tum dimisit Pluvialem, et tunicella, dalmatica, et aliis ad Aram ornatus venit, Missamque pro gratiarum actione

ob Synodum feliciter prosecutam perfecit. Finita Missa deposuit ejus Paramenta, et accepto Pluviali rubro, gratiisque relatis, venit ad Faldistorium. Heic Diaconus intonavit » *Orate* » et tunc omnes genuflexi orarunt, Capita orationis suggerente Archipresbytero, qua finita, Subdiaconus Canonicus praeintonavit Episcopo antiphona » *Exaudi* » inde Psalmus » *Salvum fac Deus* » fuit decantatus, et repetita Antiphona Praesul Orationes cantavit. A Diacono Evangelium fuit annuntiatum, quo osculato, et dein Episcopus thurificatus intonavit Hymnum » *Veni Creator Spiritus* » quo finito, Archipresbyter Civitatis Aviliani instituit eleganti stylo latino idiomate contextam Orationem, eaque completa, Praesul dixit sermonem « *Venerabiles Fratres*.

Promotor vero accedens petiit » *Excellentissime ac Reverendissime Pater, quoniam, Constitutiones tertiae Sessionis legendae supersunt ego* Cajetanus Canonicus Avigliano, *Promotor Synodi, reverenter peto Earum demandari devulgationem, omni meliori modo* » Antistes respondit » *Legantur* » Librum accepit a D. Vicario Generali Secretario tradidit, et Eas legit.

Cum hora tardior esset, Promotore instante, fuit decreta absentium mulctatio, horae continuationis Synodi, scilicet XXI, praescriptio, et praesentium dimissio. Et data Benedictione, depositis Ornamentis, Antistes, resumpta Cappa, comitantibus Capitulo, et Seminario, in Episcopium revertit.

CONTINUATIO III. SESSIONIS.

Hora praescripta, quae fuit XXI, Antistes venit in Cathedrali, et omnibus absolutis, ut in praeteritis diebus, Promotor instititit.

Excellentissime, ac Reverendissime Pater, nonnullae cum supersint evulgandae Synodi Constitutiones, *ego* Canonicus Avigliano *illius Promotor, humiliter peto, earum lectionem perfici* » Praesul respondit » *Legantur* » Librum a Domino Vicario Generali accepit, et Secretario tradidit, qui eas usque ad finem legit. Finita lectione, Episcopus ad Synodum conversus inquit » *Venerabiles Fratres amplectimini haec omnia? et placentne vobis?*

Universa Synodus, respondit » *Amplectimur*, *et Placent*, *Placent*.

Tunc Praesul dixit Orationem » *Nulla est Domine* » et praeintonante Canonico Subdiacono Hymnum » *Te Deum laudamus* » illo decantato, addidit Orationes de gratiarum actione.

Deinde Praesul osculum Pacis praebuit Domino Vicario Generali, postea Presbytero assistenti, qui pacem dedit omnibus de Capitulo; successive Archipresbytero Ecclesiae Aviliani, qui eam dedit caeteris Archipresbyteris; demum antiquiori ex conventis de Civitate et Dioecesi, qui Illam reliquis cunctis dederunt.

Tunc Excellentissimus, ac Reverendissimus Dominus Synodum subscripsit, et post Eum omnes Dignitates, Canonici, Archipresbyteri, et alii quibus competebat.

Tunc Promotor institit » *Excellentissime*, *ac Revendissime Pater*, *ad majorem Dei laudem universa Synodus plaudens Decreta subscripsit*, *ego igitur illius Promotor reverenter peto Decretum conclusionis*, *et dimissionis* » Praesul respondit » *Legatur Decretum Conclusionis*, *et Dimissionis* » Secretarius legit.

Ad laudem Dei Omnipotentis, Beatissimae Virginis Mariae sine macula Conceptae, ac in Coelum gloriose Assumptae, et S. Gerardi, aliorumque

Sanctorum Patronorum, Synodum decernimus absolutam, atque dimissam, adeoque omnibus domum suam repetendi licentiam facimus. Omnes nihilominus, quantum possumus, hortamur, ut quae hac in Synodo decreta sunt, tali pacto studeant fideliter, et ad amussim exequi, ut omnis Populus Cleri sanctitatem demiratus ab eo Divini honoris, et morum honestatis, et Christianae charitatis exempla accipiat. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.

Tunc Pontifex intonavit « *Sit nomen Domini etc.* et Synodo benedixit. Diaconus vero, qui a dextris Ejus erat, cum cantu dixit » *Recedamus in pace*, et Universa Synodus respondit. « *Jn nomine J. C. Amen.*

Ante discessionem, Episcopo, et Synodo remanente, Notarii subscripsere. — Ille mandavit mihi *Ægydio Can. Scafarelli* Notario, et Collegae Connotario *Canonico Gerardo Antonio Guarino.* Nos ambo, ut ad futuram memoriam omnium hujusmodi publicum faceremus actum, eumque fecimus, atque publicavimus in ipsa Cathedrali Ecclesia, sub titulo S. Gerardi, die postrema Synodi XXVII. Maji 1834, SS. Domini Nostri Gregorii Papae XVI. Anno IV., Praesulatus autem Excellentissimi, ac Reverendis. Domini Petri Ignatii Marolda Congregationis SS. Redemptoris, Episcopi Marsicensis et Potentini, Anno XIII., praesentibus pro Testibus, Excellentissimo Equite D. Ferdinando Gaetani hujus Provinciae Lucaniae Praefecto, seu *Intendente*; Equite D. Joanne Baptista Arena ejusdem Provinciae armorum jussum Tenente, seu *Comandante*; D. Carolo Arienzale Chiarizia Regis Procuratore Generali; et D. Ægydio Sarli Marchionis Loffredo Ablegato, aliisque.

DISCORSO PASTORALE

FATTO

DALL' ECCELLENTISSIMO, E REVERENDISSIMO

VESCOVO

nel dì 25 Maggio 1834.

AL SUO SINODO DI POTENZA.

Congregate Sanctos ejus, qui ordinant
Testamentum Ejus super Sacrificia.
Psalm. 49 v. 6.

È venuto alla fine il tempo desiderato: sono già compiuti i Nostri voti: dopo il giro di dodici anni era necessario, che si ravvivasse lo splendore di questa Nostra Chiesa, e tanti si scuotessero da un certo letargo, in cui a causa della infelicità de' tempi erano immersi. Potevasi quasi dire avverato ciocchè il Profeta Geremia aveva predetto « *Lugebit terra, et herba omnis regionis siccabitur propter malitiam habitantium in ea* ». Sembrava, che per poco non dicesse il Padre Celeste: *Reliqui Domum meam; dimisi haereditatem meam*

**

in manu inimicorum ejus. Ma donde un tanto male? Lo stesso S. Profeta (1) ce ne fa conoscere la causa, e l'origine, dicendo, che molti Pastori hanno distrutta la Vigna del Signore; calpestarono la sua parte preziosa, e ridussero la sua porzione più desiderabile in un deserto di solitudine, ed in una quasi totale desolazione.

Benchè fra lo spazio di tanti anni non avessimo lasciato mezzo intentato per ristorare, giusta la Nostra debolezza, la Casa di Dio, per togliere dalle mani nemiche la sua eredità, e riordinare ciocchè era disordinato; pure non era contento il Nostro spirito, ed una voce continua ci diceva al cuore « *Congregate Sanctos Ejus, qui ordinant Testamentum Ejus super Sacrificia* ». Voi sì, che ci fate corona, Voi, che quì siete congregati nel Nome del Signore, e nel Suo S. Spirito per più tempo invocato, Voi siete i Suoi Santi. Santi pel Divino Carattere, che indossate; Santi, perchè Domestici di DIO, e Suoi Ministri; Santi, perchè cooperatori nell' edificare il Suo mistico Corpo; Santi, perchè Sacrificatori dell' Agnello Immacolato G. C., e veri mediatori fra DIO, e gli uomini. Voi dovevamo insieme unire, e congregare, affinchè, come tanti Neemia, eccitati a rialzare le mura della Città Santa, ed a richiamare del Suo Tempio il perfetto decoro, potessivo riordinare il Suo Testamento nella Santità del Suo Sacrifizio, con immolare le ostie, e le vittime de' vostri cuori, nonchè de' Fedeli, tra le fiamme della Santa Carità. A voi spetta ordinare, ossia coll' esatta vostra osservanza rinnovare quanto da DIO è stato disposto, e G. C. ha comandato alla Sua Chiesa, onde la Sua Santa Legge, che

---

(1) *C. XII.*

è il Suo Testamento, possa essere del pubblico costume lo spirito, e la norma. A Voi dunque diciamo coll' Apostolo Paolo, e per quanto abbiamo di forza v' inculchiamo « *Renovamini Spiritu mentis vestrae* (1) » onde la vostra vita fosse Santa, ed esser potesse il modello, su cui fissando ogni Fedele lo sguardo, potesse in se stesso ricopiare l' Immagine del Figliuolo di DIO. A Voi spetta far risplendere l' Ecclesiastica Disciplina, e nella Città, e nella Diocesi, la sublimità, e Santità dell' Incruento Sacrifizio, colla purità della vita, coll'esattezza de' Sacri Riti, e Cerimonie, perchè immensamente più Augusto de' Sacrifizi di Aronne, e delle vittime de' tori, e degli agnelli nella Mosaica Legge. A quella Vittima sì veneranda dobbiamo unire i Sacrifizi del cuore, *super Sacrificia*, e secondo i Sacri Interpetri *de Sacrificiis rite Deo offerendis*, tanto ci vuol significare il Reale Salmista, e tanto da Noi si pretende con questo S. Sinodo, che abbiamo radunato.

Essendo l' oggetto, che quì ci unisce, sì nobile, e tanto interessante, con quale venerazione, e con quanta penetrazione di spirito dobbiamo esservi, e quì sedere? Lo dica il Re Boleslao, il quale intervenuto in un Sinodo, non volle sedere, ma carpone a terra si rimase. Così pure un Costantino il Grande, che nel celebre Concilio di Nicea non volle sedere, che in ultimo luogo, e su di una bassa sedia. Figuravansi essi trovarsi in mezzo a' Santi, a' quali il Santo de' Santi, Gesù Cristo presedeva, dicendo Egli stesso: *ubi sunt duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi sum Ego in medio eorum* (2). Dal medesi-

(1) *Ad Ephes. IV. v.* 23.
(2) *S. Matteo. cap. XVIII v.* 20.

mo spirito dobbiamo essere tutti Noi animati, riflettendo, che trovandoci quì congregati per la sua importante causa, qual' è la sua Gloria, della Chiesa lo splendore, de' suoi Ministri la disciplina, e la riforma dello spirito nostro, e del Popolo, in mezzo a Noi discenderà, e seco Noi farà la sua dimora. Sembrerà forse, che così la Maestà di un Dio soffra diminuzione, e venga ad abbassarsi: ma se Plinio nell'encomiar Trajano pensò, e disse, che un Grande, il quale trovasi nell' apice della grandezza, non altrimenti può più alto ascendere, che co' sudditi accomunarsi: *cui ad augendum fastigium nihil superest, hic uno modo crescere potest, si se Ipse submittat, securus magnitudinis suae*: con quanta maggior ragione Gesù Cristo, che porta scritto ne' femori suoi *Rex Regum, Dominus Dominantium*, Santità infinita, a cui niuna perfezione manca, nè può aggiungersi, si abbassa a Noi, *ut ascendat super occasum* (1), come si espresse il Salmista. A Lui dunque dobbiamo sollevarci, affinchè predicando Noi la Sua Gloria, e nelle nostre menti impressa, come spiega S. Gregorio (2): *Eas, et Ipse post veniens, per amorem sui praesentiam illustret*.

Se dunque siamo con Lui congregati, ed Egli è in mezzo a Noi, e come sotto gli Occhi suoi, quale cosa può meglio convenirci, che rammentare il Suo Divino Testamento, ravvivare lo Spirito di Nostra Sacrosanta Religione, e la lucerna di quella Fede, che deve illuminare, e risplendere nella Sua Casa? Qual cosa, ripeto, può meglio convenirci, che illustrare la Santità del suo Sacerdozio, deturpata dal disordine delle pas-

(1) *Psalm. LXVII. v.* 5.
(2) *Omelia* 17 *in Evangelia*.

sioni, e dalla infelicità de' tempi? Ristorare la riverenza dovuta a' Sacri Tempii, e far rilucere il Sacro Ministero, forse violato, e come distrutto dal costume de' falsi Sacerdoti, e dall' empietà del Secolo? Richiamare in fine al suo vigore lo zelo Ecclesiastico vergognosamente rallentato, fino a poter con lagrime ripetere, che non *est qui invocet Nomen Domini* (1). Nè ad altro è diretta la istituzione de' Sinodi, per cui i Padri del Concilio Toletano li chiamarono Luce della Chiesa; mezzo il più forte, del quale Dio si avvale pel maggior governo della Sua Chiesa, per riparare l' Ecclesiastica disciplina, per riformare il costume de' popoli, e la purità del Clero, per far conoscere l' eccellenza, e la sublimità de' Sacramenti, il di lor valore, e gli efficacissimi frutti, che arricchiscono, e santificano le anime. Noi dunque, che siamo quì congregati, dobbiamo prima dar mano alla nostra riforma, e riempirci dell' Almo Spirito, di cui ripieni, come gli Apostoli radunati nel Cenacolo santificati ne uscirono per essere sopra ciascun di essi riseduto, dobbiamo uscire pieni di zelo per la gloria di DIO, e per la santificazione delle anime. Questo è il risultato, che il Nostro cuore desidera vedere, di tale Santa unione. Ah! se viva fosse in Noi la Fede di Gesù Cristo, co' suoi lumi la nostra mente fosse illustrata, e dalle sue verità il nostro cuore acceso, senza dubbio dovunque ognuno perverrebbe, sia in Città, sia ne' Paesi della Nostra Diocesi, col solo conversare si richiamerebbero i peccatori dalle strade dell' iniquità, e le Anime Giuste respirarebbero, nè più sarebbero il ludibrio degli empii, e de' falsi Cristiani. I Nostri

(1) *Isai LXIV. v. 7.*

Ecclesiastici addiverrebbero tanti libri vivi, e vive leggi, come si esprime il Crisostomo, quali ognuno de' Fedeli nel suo petto leggerebbe per scolpire ne' proprii cuori la legge del Signore, e santificarsi: *Vivi libri*, *vivaeque Leges effecti*, parlando Egli degli Apostoli, *innumerabiles Populos toto terrarum Orbe ceperunt*: essendo massima irrefragabile, come S. Girolamo scrive al rinomato Ecclesiastico Eliodoro: *Quidquid feceris, id sibi omnes faciendum putent*.

Quantunque tutta lodevole, e vantaggiosa sia la Nostra idea di quanti ci fanno corona, e quì nel Nome del Signore son congregati, sembrandomi di essere in *conventu Angelorum;* pure piacesse al Signore, che in tutti si vedesse risplendere quella Grazia, di cui parla l' Apostolo al suo Timoteo, ricevuta per la Imposizione delle mani del Vescovo, che vi promosse alla Divina, e Regale Dignità del Secerdozio. Ma quanti vi saranno, ne' quali, se non morta, almeno nel di loro cuore addormentata se ne rimane! Dallo zelo Pastorale animati, ci prevaliamo delle parole del Pontificale, e vi ricordiamo, *si usque nunc fuistis tardi ad Ecclesiam*, *amodo debetis esse assidui. Si usque nunc somnolenti*, *amodo vigiles*. Non vogliamo però neppure pensare, e molto meno ripetere, *Si ebriosi*.. *Si inhonesti*, giacchè *non decet Sanctos*, quali Voi siete. Ma vi diciamo: *Agnoscite quid agitis. Imitamini quod tractatis. Sit doctrina vestra medicina Populo Dei: Sit odor vitae vestrae delectamentum Ecclesiae Dei, ut Praedicatione, atque exemplo aedificetis Domum, idest Familiam Dei*. Non permetta mai il Signore, che un Canonico, un Parroco, un Sacerdote esca dal Sinodo, e ritorni in sua casa scostumato, laido, scandaloso, pigro, ed a' ne-

gozii del Secolo addetto, se mai tale fosse stato prima di entrare in questo Sacro Tempio per formar parte di tale Santa unione. Chiunque egli sia, non deve più mostrarsi poco curante del Culto di DIO, della santità dell' incruento Sacrifizio, del rispetto della Sua Casa, e della salute delle anime. Non più deve oziare nelle Piazze, nei Caffè, nei ridotti, nelle conversazioni. Se mai taluno non così ritornasse riformato, sarebbe vedersi lo stesso caso, che si osservò nelle falde del Sinai, dove per colpa de' prevaricati Sacerdoti infrante furono, e ridotte in pezzi le Tavole di quelle Leggi, che con tanta formalità, e Sacro terrore furono da DIO sulla cima di esso monte dettate, col proprio dito scritte, ed a Mosè consegnate.

Come da' Sacerdoti dipende la salvezza dei Popoli, così il fine principale del Sinodo è la riforma del Clero, e quando con tale mezzo non vi si giunge, non vi resta altro, di cui possa la Chiesa prevalersi, per richiamarli a' loro doveri. In fatti S. Basilio attesta, che con questo mezzo potè vedere gli Ecclesiastici tepidi divenuti fervorosi; e che nello sciogliersi la Sacra loro Adunanza vide rimessa la Carità, e rifiorita la Purità, e la Modestia; vide tolti i giuochi, i teatri, i negozii, e col loro esempio vide generare nel Popolo anche tali virtù. S. Damaso quindi chiamò i Sinodi *Antidotum adversum venena mortifera*, e S. Girolamo che non fece per ottenere da Geofilo Vescovo i suoi Stabilimenti Sinodali, per prevalersene contro gli eretici? Ed è questa la ragione, per la quale il demonio s' ingegna colle sue astuzie d' impedirne la Celebrazione, o almeno eccitar delle risse, disturbarne la quiete, e se tanto non può, eccitare un malcontento nel cuore, onde a vuoto andasse una Gra-

zia sì speciale, che il Dio delle Misericordie ci comparte. Vi prego quindi coll' Apostolo Paolo, scrivente a'Corintii (1) *Adjuvantes autem exhortamur, ne in vacuum Gratiam Dei recipiatis*. Dobbiamo piuttosto sperare, che un frutto copioso abbia a risultare dal presente Sinodo, con avverarsi il detto di S. Girolamo, che *Cleri vita Ecclesia Dei debet ornari*, e non già quello che siegue a dire il Santo: *propter peccata Sacerdotum Sanctuarium Dei destructum est*. Tutto ciò non potevasi da Noi ottenere, se non col convocar il presente Sinodo dietro il giro di due Secoli, e più, quando spesso spesso dovrebbe un tal mezzo imprendersi, come i Padri del Lateranese terzo prescrissero, dicendo: *de corrigendis excessibus, et moribus in Clero reformandis, frequenter habeant cum Dei timore tractatum;* ed il Tridentino vorrebbe, che in ogni anno si celebrassero i Sinodi Diocesani (2) onde la Disciplina Ecclesiastica, ed il pubblico costume venisse a rinnovarsi.

Appartiene ad ogni Ecclesiastico l' offrire l' incruento Sacrifizio, l'amministrare i SS. Sacramenti, ed insegnare, ed istruire il Popolo nella verità di nostra Santa Religione. Se non è ripieno dello Spirito di Gesu' Cristo, se la sua vita non è retta, ed intemerata, se egli non sarà esemplare, come potrà prestarsi, ed esser utile alla Chiesa col suo Sacro Ministero? Sia egli più savio di un Platone, sia più eloquente di un Demostene, di un Tullio, che gioverà al Popolo Cristiano, se la sua vita non sarà esente da ogni eccesso, ed il suo costume intemerato? Ci rivolgiamo quindi a Voi Dignità, e Canonici di que-

(1) *II. Ad Corinth. C.* 6.
(2) *Sess. XXIV. de Reform. Cap.* 2.

sta S. Chiesa: a Voi diciamo, che siete i Nostri Consiglieri, il Nostro Senato, e vi ricordiamo ciocchè i Sacri Canoni, ed il Tridentino richiedono circa la residenza, la quale è da Voi inalienabile, l'assistenza dovuta al Coro, il Sacro contegno, che dovete conservare, la quotidiana recita de' Divini Uffizii da soddisfarsi come emuli della Celeste Sionne, con cuore degno, e pieno della Grazia del Signore, e della S. Carità fare ascendere le vostre voci in modo, che penetrino i Cieli, gradite, ed accette siano al DIO delle misericordie. Altrimenti, se DIO diceva ad ogni Sacerdote di Aronne: (1) *si audire nolueris vocem Dei tui, ut custodias, et facias coerimonias, quas Ego praecipio tibi hodie, venient super te maledictiones, et apprehendent te*; con quanta maggior ragione dovete ciò temere Voi, che risplendete in questa Cattedra, che rifulge, e spande i raggi suoi nella intera Diocesi, ed ognuno ne prende l'esempio, prevalendomi delle parole del rilodato Tridentino (2): *Cum enim in altiorem sublati locum conspiciantur, in eos tanquam in speculum reliqui oculos conjiciunt, ex iisque sumunt quod imitentur*.

Parliamo a Voi Arcipreti, e Parrochi; Voi che siete gli specolatori del Gregge di Gesu' Cristo in parte alla vostra cura affidato, dovete attendere a sveller l'erba velenosa, e dare il pascolo salutare alle anime, che vi sono commesse. Se DIO parlando del Sacerdote dell'antica Legge disse (3): *Speculatorem dedi gladium*, e siegue: *si videris venientem, et non insonueris*

(1) *Deutor. XXVIII.* 15.
(2) *Sess. XXII. Cap.* 1 *De Reform.*
(3) *Ezechiel. Cap. XXXIII.*

buccina , et non annuntiaveris Populo , et Populus se non custodierit , veneritque gladius , et tulerit de eis animam : ille quidem in iniquitate sua captus est , sanguinem enim ejus de manu tua requiram (1). Vedete però, che qualunque rovina accaderà , andrà a vostro conto , e nel punto della morte tutte quelle anime , che saranno perdute , dacchè non avrete adoperate tutte le forze , ed ogni premura per ritrarle dalla perdizione , quel sangue sparso sarà chiesto dalle vostre mani .· Deve spaventarci il commento che ne fa S. Gregorio Magno (2) : *Tot occidimus, quot ad mortem ire quotidie tepidi, et negligentes videmus*. Vi ricordiamo come il Patriarca Giacobbe restò scritto (3) : *diu noctuque aestu urebar , et gelu , fugiebatque somnus ab oculis meis* . Ma perchè ? Non per altro , se non per aver DIO dichiarato : *Sanguinem Animarum de manu tua requiram.* Ad ognuno diciamo con S. Giovan Crisostomo : *Opus suscepisti , perfice , labora* ; onde non potesse a taluno di voi adattarsi ciocchè disse Daniele a Baldassarre (4) : *Appensus es in statera , et inventus es minus habens.*

Parliamo a Voi , che godete una certa preeminenza nelle Nostre Chiese ; a' Cantori ricordiamo la disciplina del Coro , affinchè i Divini Uffizii si recitino (5), *reverenter* , *distincte* , *ac devote* . Avvertano tutti , che l' ufficiare in Coro per ogni Beneficiato , o Partecipante è un obbligo personale , e quindi ognuno è obbligato per se stesso

---

(1) *Ezech. Cap. XXXIII.*
(2) *Omel. II. in Ezech.*
(3) *Genes. C. XXX. v.* 40.
(4) *Cap. II. v.* 27.
(5) *Trid. Sess. XXIV. C.* 12.

soddisfare un tale dovere, dicendo il Tridentino (1): *Omnes per se, et non per substitutos compellantur obire officia, atque in Choro ad psallendum....* In altro caso, come altrove dichiarò (2) ognuno viene obbligato alla restituzione. Ricordiamo essere loro cura, che si abbia la scienza del canto, onde, come dice il prelodato S. Concilio (3) « con Inni e Cantici venga lodato il Nome Santo di DIO, facendo eco a' Beati Comprensori».

Parliamo a' Vicarii Foranei, i quali, come Occhi del Vescovo ne' proprii Paesi, debbono vegliare sull' osservanza della Disciplina Ecclesiastica, sull' adempimento de' Nostri Editti, sul costume del Clero, e fedelmente rapportare a Noi ciocchè avesse bisogno di correzione, e di riforma. È da compiangersi la dissimulazione, che da taluno di essi si usa, mentre diportandosi come cani muti, non sono alla custodia del Gregge, e le belve feroci lo dilaniano; come ciechi non veggono, ovvero come que' servi sonnolenti del padrone, di cui parla il Vangelo, il quale seminato avea il buono frumento, non si accorgono dell' uomo nemico, che semina la zizzania nel Campo delle Nostre Chiese. Se a tempo si facessero a Noi conoscere taluni disordini, la Cura sarebbe facilissima, e con piccioli mezzi si svellerebbero quelle viziose radici, che poi profondate non possono senza una Grazia straordinaria, e con Nostro Sommo dolore sbarbicarsi.

Parliamo in fine a tutti del Nostro Clero, e della Città, e della Diocesi, e ricordiamo la Santità del Sacrifizio, e che niuno ardisca accostarsi al-

(1) *Sess. XXIV. Cap.* 12.
(2) *Loc. cit.*
(3) *Sess. XXI. Cap.* 3.

l' Altare da immondo , e senza menare una vita Santa, ed immacolata. L' interesse tante volte , e non la Fede , e la Divozione , un turpe lucro della limosina decide taluno a portarsi all' Altare con avere un cuore imbrattato, uno spirito divagato , e dedito agli affari del Secolo , senza quella modestia , e contegno proprio dell' Altare di Dio.

Il Nostro cuore da tali riflessi penetrato ci trasporterebbe a dire , che meglio sarebbe stato , se da Testatori diviso si fosse il di loro asse a' poveri, che impinguare il patrimonio dell'Altare con legati di Messe ; e piacesse a DIO , che questi si soddisfacessero ! Meglio forse sarebbe , se i Fedeli , invece di dare le di loro limosine , per offrirsi a DIO degl' ingruenti Sacrifizii , le dividessero a' meschini , giacchè si toglierebbe l' occasione di tanti sacrilegii, che da falsi Sacerdoti si commettono. È vero , che dice il Salmista Reale (1) : *Afferte Domino , filii Dei*; *afferte Domino filios arietum*; ma osservate , che i Sacrifizii , si debbono offrire da' figliuoli di DIO , non della iniquità , non dai figliuoli scandalosi , e sacrileghi di Eli , de' quali si legge : *Erat peccatum puerorum grande nimis*; non di Belial , i quali non conoscono DIO , non apprezzano il di loro Sagrosanto Carattere , anzi deturpano il di loro Ministero. È molto da temersi il lamento, che ne fa il Signore (2): *Quo Mihi multitudinem victimarum vestrarum? Plenus sum . . . . et nolui* . Ed altrove (3) : *Coinquinabar in medio eorum* . Egli però dice (4) : *Ne offeratis ultra Sacrificium frustra* : *incensum abo-*

---

(1) *Salm. XXVIII. v.* 1 2.
(2) *Jsai c. I. v.* 11.
(3) *Ezech. c. XII. v.* 26.
(4) *Jsai. Cap. I. v.* 13.

minatio est Mihi . . . . . iniqui sunt coetus vestri. Ed altrove (1) : *Maledicam benedictionibus vestris . . . et dispergam super vultum vestrum stercus solemnitatum vestrarum .*

Terminiamo però, che essendo stati in ogni tempo i Sinodi il mezzo più potente nella Chiesa per ravvivare lo Spirito Ecclesiastico, e per richiamare tutti a proprii Sacrosanti doveri, radunati però nel Nome Santo di Gesù Cristo , entriamo nell' impegno di ravvivare ne' popoli lo Spirito di Nostra Santa Religione; richiamiamo all'esatta osservanza le Leggi Sante della Chiesa ; cerchiamo riordinare il Testamento di DIO su de' Sacrifizii dello Spirito , e del cuore, che dobbiamo unire a quel del DIO vivente , e dell' Agnello Immacolato. Lo Spirito Santo voglia illuminare la Nostra mente, ed infiammare i cuori Nostri ; allontani Egli da Noi le tenebre, ed il peso delle Nostre passioni , le quali corrompono il Nostro Spirito , ed aggravano le anime Nostre , e seco Noi siano sempre la Grazia , e la Pace di Colui , che è , e sarà in eterno.

(1) *Malach. c. II. v.* 2 3.

ORATIO

habita die 26 mensis Maii Anni 1834.

IN SECUNDA SYNODI SESSIONE

A REVERENDISSIMO DOMINO
SACRAE THEOLOGIAE DOCTORE ET MAGISTRO

DOMINICO DI GESE

VICARIO GENERALI

IN SEMINARIO POTENTINO THEOLOGIAE DOGMATICAE,
JURIS CANONICI, ET HISTORIAE ECCLESIASTICAE PROFESSORE.

In Conventu magno Sacerdotum, Populi, et Seniorum Regionis nota facta sunt haec.
I. Machab. Cap. XIV. v. 28.

Illuxit, Excellentissime, ac Reverendissime Praesul, Venerabiles Sacerdotes, illuxit fausta illa, et expectatissima dies, qua auxiliante Dei gratia, datum est hic in Domino congregari ad consolidanda ea, quae Divinum Cultum promovent, Dei gloriam adaugent, Cleri disciplinam restituunt, Populi mores emendant, et devotionem quam maxime fovent. Ecclesiae enim Regimen non est humanum, sed Divino munere institutum, est opus Dexterae excelsi Dei, et Christus Jesus, qui nobiscum usque ad consummationem Saeculi se fu-

turum esse promisit (1), Ecclesiam, quam Suo Sanguine acquisivit, ita fundavit, ut beneficium Redemptionis omnes consequerentur. Ipse Supremus Legislator viva voce hanc Divinam Rempublicam rexit, nullas Scripto dedit Leges, sed Apostolos docendo Ore illis communicavit. At discessurus ex hoc mundo ad Patrem, instituit Regimen tam necessarium ad conservationem Ecclesiae, utpote Societatis collectae ad Spiritualem hominum Salutem, quae sine Regimine nullatenus consistere poterat, et Apostolis in primis Petro Apostolorum Principi, eorumque Successoribus, ejus administrandae et regendae potestatem dedit (2). Ab hujusmodi ergo Regimine manat, ut quando in Dioecesi ob temporum vicissitudines, vel ob hominum pervicaciam corrupti sunt mores, aut collapsa est Ecclesiastica Disciplina, per saluberrima Comitia Synodalia sint restauranda, ut sic integritas Fidei, obedientia Ecclesiae debita, Religionis cultus, et ipsamet Disciplina sarta tecta custodiantur.

Hoc certe, Venerabiles Sacerdotes, perspectum fuit ab Excellentissimo, ac Reverendissimo Nostro Praesule (quem Deus ad Sui gloriam, ad Nostri gaudium, et ad Dioeceseos utilitatem per Saecula incolumem servet, adjuvet, roboretque), incomparabili, inquam, Pastore omni virtutum genere ornatissimo, in quo solicitudinis, providentiae, et vigilantiae opera refulgent, et tanquam altero Onia Divina dispositione suscitato, ut haec Civitas *habitaretur in omni pace, et Leges adhuc opti-*

(1) *Matth. c. XXVIII. v.* 20.
(2) *Joan. c. XX. v.* 21.

me custodirentur (1); nam quotannis per duodecim annos perlustrata Dioecesi ad mentem Apostoli (2), ut a veritatis via aberrantes ad normam virtutis mores componerent, deviosque Agnos jam jam perituros ad Christi Ovile deduceret, uti plene compertum est Vobis, compertum est Mihi, qui licet immerito, per duodecim quoque annos hic Vicarii munere sum functus, tandem Sacro Pentecostes tempore, quando Spiritus Sanctus repentino sonitu super Discipulos venit, Synodalem Conventum sub fortunatissimis auspiciis SS. Domini Nostri Gregorii Papae XVI., et Religiosissimi Ferdinandi II. Regis Nostri, quibus ad Ecclesiae bonum omnia prospera a Deo precamur, Synodalem Conventum, inquam, habere praecepit, ut si quid infirmum sit in Clero, vel in aliis suae curae Divinitus commissis, consolidetur; si quid perditum, reducatur; si quid abjectum, erigatur; si quid devium, flectetur; si quid saucium, sanetur.

Ab iisdem Ecclesiae primordiis hi Sacri Conventus sunt celebrati, ut occurrentibus necessitatibus subveniretur Decretis, quae vel ad vitia evellenda, vel ad pietatem fovendam, vel ad Religionem magis magisque in corde defigendam certo conducunt. Non pauca enim sunt Concilia sive Generalia, sive Nationalia, sive Provincialia usque ad Tridentinum in Ecclesia Orientali, et Occidentali habita, vel pro dirimendis Fidei controversiis, vel pro morum Regulis firmandis, vel pro Sacra Disciplina restauranda, vel pro abusionibus, quae irrepserant, corrigendis.

Non autem sic in Sacramentorum materia, de qua in praesenti Sessione sermonem instituere o-

(1) *II. Machab. c. III. v.* 1.
(2) *II. Timoth. c. IV. v.* 2.

portet. Nullibi enim legitur, in priscis Ecclesiae Saeculis celebrata fuisse Concilia ad haereses circa Sacramenta damnandas. Enimvero Ecclesiae Doctrina nulli, vel minimae mutationi potuit esse obnoxia, sed inviolabili Saeculorum cursu eamdem omnino integram, et illibatam a Christi, Apostolorumque temporibus, ad Nos usque jugiter fuit conservata; tam quippe impossibile est, ut vera desinat Ecclesia, quam ut vera Ecclesiae Doctrina a Christo Domino accepta, ne latum quidem unguem desciscat.

Attamen in Saeculo XI. Berengarius Archidiaconus Andegavensis, qui inter alios errores dogmatizavit, *panem, et vinum in Eucharistiae Sacramento non converti in substantiam Corporis, et Sanguinis Domini*, saepe fuit damnatus, nempe anno 1050 in tribus Synodis Brionensi, Vercellensi, et Parisiensi. Anno 1058 sub Nicolao II. Anno 1079 in Synodo Romana sub Gregorio VII. Denique in Burdigalensi sub Amato Apostolicae Sedis Legato.

In Saeculo XII. Waldenses duo tantum Sacramenta, *Baptismum*, et *Confirmationem*, rejectis aliis, profitebantur: necnon *realem Corporis, et Sanguinis Christi in Eucharistia praesentiam* inficiabantur. At anno 1179 in Concilio Lateranensi III. sub Alexandro III. ab Episcopis tercentis, ipso Pontifice Praeside, damnati fuere.

In Saeculo XVI. Martinus Lutherus Ordinis Eremitarum S. Augustini scelestissimus haeresiarca inter alios errores docuit: *Sacramenta Novae Legis nec Gratiam conferre, nec Characterem imprimere: Confessionem auricularem inventum esse humanum: in Eucharistiae Sacramento post consecrationem remanere panem: Corpus Christi in Sacramento non semper esse, sed in solo usu*:

ab omnibus Laicis sub utràque specie sumendam esse Eucharistiam: Missam nec a Christo institutam, nec Sacrificium esse. Sed ab Anno 1528 ad Annum 1551 habita sunt Concilia Bituricense, Senonense, Coloniensia duo, Moguntinum, Treverense, et Narbonense, et demum Sacrosanctum Concilium Tridentinum sub Summis Pontificibus Paulo III. Julio III. et Pio IV. anno 1563 absolutum, in quibus omnibus Fides orthodoxa fuit vindicata, haeresiarca cum suis gregalibus aperte damnatus, et anathemate percussus.

At non abs re erit pauca dicere de Conciliis, quae Dioecesana appellantur, quia convocatis Parochis, aliisque Dioeceseos Presbyteris, Episcopo Praeside, fiunt. Primis Ecclesiae Saeculis frequentes fuerunt Episcoporum cum Clero, quasi cum proprio Senatu Conventus, in quibus agebatur de rebus ad Pastoralem curam pertinentibus: et quamvis certa tempora non erant designata, tamen quando ardua occurrebant negotia, Episcopus Senatum suum convocabat, ut super his deliberaret. At labente tempore hujusmodi Synodorum celebratio bis in Anno haberi incepit, idque ad exemplum Synodi Provincialis, cuius Decreta in Episcoporum Synodis publicare oportebat. Inde cum paullatim invaluisset, ut Synodi Provinciales singulis dumtaxat Annis haberi debuissent, una quoque invaluit, ut Synodi Episcopales quotannis haberentur. Et revera Concilium Lateranense IV. sub Innocentio III. anno 1215 (1) hanc consuetudinem supposuit, vel saltem tacite approbavit, nam singulis Annis Synodum Provincialem celebrari jubens, edixit etiam, ut quae statuerint, in Synodis Episcopalibus sint publicata. Post hoc

(1) *Cap. 25 de Accusat.*

Lateranense Decretum pleraque alia Concilia idem injunxerunt. Demum Patres Tridentini (1) amplexi moderationem laudati Concilii, Episcopalia Comitia quolibet Anno celebrari praeceperunt.

Inter ea eminent certe undecim illa, quae Mediolani habuit S. Carolus Borromaeus Pii Papae IV. Nepos, S. Romanae Ecclesiae Cardinalis, Patricius, ac Archiepiscopus Mediolanensis decus Purpuratorum Patrum, atque Praesulum, et in quibus varia Decreta, Edicta, Institutiones, Litterae Pastorales, et Synodicae Conciones fuere publicata. Eminent illa, quae Benedictus XIV. indixit, dum Bononiae Archiepiscopi munere fungebatur, ex quibus Sacri Antistites, singuli Ecclesiastici, cunctique Fideles rerum agendarum normam, et regulas percipere possunt. Eminent illa quamplurium Episcoporum, qui adeo praeclara documenta tradiderunt, et Salutaria Statuta promulgarunt, ut inde utilitates nunquam satis existimandae, quoad disciplinam, et mores in Rempublicam Christianam manarunt. Eminent . . . . . quid plura? Omnia enim bona, ex Nostra Sÿnodo, Spiritus Sancti opitulante gratia, profectura speramus. Haec in votis habet Potentini Gregis Amantissimus Pastor, ut Ecclesiastica Disciplina, ubi viget, magis magisque firmetur; ubi collapsa est, denuo ita efflorescat, ut Ecclesiasticorum mores ad Sacrorum Canonum praescriptum omnimode componantur, eorumque gressus per viam Salutis unice dirigantur.

Quocirca, Venerabiles Sacerdotes in omnibus praebete Vosmetipsos (2) *exemplum bonorum operum in doctrina, in integritate, in gravitate,*

(1) *Sess. XXIV. cap.* 2 *de reform.*
(2) *Ep. ad Tit. c. II. v.* 7.

quia sicut Oves sequuntur Pastorem, et vocem ejus audiunt, ita qualis est Sacerdos, talis est Populus; illud namque certum est, Fideles a Sacerdotibus discere Regulas morum, et formam vivendi: quare si Sacerdotum agendi ratio irreprehensibilis sit, ut is, qui ex adverso est, vereatur, nihil habens malum dicere, et in ipsis virtutum exercitia resplendeant, Populi quoque ad virtutes excitabuntur. Homines (1) *videant opera vestra bona, et glorificent Patrem vestrum, qui in Coelis est:* videant in incessu gravitatem, in sermone sapientiam, in conversatione caritatem, in vestibus, oculisque modestiam, in Sacramentorum administratione Sanctitatem, in oratione devotionem, in Sancto Sacrificio fervorem. Uti monet Apostolus (2), *istantia vestra quotidiana sit sollicitudo* vestrarum Paroeciarum. Recedite ab omni inquinamento carnis, et spiritus, dicit enim Isaias (3): *Pollutum nolite tangere: exite de medio ejus, mundamini qui fertis vasa Domini*, idest Animas proximorum vestrorum. Estote singuli compassionis exemplum, ut per viscera pietatis aliorum infirmitates in Vos transferatis (4): *non reddentes malum pro malo*, sed pro malo bonum, ut in bono malum vincatis.

Docete omnes ea, quae scire oportet ad salutem; Sacerdotes enim ex Concilii Tridentini Catechismo (5): *Sunt tanquam Dei Interpetres, et Internuncii*, quia ejus nomine Divinam Legem, et vitae praecepta homines edocent, et Ipsius Dei Per-

(1) *Matth. c. V. v.* 16.
(2) 2. *Cor. c. XI. v.* 28.
(3) *C. LXII. v.* 11.
(4) *Petr. c. III. v.* 9.
(5) *Part.* 2 *de Sacram. Ord.*

sonam in terris gerunt. Sunt Lucerna super Candelabrum posita, quia iis, qui in tenebris sunt, debent praelucere; ipsi enim sunt Eruditores insipientium, Magistri infantium, *et si quis praeoccupatus fuerit in aliquo delicto*, inquit Apostolus (1) *ipsi qui Spirituales sunt, hujusmodi instruant*. Per os Malachiae (2) *Sunt Angeli Domini Exercituum*, quia eorum labia custodiunt Scientiam, et Populi ex eis Legem requirent, quae verba ad Pastores Novi Foederis maxime pertinent, qui Deo propinquiores (3) *a claritate in claritatem, tanquam a Domini Spiritu*, transformari debent. Immo (4) *Dii* appellantur, quia Dei Immortalis vim et numen in terra tenent; *Dii* appellantur, de quibus ait D: Augustinus: *Vos Dii estis, in quorum Synagoga Deus Deorum stare desiderat*. Si ergo coelestes estis, si filii Excelsi, si coeteros omnes dignitate, et honore antecellitis, si ad consummationem Sanctorum in opus ministerii, in aedificationem Corporis Christi missi estis, nolite terrena sapere, neque mundanis negotiis implicari; conversatio enim vestra non in terra, sed in Coelo est. A curis Saecularibus segregati, coelestia meditamini, coelestia praedicate, non quae sunt mundi, ne cum mundo damnemini. *Nolite* (5) *thesaurizare vobis thesauros in terra, ubi aerugo, et tinea demolitur, sed thesaurizate thesauros in Coelo*, thesauros Sapientiae, et Scientiae Dei; et potius dicite cum Petro (6): *Ecce*

---

(1) *Ad Gal. c. VI. v.* 1.
(2) *C. II. v.* 7.
(3) 2. *Cor. c. III v.* 18.
(4) *Psal. LXXXI. v.* 6.
(5) *Matth. c. VI. v.* 19.
(6) *Matth. c. XIX. v.* 27.

nos reliquimus omnia, et sequuti sumus Te. Fungimini Sacerdotio cum Zacaria semper portantes in capite vestro nomen Dei tetragrammaton. Attendite portioni Gregis, super quo a Spiritu Sancto positi estis Custodes, ne per vestram socordiam aliquid detrimenti patiatur. Pascite Agnos non tam verbo Sapientiae, quam exemplo bonae vitae, pascite eos in fide, in caritate, in justitia. Vita vestra sit norma Laicorum, sicut Christus est norma Clericorum, unde ait Apostolus (1): *Fratres, imitatores mei estote, sicut et ego Christi.* Et alibi (2): *Opto vos omnes fieri tales, qualis et Ego sum.* Ita sane; nam Christus Sacerdotibus prae ceteris conclamat (3): *Vos estis Sal terrae... Vos estis Lux mundi. Non potest Civitas abscondi supra montem posita*: Nec lucerna corporis Sacerdotum stare potest sub modio, sed super candelabrum, ut bonis operibus splendeat omnibus, qui in domo Dei sunt. Aliter facientes timete, ne de Vobis conqueratur Deus, sicut de Sacerdotibus Israeliticis per Ezechielem (4): *Vae Pastoribus, qui pascebatis vosmetipsos.... Quod infirmum fuit non consolidastis, et quod aegrotum non sanastis, quod confractum est non alligastis, et quod abjectum est, non reduxistis, et quod perierat non quaesivistis . . . . Ecce Ego Ipse super Pastores requiram Gregem meum de manu eorum.* Timete, ne in die supremi districti Judicii, sicut Dominus praecipiens Moysi, ut Librum Legis reponeret in Arca, ajebat (5): *Ut*

---

(1) *I. Cor. c. IV. v.* 16.
(2) *Act. c. XXVI. v.* 29.
(3) *Matth. c. V. v.* 13 14.
(4) *Cap. XXXIV. v.* 2 *et seq.*
(5) *Deut. c. XXXI. v.* 26.

sit ibi contra Te in testimonium, ita contra Vos hae Ordinationes, haec Synodalia Decreta pugnent, et testimonium dicant. Mementote Animarum Curam Vobis esse commissam non ad propria commoda, non ad divitias, non ad luxum; sed ad diligentiam, ad solicitudinem, ad laborem pro Gloria Dei. Satagite, ne Oves Immaculato Christi Sanguine redemptae a recta Salutis via recedant, et morum improbitate ad vitia deflectant; quin potius adjuvante Deo, in Sanctis suis Legibus custodiantur, et inoffenso pede per viam mandatorum suorum perducantur.

Attamen summopere gaudeo, quia paratos Vos omnes perspicio ad evulgandas Constitutiones Ecclesiasticas, nec dubito, quin promptiores eritis in exequendis Decretis, quae in hac Solemni Actione Synodali ordinantur, statuuntur, sanciuntur. Auctoritas, unde proxime emanant Ejus est, quem *Spiritus Sanctus posuit Episcopum regere Ecclesiam* (1) Potentinam: Ejus est, qui ex Apostolo (2) de Civitatis, et Dioeceseos Animabus *quasi rationem* erit redditurus. Quid dicam? Ejus est, qui Spirituali potestate, et jurisdictione Ecclesiam suam roboravit: uno verbo Ejus est, a quo vero Fonte Luminis, et Sapientiae bona cuncta procedunt, et cui invisibili Capiti Nos sua membra subdere, et obtemperare debemus. Hoc modo propriae Vocationi accurate respondentes, Vobismetipsis, aliisque aeterna praemia promittetis; praemia, quae Christus summa Veritas pollicetur (3): *Merces vestra multa est in Coelo*. At quanta sit

(1) *Act. c. XX. v.* 28.
(2) *Ad Heb. c. XIII. v.* 17.
(3) *Luc. c. VI. v.* 23.

ista merces, ipse Deus patefacit, dicens (1): *Ego ero merces vestra magna nimis*, videlicet (2): *percipietis immarcescibilem Gloriae Coronam*.

Sic Vos alloquor, qui conspicuum hujus Cathedralis Ecclesiae Senatum constituitis. Sic Vos alloquor, qui Divinis Ministeriis mancipati Animas per aeternae vitae semitam ducitis. Sic vos alloquor, qui in Sortem Domini, et in partem solicitudinis Episcopalis vocati estis, Vos inquam Parochos, ad quos doctrina Sacramentorum, de quibus in praesenti Sessione est agendum, praecipue spectat. Per ea enim, tanquam per Instrumenta Salutis, per praeservativa remedia, per visibilia Symbola Septiformis, et invisibilis Gratiae, *omnis vera iustitia vel incipit, vel coepta augetur, vel amissa reparatur*, inquiunt Patres Tridentini (3). Id certe designarunt Salomonis verba (4): *Sapientia aedificavit Sibi domum, excidit Columnas septem*, nempe quod Christus Dominus Sapientia Patris aedificavit Sibi Ecclesiam Catholicam, in qua septem solidas Columnas, septem scilicet Sacramenta ex proprio Latere in Ara Crucis fulsit, et ex ejus pretioso Sanguine virtutem, quam continent, receperunt. Haec sunt, tanquam fluvii de Paradisi fonte manantes, qui universam terram irrigant, sunt tanquam rivi Aquae salientis in vitam aeternam, qui mundum maculis expurgant. Hinc si nihil in Ecclesia Dei ob mysteria, quae continent, iis sanctius; si nihil ob fructus, quos pariunt, utilius; si nihil ob dignitatem, quam praeseferunt, praestantius; et aliunde Ecclesiasti-

---

(1) *Gen. c. XV. v. 1.*
(2) *1. Petr. c. V. v. 4.*
(3) *Sess. VII. de Sacram.*
(4) *Prov. c. IX. v. 1.*

ci ministerii pars praecipua in Sacramentorum administratione sita est, dicente Paulo (1): *Sic nos existimet homo, ut Ministros Chisti, et ut dispensatores mysteriorum Dei*, de eorum essentia, efficacia, et necessitate; de materia, et forma; de legitimis Ministris; de Sacris ritibus, et coerimoniis, ac de dispositionibus, ut digne suscipiantur, accurata verba facere oportet. Sic Vos, inquam, alloquor omnes ornamentum, et corona mea, et sicuti omnium Pastorum Summus Pastor J. C. (2), *coepit facere, et docere*, ita Vos Divino robore accincti, redeuntes ad propria, et alios exemplo semper praecedentes, tum Divina, tum Ecclesiastica praecepta, quae per hanc Synodum evulgantur, assidue tenete, diligenter servate, et quasi filii obedientiae, rigide custodite. Constitutiones Synodales sunt leges mutae, at vestro ore promulgandae, et opere complendae.

Interim adsit Divus Gerardus olim S. Potentinae Ecclesiae Pastor, nunc Civitatis, ac Dioecesis praecipuus, vigilisque Patronus, et efficiat, ut in Vobis ope sua adjutis, sit cor unum, et anima una. Adsit Beata Virgo in Coelum assumpta hujus Templi Tutelaris, Mater pulcrae dilectionis, agnitionis, et Sanctae Spei, Ipsa vera Sedes Sapientiae mittat illam de excelso Solio Gloriae Suae, et hunc Coetum sibi devotum Divina Scientia, supernisque luminibus repleat ita, ut in medio semitarum judicii, et per viam justitiae ambulet, exequendo, qua par est animi submissione, Synodales Constitutiones. Adsit Jesus Christus, sine quo nihil est validum, nihil est Sanctum, et

---

(1) 1. *Cor. c. IV. v.* 1.
(2) *Act. Apost. c. I. v.* 1.

cum quo totum est optimum, et Ipse faciat, ut quae in Vobis sunt, magis magisque abundent, nempe auctoritas modesta, pudor constans, et Ecclesisticae Disciplinae plena observantia: Ipsemet Synodi ingressum instruat, progressum dirigat, et egressum compleat. Dixi.

ORATIO

habita die 27 mensis Maii Anni 1834.

IN TERTIA SYNODI SESSIONE

AB ADMODUM REVERENDO

D. THOMA GAGLIARDI

Civitatis Aviliani

ARCHIPRESBYTERO CURATO.

In infaustis illis, tragicisque diebus, quos sine lacrimis in memoriam, sanae mentis, et recti cordis viri revocare nequeunt, terra Sanguine, et iniquitate inundata erat: in illis, inquam, vertiginis spiritus gentes in sublimiores Potestates a Deo statutas impellens, eam licenter percurrebat; in illis, libellos sensus permulcentes sagax evomebat ambitio; licentia autem Dei, naturae, et Gentium proterebat jura; cum tandem Universi Rector, suos ad haec facinora tremendos flectens intuitus, impiorum consilia nutu confudit, infernas clausit portas, quae numquam praevalebunt, atque optatam tranquillitatem redonavit.

Tunc nonnullos, juxta cor suum suscitavit, qui voce, et typis diffusos errores confutarunt, eorumque opera veritas clarius refulsit. Pastores

quoque studio Apostolico praeditos suscitavit, qui in pristinum splendorem Divinum cultum ab impiis pollutum restituerunt, suisque vehementibus concionibus rectum in tramitem devios reduxere.

Haec quidem, Deo adjuvante, prospere incepta Dioecesanae Synodi feliciter perfecerunt; in iis enim communes necessitates, a Parochis, aliisque Sacerdotibus congregatis, ob oculos ponuntur ita, ut Episcopi leges condere possint aptiores ad obtinendum, quod publica res, animarumque salus exigit. Ob quam rem Alexander VII. ad Italos Episcopos scribens, persuasissimum, ait, esse non dubitamus, nihil frequenti animarum cognitione, Synodorumque celebratione, *populorum saluti*, ac veteri disciplinae constituendae, nihil Catholicorum Principum paci a Deo impetrandae, accomodatius esse. Et revera, ex horum intermissione plurima interfluxerunt mala, quae ipsemet Alexander praevidit, ac expertus est; hinc addidit. Quo intermisso, magna in moribus continuo ad omnem improbitatem, ac peccandi licentiam facta est immutatio. Quod adeo cunctis Episcopis nunc persuasum est, ut ubique, praesertim in Italia, Synodorum Congregationi studeant. Quid mirum Episcopum Nostrum in eamdem sententiam itum, Nos magno apparatu heic coegisse? Vos, o Patres, Vos Ejus animi altitudinem bene perspectam habetis, Vos Ejus virtutem saepe saepius admirati estis, qua grave Episcopale pondus sustinet, quaque minime negligit, quod gregi suae solicitudini commisso utilius sit. Gentium Apostolum sequens, pericula sprevit, furentia elementa fortiter adiit, ubicunque Eum opportunitas advocavit.

Jam Synodi opportunitatem vidit, jamdudum Synodi causam cognovit, tandem eam habet; jamque in ea permulta excussa sunt, permulta

sancita. Sed quae sancita? Nam aliena, non nova, non inutilia, neque severa, sed quae reipsa religionem, Clericorum munera, ac mores omnium respiciunt. Non quis dicere audebit, ut ad rem veniam, censoria nota carpenda esse, quae de Divino Cultu recte, justeque praestando, ne superstitio, ac turpe lucrum se immisceat, statuta sunt? Synodus quaedam decernit, quae ad accuratam, promtamque Sacramentorum administrationem spectant, numquid haec aliena, ac inutilia? Numquid novitatis censura inurenda sit illis decretis, quae conciones ad Populum de rebus Divinis, de virtutibus, de vitiis, atque Christianam puerorum institutionem praescribunt? Quae statuunt, quod Altari debetur, quod Choro, ut nostrae Sanctae Religionis majestas exposcit, atque fidelium beneficia jure postulant?

Neque ut novum, ac inutile existimandum, quod de Clericorum honestate, de gravi, decentique eorum incessu sancitur. Hae sunt enim qualitates, quae populum valde aedificant; atque illis observantiam merito conciliant. Leges latae sunt, in proprii muneris obeundi incuriam, quibus obstringuntur, qui vitam, moresque suarum in Domino ovium cognoscere debent, ut dociles recto in tramite retineant, inque eumdem objurgatione charitate permulsa, atque opportunis, importunis obsecrationibus, in omni patientia, et doctrina devias reducant. Istaene leges inutiles sunt, et extra tempus?

Sed alii forsitan resumere audebunt. His omnibus rebus, visitationum Edicta satis consuluerunt, quapropter opus minime est, ut ad Synodum confugiamus. Itane? At omnes sciunt, visitationum Edicta veluti diei mandata haberi, quae non respiciunt, nisi particulares Ecclesiarum necessitates,

quibus eo modo remedium pro tempore praebetur: Synodus autem leges profert, quarum vi, ut legum proprium est, cunctos in perpetuum censurarum vinculis arcte obstringit; nisi aliter sentiant Successores pari dignitate, et jurisdictione pollentes.

Vellem tamen, ne Synodus obliviscatur, quod admonent Gerson, S. Petrus Damianus, et Godscalcus Theologus Lovaniensis, de sobrio, moderato, et circumspecto usu Censuras infligendi, praesertim latae sententiae. Quisnam tantorum virorum admonitionis causam ignorat?

Sed nunc in animo est transire ad vindicanda a nimiae severitatis criminatione statuta illa, quibus coronae rasura Clericis mandatur, eisque prohibetur comae calamistris cultus, vel alio fluenti modo; simulque illa praesentis temporis consuetudo genos pilorum silva tegendi more militum, qui hac orrida forma hostium animum frangere putant? Interdicuntur quoque saga, vel aliae hujus generis succinctae vestes, pileus graecanica figura potius, quam triangulari, atque profana collaria. Nonne haec vetita, Sacrum characterem deturpant? Nonne risum excitant, et indignationem? Haec, quaeso, symbola sunt illius gravitatis, Ecclesiae Viris adeo a Conciliis commendata?

Vestis oblonga nigri coloris, talaris dicta, quia ad talos usque producitur, o quantum quibusdam odiosa est! Hinc magnos, in Synodalem jussum eam induendi, clamores edunt. Jussus quidem, clamitant, novitate, nimioque rigore aspersus, et adversus Tridentini mentem. Verum quam illi inconsulte loquuntur, quamque decipiuntur. Quid quod vetera Concilia cum Latinae, tum Graecae, Ecclesiae a Saeculo VI. ad Tridentinum usque luculenter praescriperint. Clericos hac una veste, licet non semper nigri coloris, ut a laicis discernerentur diu,

noctuque uti? Adeant illi Harduini collectionem, si ex errore se eripere velint. Novus igitur, minime censendus est: neque adversus Tridentinum decretum, quod his verbis latum est. « Oportere Clericos vestes proprio congruentes Ordini semper deferre, » nulla tamen facta vestis talaris mentione. Itaque cum Patres illi nihil de habitu Ordini congruenti determinaverint, quisnam, peto, illum determinare poterit, privatus homo, an Episcopus in propria Dioecesi? Episcopis tantum, Episcopis auctoritate praeditis, manifestum est, Tridentinum permisisse statuere, quaenam vestis Clericis conveniat. Quam sententiam in importunos Clericorum questus, Sacra Congregatio multoties edixit.

Non negamus tamen Episcopos post Tridentinum Concilium varia de hac re judicia protulisse: at neque inficiandum hujus Regni fere omnes in indulgentiam ire, qua sapientissimus Prosper Lambertini usus est, cum Bononiae Sedem Archiepiscopalem occuparet. Videsis egregium ejus opus de Synodo Dioecesana, quod Pontifex factus typis edidit. Ob quam rem nunc edicitur, ut ille edixit. Clericos cunctos, qui Ecclesiam ingrediuntur Sacra operaturi, non nisi vestem talarem nigri coloris debere induere; eosdem autem posse per urbem, et extra, praesertim in regionibus montuosis, algidisque, vestem gestare alioquolibet, modo decenti, et honesto. At quid dicendum de majori illa indulgentia, quae alibi conceditur, imponentium circumstantiarum causa?

Tandem ne vos longiore sermone obtundam, quae de meliori Sanctimonialium, et Seminarii regimine; quae de literarum studiis, rerumque Theologicarum, quibus adolescentes, atque juvenes

Ecclesiae addicti, incumbere debent; quae de bonis Ecclesiasticis accurate, et fideliter administrandis, quaeque alia sancita sunt, silentio premam. Ea quippe omnia religionem, morum integritatem, justitiam, atque prudentiam loco, et tempori accomodatam aeque redolent.

Nunc nihil aliud remanet, nisi rogare Deum Patrem, ut confirmet, quod operatus est in Nobis; Dominum Nostrum Jesum Christum, ut hanc Synodum suo nomine coactam protegat, atque defendat; Spiritum Sanctum denique, ut cunctorum corda veritatis, et pietatis spiritu repleat ad implenda quae Ipsemet spiravit.

Exoramus etiam, Ornatissimi Patres, Deum unum Trinumque, pro Nostro Excellentissimo Episcopo tanti operis felici auctore, ut a Suis laboribus multis, permultisque volventibus annis, ad laudem, et gloriam Illius, cujus vice fungitur, uberrimos, laetissimos, salutaresque fructus colligat. Amen.

SERIES

SANCTÆ ECCLESIÆ POTENTINÆ

EPISCOPORUM

EX UGHELLIO, NECNON CIVITATIS,
ET ECCLESIÆ CATHEDRALIS MEMORIIS,
ET INSIGNIBUS IN EPISCOPIO DEPICTIS
DESUMPTA.

I.

419 Faustinus Episcopus, qui Concilio Carthaginensi VI. interfuisse fertur: alii vero Episcopum Potentinum Provinciae Picenae asserunt. — At apud Collectionem Actorum circa Novissimum Concordatum Parte 3., N.° 14, pag. 17 in Tabula, uti Primus Potentinus Episcopus habetur.

II.

498 Amantinus, seu Amandus Episcopus. Synodis sub Symmaco Papa inter caeteros Patres conscriptus reperitur.

III.

555 Petrus Episcopus, cui Pelagius Papa I. scripsit eodem anno, ut ex Decretal. Part. I. Distinc. 77. Can. XIII. Post Petri mortem multorum spatio annorum series vacat, et tacet Historia.

**

IV.

1080 N. N. Nomen ignoratur.

V.

1099 GERARDUS Episcopus.

VI.

1111 S. GERARDUS DE PORTA Episcopus, miraculis clarus, Pauperum Pater, Inclytus Pastor, Doctor, Magister, Lumen, et Decus Ecclesiae Potentinae. Placentiae ex Illustri Familia de Porta originem duxit: Potentiam advenit: Ecclesiam Potentinam annos octo forma Gregis factus gubernavit. A Callisto II. Romam e Galliis reduce, Sanctorum fastis fuit adscriptus, et merito Civitatis, et Dioecesis uti Patronus habetur. — Potentini cultu perenni, ejus memoriam, et signanter ipsius ad Coelum transitum, die 30 Octobris, ac Ejus Translationem die 12 Maji, celebrant.

VII.

1119 MANFREDUS Civis Potentinus, S. Gerardi Alumnus, et Successor.

VIII.

1179 JOANNES Civis Potentinus. Uni ex Lateranensibus Concilio interfuit.

IX.

1197 BARTHOLOMAEUS Cives Potentinus.

X.

1210 Eliachimus, seu Joachimus Episcopus. De eo fit mentio in Instrumento Monialium S. Lazzari, anni XX. Imperii Federici II. 1213 habetur.

XI.

1221 Garzias, aut Garsias, vel Grasfias Episcopus. Capitulum reformavit.

XII.

1250 Obertus Civis, et Episcopus Potentinus. S. Gerardi Depositum decentiori in loco transtulit. Anno 1256 obiit.

XIII.

1257 N. N. Nomen ignoratur. Ipso hanc Ecclesiam regente, nobile S. Francisci Coenobium anno 1266 conditum fuit.

XIV.

1274 Frater Gualterus, seu Guillelmus, et juxta alios Joannes, Ordinis Predicatorum. Sub Nicolao III. in Potentina Sede fulsit. Diani Ecclesiam cum Episcopis Acernensi, et Murensi Deo sacravit.

XV.

1289 Bonifacius Episcopus Ecclesiam rexit, ac anno 1290 obiit.

XVI.

1302 Franciscus Bonifacio successit. Ad Superos 1313 evolavit.

XVII.

1314 Guillelmus Potentinam occupavit Cathedram. Canonicorum Collegii numerum, ac jura restrinxit. Fuit Magnus Regni Protonotarius, diuque vixit, ac anno 1340 decessisse reperitur.

XVIII.

1343 Frater Guillelmus Ordinis Minorum. A' Clemente VI., cassa juxta Reservationem a Joanne XXII. anno 1326 factam, Electione Capituli de Petro Archidiacono Demaddio, fuit suffectus. Est Primus Potentinos inter Episcopos, a Sede Romana promotus.

XIX.

1351 Joannes Episcopus. Obiit Potentiae 1364.

XX.

1364 Jacobus Episcopus Muranus fuit eodem anno ad Potentinam translatus Ecclesiam. Anno 1374 decessit.

XXI.

1386 Marcus Episcopus.

XXII.

1389 Andrea Episcopus. Anno 1392 a Bonifacio IX. ad Aquillacen Ecclesiam translatus.

XXIII.

1398 Nicolaus Episcopus.

XXIV.

1399 Benedictus ab Arpugnano Ordinis Minorum Episcopus. Postea Neopatrensis Archiepiscopus.

XXV.

1403 Andreas Serrao de Aversa ex Iserniensi ad Potentinam promotus Ecclesiam; postea ad Cajacensem Anno 1405 translatus.

XXVI.

1405 Frater Benedictus Ordinis Minorum aliquot post annos volens libens Ecclesiam rite resignavit.

XXVII.

1412 Oddo Columna Romanus; Constantiae Concilio interfuit, et Schismate sublato, Anno 1417 Pontifex Maximus, juxta acta in Archivio Ecclesiae Cathedralis asservata, sub nomine Martini V. creatus fuit, antiquam ejus Potentinam Ecclesiam Indulgentiis, et gratiis specialibus locupletavit. Per tredecim annos, menses tres, et dies novem Universam rexit Ecclesiam.

XXVIII.

1419 Angelus Neapolitanus a Tricaricensi Sede ad Potentinam translatus; deinde ad Archiepiscopalem Rossanen Ecclesiam Anno 1429 promotus.

XXIX.

1429 Jacobus Squacquara Ordinis Cisterciensis Abbas, Potentinam occupavit Cathedram; atque anno 1449 obiit in Domino.

XXX.

30. 1449 Georgius de Flisco Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis, eodem anno huic Sedi praepositus fuit.

XXXI.

1450 Antonius Angelus Canonicus, et Vicarius Generalis Ecclesiae Neapolitanae Episcopus Lucerin. ad Potentinam Ecclesiam promotus fuit. Ferdinandi de Aragonia Regius Consiliarius, et Ecclesiae suae optime meritus.

XXXII.

1460 Joannes de Turre-Cremata, Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinalis, Ecclesiae Potentinae Commendatarius.

XXXIII.

1472 Lisolus Episcopus, primam Synodum celebravit, ac vita functus 1482.

XXXIV.

1482 Joannes Philippus Castiglione Parmae Archidiaconus, Mediolanensis, Lisolo immediate successit. Extant etiam nunc in Archivio nonnulla circa Sacram Disciplinam Statuta, et Sanctiones ab Ipso dictata.

XXXV.

1491 Georgius Margera Civis, ad ejus Patriae Episcopatum assumptus.

XXXVI.

1502 Joannes Ortheas Hispanus ab Alexandro VI. ad hanc Sedem deputatus; at Romae vita functus est, et in Ecclesia S. Mariae vulgo *del Popolo* sepultus.

XXXVII.

1503 Joannes Arboriensis titulo S. Clementis Cardinalis, Comes, et Ecclesiae Potentinae Commendatarius, et Administrator. Tres post annos Eam Jacobo Nini resignavit.

XXXVIII.

1506 Jacobus Nini Amerinus rexit Ecclesiam quatuordecim annis. Concilio Lateranensi sub Julio II. interfuit, et inter Patres Primum in Sessione II. subscripsit. Eumdem obtinuit locum sub Leone X. ejusdem Concilii Sessione 6.

XXXIX.

1521 Pompejus Cardinalis Columna hanc administrandam suscepit Ecclesiam. Fuit Regni Pro-Rex. Synodum celebravit.

XL.

40. 1530 Ninius de Ninis Amerinus, hujusce Ecclesiae perpetuus declaratus Admi-

nistrator, Synodum celebravit, Romae fato cessit anno 1564.

XLI.

1564 Felix Rossi Neapolitanus, Regius Consiliarius, ac paulo post ad Ecclesiam Tropien translatus.

XLII.

1566 Tiberius Carafa Neapolitanus a Philippo II. Pio V. Pontifici Maximo commendatus, Episcopus Potentinus creatus est; et Anno 1579 ad Ecclesiam Cassanensem translatus.

LXIII.

1579 Sebastianus Barnaba, Neapolitanus, successit Tiberio; et cum senio pene confectus, Antonius Vespolo Coadjutor fuit attributus, qui vita functus, sibi Gaspar Cardoso Hispanus, Ordinis S. Benedicti, uti Coadjutor, fuit suffectus. Obiit Sebastianus Anno 1606. ac in Cathedrali tumulatus.

LXIV.

1606 Gaspar Cardosus, qui fuit Coadjutor, subrogatus fuit. Diocesanam habuit Synodum, Typisque Romae mandavit. De sua optime meritus Ecclesia, omnibusque moerentibus, anno 1615 ad Superos evolavit, ac in Cathedrali sepultus.

XLV.

1616 Achilles Caracciolo Roti Dioecesis Poten-

tinae natus, Episcopatum obtinuit, Seminarium aedificavit. Anno 1623 in pace quievit.

XLVI.

1626 Diacus Vargas Hispanus, Ecclesiam Potentinam rexit usque ad annum 1633. Divinum Jus dixit Potentinis.

XLVII.

1634 Hieronymus Magnesius de Polignano, Episcopus, Potentinam Ecclesiam gubernavit ad annum usque 1641, et mortuus est.

XLVIII.

1644 Michael de Torres, Ordinis Praedicatorum, Episcopus creatur: Cultum Sacratissimi Rosarii B. Virginis Mariae propagavit. Corpus S. Januariae Martyris e Roma asportavit; infra Aram Principem Sacrum S. Gerardi Protectoris Depositum in decenti plumbea capsa reposuit, ac praematura morte, primo nondum anno absoluto, dies clausit, et in Cathedrali sepultus.

XLIX.

1646 Bonaventura Claverius Ordinis Minorum Ecclesiam Potentinam rexit usque ad annum 1672. Scientia clarus; Seminarium perfecit; Synodum habuit; Suaeque pietatis, ac liberalitatis erga Oves, et Ecclesias, plura monumenta reliquit.

L.

1677 Frater Didacus Lozano Ordinis Carmelitanorum. Quinque post annos in Potentina Cathedra suffectus. Synodum coegit. Anno 1681 vita cessit: Cathedrali sepultus.

LI.

1684 Frater Aloysius de Philippis Ordinis Praedicatorum, Episcopus creatus anno 1684. Dioecesanam Synodum celebravit. Vix per integrum annum praefuit, et anno 1685 die 5 Decembris obiit.

LII.

1686 Frater Balthassar de Benevento, Ordinis S. Mariae de Mercede, ad Episcopatum assumptus. Synodum habuit. Pariter brevi vita extrema clausit anno 1687 die 4 Novembris.

LIII.

1689 Petrus de Torres hanc rexit Ecclesiam. Tranensem Archiepiscopatum assecutus.

LIV.

1695 Frater Agnellus Rossi Ordinis Carmelitanorum, Petro successit. Seminarium terremotu collabentem cum Episcopio commutavit. Synodum celebravit. Obiit anno 1707.

LV.

1715 Carolus Pignatelli, Nobilis Neapolita-

nus, ad hanc Sedem evectus fuit, et Cajetan translatus.

LVI.

1722 Blasius de Dura, Neapolitanus, de Stabiense ad Infulam Potentinam translatus. Synodum celebravit. Vixit usque ad annum 1740.

LVII.

1741 Frater Joseph Melendez Ordinis Discalceatorum, Caroli III. Regis Familiaris, Eique charus, ad Potentinam Cathedram evectus fuit. Regis gratias Gregi sibi commisso effudit. Collegio sex Canonicos adjunxit. Ornamentis pretiosis Ecclesiam Suam exornavit, ditavitque. Magno Populi Potentini moerore ad Archiepiscopatum Panormitanum fuit anno 1747 evectus.

LVIII.

1748 Thomas Sersale, Neapolitanus, Clericus Regularis Episcopatum obtinuit. Brevi vita functus, plurima liberalitatis signa edidit.

LIX.

1749 Frater Bonaventura Fabozius Ordinis Minorum Episcopus creatur. Sacrorum Canonum doctrina valde insignis. Charitate in sibi concreditum Gregem enituit, aliaque digna pii Pastoris opera patravit. Decem post annos, Neapoli in pace quievit.

LX.

1761 Carolus Parlati, Congregationis Piorum Operariorum, Episcopatum obtinuit. Seminarium auxit. Regulas A-lumnorum pietati excitandae dedit. Ad Archiepiscopalem Acheruntinam, et Materanen. Sedem translatus.

LXI.

1768 Dominicus Russo, Parochus Neapolitanus, Episcopus creatur: dein ad Monopolitanam anno 1778 translatus.

LXII.

1783 Andreas Serrao Patritius Philadelphiae, ad hanc Sedem fuit evectus. Theologiae, Philosophiae, Sacrorumque Canonum valde peritus. Summo studio Clericorum Seminarium curavit. Cathedralis Templum vetustate deforme ejus studio a fundamentis, uti visitur, aedificari curavit; Dioecesanam Synodum coegit. Extrema anno 1799 die 24 Februarii clausit.

LXIII.

1805 Bartholomeus de Cesare, Neapolitanus, Episcopatum obtinuit. Doctrina, et Sanctitate insignis, Sacrarumque Litterarum peritissimus; Verbi Dei praedicationi praecipue addictus. Cathedralem supellectilibus decoravit; erga pauperes liberalis. Neapolim morbi causa profectus, ferventi febri Resinae diem anno 1819 clausit extremum.

Anno vero 1824 exuviis heic translatis, in Cathedrali jacet.

LXIV.

1820 Frater Joseph Maria Botticelli Minimorum Ordinis, Potentinae Cathedrae praeficitur. Duos post annos ad Gallipolitan. fuit translatus, inde Lacedonien.

LXV.

1822 Petrus Ignatius Marolda, Muranus, Congregationis SS. Redemptoris, Divina tantum Miseratione, ad Episcopatum 21 Aprilis evectus. Ipse Angelicis humeris formidandum onus fragili suo Ministerio portat, et Pastoris Munia suam juxta debilitatem exequi confidit. Hanc Dioecesanam celebravit Synodum. Totius Cleri, Populique Civitatis, ac Dioecesis preces exoptat, ut una simul Deus Unus et Trinus laudetur, et glorificetur nunc, et in aeternum.

DECRETUM

Ut igitur Sacerdotes omnes, et caeteri in Sacris Ordinibus constituti, ad quid teneantur, optime noscant, praecipimus, et mandamus, ut quamprimum liber harum Constitutionum typis impressus in lucem prodierit, penes se eumdem perpetuo asservare non praetermittant, sub gravi poena arbitrio nostro infligenda. In Sacristia cujuscumque Parochialis Ecclesiae alter semper adsit pro communi Clericorum commoditate diligenter custoditus. Eo magis, quod Sacra Concilii Trident. Congregatio Interpres, ac Vindex in litteris Nobis pro relationibus ad Sacra limina redditis sub die 20 Dicembris 1834, vota exprimit, imo jubet decretorum in postrema Synodo editorum observantiam inculcare, ac summo studio exigere.

MINISTERO, E REAL SEGRETERIA DI STATO DEGLI AFFARI ECCLESIASTICI — 2.° Ripartimento — N. 1189. — *Illustrissimo, e Reverendissimo Signore — Avendo rassegnato a* SUA MAESTA' *la supplica pervenutami dalla M. S. a voce, colla quale i Cappellani, e Servienti della Cattedrale di S. Gerardo, ed i Capitolari, e Servienti delle Collegiate Curate di S. Michele Arcangelo, e della SS. Trinità di Potenza, hanno esposto de' reclami intorno al Sinodo ultimamente celebrato in cotesta Diocesi; la M. S. nel Consiglio ordinario di Stato del dì 18 andante mese, ha ordinato doversi stare alla Sovrana risoluzione del dì 8 Dicembre p. p. anno, colla quale fu permesso il potersi dar corso al divisato Sinodo. — Il che nel Real Nome partecipo a V. S. Illustrissima, e Reverendissima, per sua intelligenza, e di essi ricorrenti. — Napoli 23 Maggio 1835.* -- Firmato -- D'ANDREA. -- *Monsignor Vescovo di Marsico, e Potenza.*

Napoli 7 Luglio 1835.

PRESIDENZA

DELLA REGIA UNIVERSITA' DEGLI STUDJ

E DELLA

GIUNTA DI PUBBLICA ISTRUZIONE.

Vista la dimanda di Monsignor Marolda Vescovo di Marsico, e Potenza, con la quale desidera di pubblicare colle stampe due Sinodi da Lui celebrati.

Visto il favorevole parere del Regio Revisore Signor D. Francesco Saverio Apuzzo.

Si permette, che detti due Sinodi si stampino; però non si pubblichino senza un secondo permesso, che non si darà, se prima lo stesso Regio Revisore non attesti di aver riconosciuto nel confronto uniforme la impressione all' originale approvato.

Il Presidente
M. COLANGELO.

Pel Segretario Generale, e Membro della Giunta
L' Aggiunto
Antonio Coppola.

Concorda coll' originale
Francesco Saverio Apuzzo.

Si pubblichi.

Il Presidente della Pubblica Istruzione
M. COLANGELO.

Pel Segretario Generale
L' Aggiunto
A. Coppola.

INDEX

CONSTITUTIONUM SYNODALIUM POTENT.

INDICTIO SYNODI . . . . pag. 3

SESSIO I. *De iis, quae ad religionem spectant.*

CAPUT I. *De Fide* pag. 7. — Semper custodienda *ibidem.* — Quinam Fidei professionem facere tenentur p. 8. — Forma Professionis Fidei *ibid.* Qui sunt denunciandi sub poena excom. latae sententiae p. 11. — Qui simpliciter p. 12 — Libri suspecti, vel prohibiti nec legi, nec retineri possunt pag. *ibid.*

CAPUT II. *De Verbi Dei Praedicatione* pag. 13. — Necessitas Praedicationis *ibid.* — Parochi praedicare debent *ibid.* — Alii cum Episcopi licentia p. 14.

CAPUT III. *De Doctrina Christiana* pag. 16. — Ad Parochos spectat, et quomodo exequenda *ibid.* Est quoque Parentum officium pag. 17. — Diligentia Parochorum, ut recte exequatur pag. 18.

CAPUT IV. *De Sacrae Scripturae Lectione.* pag. 18. Ejus necessitas *ibid.* — Ad Cononicum Theologum spectat *ibid.* — Quinam interesse tenentur pag. 19.

CAPUT V. *De Sacrosanctis Ecclesiis* pag. 19. Earum Sanctitas *ibid.* — Novae Ecclesiae non erigendae, nisi de licentia pag. 20. — Quae ad decorem spectant pag. 21. — Portae *ibid.* — Mundities *ibid.* — Dealbari debent muri *ibid.* — Sepulturae bene clausae pag. 22. — In Ecclesiis nihil profanum immitti debet *ibid.* — Habeat Sacrarium *ibid.* — Quando aperiendæ *ibid.* — Altaria decenter ornata *ibid.* — Modestia servanda *ibid.* Tempore Officii Divini Laici non fint in Choro pag. 23. — Armarium Sacrorum Utensilium *ibid.*

Vasculum pro Aqua benedicta, et lavacrum lapideum *ibid.* — Parva tintinnabula pag. 24. — Opercula pro extinquendis candelis *ibid.* — Fenestrae Sacristiae *ibid.* — Archivium *ibid.* — Tabellae *ibid.* — SS. Eucharistia non potest exponi sine licentia *ibid.* — Festorum publicatio p. 25 Decentia in Ecclesiis necessaria *ibid.* — Campanae *ibid.* — Devotio, et reverentia p. 26. — Sacra Utensilia pag. 27.

Caput VI. *De Divinis Officiis* pag. 28. — Officium quid *ibid.* — Determinatis horis recitandum pag. 29. — Modestia in Choro pag. 30. — Canonicorum obligatio *ibid.* — Et circa Vestes *ibid.* — Quinam absentes censentur *ibid.* — Puniendi sunt *ibid.* — Punctatores *ibid.* — Eorum Officium sub poena suspensionis ferendae sententiae *ibid.*

Caput VII. *De Sacris Ritibus, et celebratione Missarum* pag. 32. — Quaenam observanda ante Missae celebrationem *ibid.* — Matutinum cum Laudibus antea persolvendum pag. 33. — Missarum eleemosynae pag. 34. — Quid notendum pro Sacerdotibus exteris *ibid.* — Sine licentia in Ecclesiis Sanctimonialium celebrari non potest pag. 35. — Sacra Ornamenta omnino propria *ibid.* -- Missae ordinatim celebrandae pag. 36. -- In Capellis celebrari non potest, dum Concio fit in Matrici Ecclesia *ibid.*

Caput VIII. *De Processionibus* pag. 36. — Ab Episcopo sunt indicendae pag. 37. — Ordo servandus *ibid.* -- Et in Apparatu Funebri pag. 38.

Caput IX. *De Dierum Festorum observantia.* — Dies Festus quando incipit, et quae servanda pag. 38. — Quomodo sanctificandus *ibid.* — Violatio Casus reservatus pag. 40.

Caput X. *De Sanctorum Reliquiis* pag. 40. — Superstitio vitanda pag. 41. — Novae Reliquiae exponi non possunt sine licentia *ibid.* — Nunquam in Altari, in quo SS. Eucharistiae Sacramentum est expositum *ibid.* — Pars vel mini-

me a thecis non extrahatur: a Laicis nunquam tractentur: de uno ad alium locum non transferantur: in privatis Aedibus nunquam serventur *ibid.*

CAPUT XI. *De Jejunio* pag. 43. — Ejus utilitas *ibid.* — Constitutiones Benedicti XIV. et Regulae servandae *ibid.* — Jejunium Quadragesimale fideliter inculcetur pag. 44. — Dies jejuniorum denunciandi *ibid.* — In diebus exurialibus dapes vetitae publice non exponantur *ibid.* — Quaenam prohibentur in jejunii diebus *ibid.*

CAPUT XII. *De Caerimoniarum Magistro* pag. 45. — Sit in omnibus Ecclesiis *ibid.* — Praxis Sacra per illos instituatur *ibid.*

SESSIO II. *De recta administratione, et susceptione Sacramentorum.*

CAPUT I. *De Sacramentis in Genere* pag. 47. — Claves Tabernaculi penes quem pag. 48. — A quibus Sacramenta administrari debent *ibid.* — Quomodo *ibid.* — Statim administranda pag. 49.

CAPUT II. *De Baptismo* pag. 50. — Baptismus quid *ibid.* — Effectus *ibid.* — Nomina imponenda pag. 51. — Differri non debet *ibid.* — Patrini *ibid.* — Officia Patrinorum pag. 52. — Quinam munere Patrini fungi non debent *ibid.* — Parochorum obligationes post Baptismum pag. 53. — Administrari debet in Ecclesia pag. 54.

CAPUT III. *De Confirmatione* pag. 54. — Quo tempore, et quo loco est administranda pag. 55. — Quo ordine pag. 56. — Effectus *ibid.* — Parochorum munus pag. 57. — Nomen Confirmandi potest immutari pag. 58. — Patrini a quibus designantur *ibid.* — Quinam excluduntur a munere Patrini *ibid.* — Ritus servandus pag. 59. — Spiritualis Cognatio inter quos *ibid.* — Confirmandorum dispositiones *ibid.* — Ante Benedictionem non discedendi *ibid.* — Privato ritu quandoque administratur pag. 60.

CAPUT IV. *De Eucharistia* pag. 60. — Quid est

ibid. — Effectus quoad Animam pag. 61. — Et quoad Corpus pag. 62. — Tabernaculum quomodo debet esse pag. 63. — Ante idem Lampas ardere debet *ibid.* — SS. Viaticum quomodo deferendum pag. 64. — Eucharistia quando suscipienda *ibid.* — Infirmis quando administranda pag. 65. — Quibus deneganda *ibid.* — Sine Licentia non est publice exponenda pag. 66.

Caput V. *De Sacrificio Missae* pag. 66. — Dispositiones necessariae p. 67. — Sacerdotibus nuper ordinatis celebrare non licet, nisi de licentia *ibid.* — Quid observandum pro Sacerdotibus exteris *ibid.* — Quaenam ante Missae celebrationem sunt observanda pag. 67.

Caput VI. *De Poenitentia* pag. 68. — Quid est *ibid.* — Effectus pag. 69. — Quando Confessionis praeceptum obligat pag. 70. — Quomodo debet esse *ibid.* — Contritio quid, et quotuplex pag. 71. — Contritionis qualitates pag. 72. — Quibus absolutio deneganda pag. 73. — Confessarii dotes *ibid.* — Regulae, et obligationes tam circa Confessionem, quam circa Sollicitationem *ibid.* — Casuum reservatio pag. 74. — Casuum Moralium Conferentia pag. 75. — Indulgentiae pag. 76. — Casus Reservati pag. 77.

Caput VII. *De Extrema Unctione* pag. 80. — Quid est *ibid.* — Materia, et forma pag. 81. — Effectus pag. 82. — Quibus administranda, necne pag. 83. — Minister *ibid.* — Quomodo deferenda *ibid.* — An reiteranda pag. 84. — Ubinam Olea Sancta conservanda *ibid.*

Appendix de Sepulturis, Funeribus, et Exequiis p. 85. Ecclesiastica sepultura quibus denegatur *ibid.* — Cadavera prius benedicenda *ibid.* — Ordo servandus in Funeribus pag. 86. — Via, per quam cadaver asportandum p. 87. — Pauperum cadavera gratis sepelienda *ibid.* — Anniversaria pro Episcopis, et Sacerdotibus defunctis facienda *ibid.* — Sepultura etc. pacisci non potest pag. 88. —

Quae praesertim servanda in exequiis *ibid.* — Sepulturae infra terram *ibid.* — Ecclesia non excavanda pro sepultura *ibid.*

Caput VIII. *De Sacramento Ordinis* pag. 89 — Quid est: Materia: et Forma *ibid.* — Effectus pag. 90. — Vocatio, et ejus signa *ibid.* — Edictum pro Ordinationibus habendis pag. 92. — Habitus Clericalis deferri debet cum licentia Episcopi pag. 93. — Requisita pro Clericali Tonsura *ibid.* — Requisita pro Minoribus Ordinibus *ibid.* — Requisita pro Sacro Subdiaconatus Ordine pag. 94. — Requisita pro Sacro Diaconatus, vel Presbyteratus Ordine *ibid.* — Nemo per interpositas Personas promovendus pag. 95. — Tractatus Morales ex integro exponendi pro Sacerdotio *ibid.* — Elenchus Requisitorum pro Tonsura, et Ordinibus Minoribus pag. 96. — Pro Sacro Subdiaconatus ordine pag. 97. — Pro Sacro Diaconatus, et Presbyteratus Ordine *ibid.*

Caput IX. *De Sacramento Matrimonii* pag. 98. — Quid est *ibid.* — Consensus, aetas, et instructio in Fidei rudimentis prius inquirenda *ibid.* — Denunciationes praemittendae *ibid.* — Sponsis ante matrimonium impedienda cohabitatio pag. 99. — Quaenam praecipue observanda pro celebratione matrimonii *ibid.* — Liber pro matrimoniis pag. 100. — Cautio adhibenda pro impedimentis occultis *ibid.* — Elenchus Requisitorum *ibid.*

Appendix de Concubinariis pag. 101. — Enormitas concubinatus *ibid.* — Non absolvendi, nisi post veram resipiscentiam pag. 102. — Similiter peccatores pertinaces *ibid.* — Concubinarii obstinati denunciandi *ibid.*

SESSIO III.

Caput I. *De Vita, et Honestate Clericorum* pag. 103. — Dignitas Clericalis *ibid.* — Aleae, et Ludi in plateis, vel in loco publico prohibentur sub poena Suspensionis ipso facto p. 103. — Crapula, et ebrietas pag. 104. — Theatra *ibid.* —

Negotia saecularia *ibid.* — Venatio, necnon Advocati munus p. 105. — Chirurgia *ibid.* — Familiaritas, et cohabitatio cum mulieribus suspectis *ibid.* — Quaenam a Clericis minoribus observanda p. 106. — Usus Rocheti prohibitus, nisi ex Apostolico Indulto *ibid.*

CAP. II. *De Habitu*, *et Tonsura* pag. 106. — Vestis talaris in Sacris Functionibus sub poena suspensionis latae sententiae pag. 107. — Calceamenta; pileus *ibid.* — Tonsura *ibid.*

CAPUT III. — *De Capitulo Cathedralis Ecclesiae* pag. 108. — Quot Dignitatibus, et Canonicis constat *ibid.* — Quibus Insignibus ornandi p. 109 — Quaenam ad Archidiaconum spectant *ibid.* — Quaenam ad Archipresbyterum pag. 110. — Quaenam Cantorem *ibid.* — Quaenam ad Capellanos *ibid.* — Quaenam ad Inservientes pag. 111. — Cleri receptitii providendi ad normam Brevis *Impensa ibid.* — Conclusiones Capitulares quomodo exequendae *ibid.*

CAPUT IV. *De Parochi Officio*, *et ejus Residentia* pag. 112. — Officium, ad quae extenditur pag. 113. — Libri Parochiales penes eum pag. 114. — Residere debet in sua Parochia *ibid.*

CAPUT V. *De Seminariis* pag. 115.

CAPUT VI. *De Monialibus* pag. 116 — Clausura religiose conservanda sub poena Excomunicationis ipso facto *ibid.* — Quid rigide observandum de iis eis, qui de licentia ingredi possunt pag. 117. — Clausurae janua clavibus custodienda pag. 118. — Sine licentia cum monialibus non colloquendum *ibid.* — Quae ad clausuram attinent ad Episcopum referenda pag. 119. — Sine Abatissae permissione litterae non scribendae *ibid.* — Monialium obligationes *ibid.* — Votorum stricta observantia *ibid.* — Quae ad Novitias spectant *ibid.* — Quae ad Educandas attinent pag. 120. — Numerus Monialium *ibid.* — Sumptus

proprio nomine nunquam permissi pag. 122. — Peculium eis prohibitum *ibid.*

CAPUT VII. *De Archiviis* pag. 122. — In Cathedrali in omnibus Ecclesiis, in Seminario, et in Sanctimonialium Monasteriis esse debet Archivium fideliter custodiendum sub poena Excommunicationis latae sententiae *ibid.* — Nulla Scriptura sine licentia extrahenda *ibid.* — Neque Autographa, vel exemplaria *ibid.*

Synodi Subscriptio pag. 123.

ACTA SYNODI pag. 125.

Decretum de Modo vivendi in Synodo pag. 128.

Decretum de Synodi Officialibus ibid.

Decretum de Praejudicio non inferendo pag. 229.

Decretum de non discedendo pag. 130.

Decretum de Fidei professione ibid.

Continuatio I. *Sessionis* pag. 136.

Decretum Continuationis Synodi p. 137.

Examinatores Synodales p. 139.

Judices Synodales p. 141.

Continuatio II. *Sessionis* p. 143.

Continuatio III. *Sessionis* p. 144.

Publicatio Synodi coram Testibus p. 146.

DISCORSO PASTORALE dell' Eccellentissimo, e Reverendissimo Vescovo p. 147.

Oratio Reverendissimi Vicarii Generalis in II. *Synodi Sessione* p. 160.

Oratio Admod. Reverendi Archipr. Ecclesiae Aviliani in III. *Synodi Sessione* p. 173.

Decretum p. 192.

ERRATA			CORRIGE
—o—			—o—
pag. 14	v. 18	pretextu	praetextu
pag. 16	v. 7	parentibus	parentes
pag. 17	v. 18	Pascali	Paschali
pag. 34	v. 31	suorom	suorum
pag. 35	v. 1	quod	quoad
	v. 14	Pentecostis	Pentecostes
pag. 36	v. 14	moltitudo	multitudo
pag. 37	v. 2	sivo	sive
pag. 39	v. 5	Originis	Origenes
pag. 43	v. 9	et meus	si meus
pag. 45	v. 7	Cœrimoniæ	Caerimoniae
pag. 56	v. 17	moltitudinem	multitudinem
	v. 25	Mediolanense	Mediolanensi
pag. 60	v. 25	dulcedium	dulcedinum
pag. 62	v. 12	refrenatio	refraenatio
pag. 63	v. 29	dieque	diuque
pag. 64	v. 12	intorticiis	intorciis
pag. 68	v. 31	cum in tentatione	cum intentione
pag. 71	v. 24	differet	differt
	v. 31	succepto	suscepto
pag. 75	v. 8	noncupat	nuncupat
	v. 18	tranquillitate	tranquillitati
pag. 83	v. 1	innotescant	innotescat
pag. 91	v. 12	*mercenarius*	*mercenarios*
pag. 98	v. 9	Math.	Matth.
pag. 110	v. 35	respettive	respective
pag. 111	v. 14	Ecclesis	Ecclesiis
pag. 143	v. 30	dimisit Pluvialem	dimissis Pluviali
pag. 144	v. 7	Antiphona	Antiphonam